

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА
ДИЗАЙНУ

Факультет дизайну

Кафедра дизайну інтер'єру і меблів

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

Розробка дизайну інтер'єру мистецького простору

в умовах ревіталізації

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальності 022 Дизайн

Освітня програма Дизайн середовища

Виконала студентка групи МгДс1-23

Кисіль Ю.Р.

Науковий керівник к.т.н., доц.

Булгакова Т.В.

Рецензент д. филос. Агліуллін Р.М.

Київ 2024

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ

Факультет дизайну

Кафедра дизайну інтер'єру і меблів

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальність 022 Дизайн

Освітня програма Дизайн середовища

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Завідувач кафедри ДІМ

к. мист. Данило КОСЕНКО
«___» _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Кисіль Юлії Русланівні

1. Тема кваліфікаційної роботи: Розробка дизайну інтер'єру мистецького простору в умовах ревіталізації.

Науковий керівник роботи Булгакова Тетяна Володимирівна, доц., затверджені наказом КНУТД від «03» вересня 2024 року № 188-уч .

2. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи: наукові публікації, навчальна література та аналіз досвіду проєктування арт-просторів у існуючих будівлях.

3. Зміст кваліфікаційної роботи (перелік питань, які потрібно розробити): Вступ, Розділ 1 Сучасні передумова формування арт-просторів, Розділ 2 Особливості формування інтер'єрів арт-просторів в умовах ревіталізації, Розділ 3 Пропозиції щодо проєктування інтер'єру арт-простору на прикладі нефункціонуючого кінотеатру «Зоряний», м. Крижанівка, Загальні висновки, Список використаних джерел, Додатки.

4. Дата видачі завдання серпень 2024.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної магістерської роботи	Термін виконання етапів	Примітка про виконання
1	Вступ	серпень 2024	
2	Розділ 1 Сучасні передумови формування артпросторів	вересень 2024	
3	Розділ 2 Особливості формування інтер'єрів арт-просторів в умовах ревіталізації	вересень 2024	
4	Розділ 3 Пропозиції щодо проєктування інтер'єру арт-простору на прикладі нефункціонуючого кінотеатру «Зірковий», м. Крижанівка	жовтень 2024	
5	Загальні висновки	жовтень 2024	
6	Оформлення кваліфікаційної роботи (чистовий варіант)	листопад 2024	
7	Подача кваліфікаційної роботи науковому керівнику для відгуку (за 14 днів до захисту)	листопад 2024	
8	Подача кваліфікаційної роботи для рецензування (за 12 днів до захисту)	листопад 2024	
9	Перевірка кваліфікаційної роботи на наявність ознак плагіату та текстових співпадінь (за 10 днів до захисту)	листопад 2024	
10	Подання кваліфікаційної роботи на затвердження завідувачу кафедри (за 7 днів до захисту)	листопад 2024	

З завданням ознайомлений:

Студент _____

Юлія КИСІЛЬ

Науковий керівник _____

Тетяна БУЛГАКОВА

АНОТАЦІЯ

Кисіль Ю.Р. Розробка дизайну інтер'єру мистецького простору в умовах ревіталізації – Рукопис.

Кваліфікаційна робота за спеціальністю 022 Дизайн – Київський національний університет технологій та дизайну, Київ, 2024 рік.

У роботі розглянуто питання розробки дизайну інтер'єру мистецького простору в умовах ревіталізації. Дослідження спрямоване на визначення особливостей формування інтер'єру арт-просторів, які поєднують сучасні функціональні вимоги та збереження архітектурної автентичності історичних будівель. У межах роботи проаналізовано літературні джерела та практичні приклади ревіталізації об'єктів нерухомості в Україні та за кордоном. Вивчено принципи функціонального планування, художньо-композиційні особливості та предметно-просторове наповнення інтер'єру мистецьких центрів. Особливу увагу приділено інтеграції сучасних технологій, екологічності та інклюзивності дизайну.

Керуючись проаналізованими джерелами та досвідом проєктування арт-просторів, було розроблено загальну концепцію ревіталізації колишнього кінотеатру «Зоряний» в місті Одеса та запропоновано функціонально-планувальне рішення, яке враховує специфіку арт-простору. Також розроблено рекомендації щодо предметно-просторового наповнення інтер'єру, що підкреслюють художню та естетичну складову проєкту.

Ключові слова: дизайн інтер'єру, мистецький простір, ревіталізація, функціональність, екологічність, адаптація будівель, історична архітектура.

ANNOTATION

Kysel. Y. R. Development of interior design of art space in conditions of revitalization - Manuscript.

Qualification work in specialty 022 Design – Kyiv – National University of Technology and Design, Kyiv, 2024

The work deals with the development of interior design art space in terms of revitalization. The study is aimed at determining the features of the formation of the interior of art spaces that combine modern functional requirements and the preservation of the architectural authenticity of historical buildings. Within the framework of the work, literary sources and practical examples of revitalization of real estate objects in Ukraine and abroad are analyzed. The principles of functional planning, artistic and compositional features and object-spatial filling of the interior of art centers were studied. Particular attention is paid to the integration of modern technologies, environmental friendliness and inclusiveness of design.

Guided by the analyzed sources and experience in designing art spaces, a general concept of revitalization of the former Zoryany cinema in Odessa was developed and a functional-planning solution was proposed that takes into account the specifics of art space. Recommendations on the subject-spatial filling of the interior have also been developed, emphasizing the artistic and aesthetic component of the project.

Keywords: interior design, art space, revitalization, functionality, environmental friendliness, adaptation of buildings, historical architecture.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1_СУЧАСНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ АРТ-ПРОСТОРІВ	11
1.1.Аналіз літературних джерел	11
1.2.Історія формування арт-просторів	15
1.3.Основні чинники, що визначають формування арт-просторів	20
1.4.Принципи адаптації не функціонуючих будівель до сучасних потреб	29
1.5.Аналіз реалізованих проєктів арт-просторів в умовах ревіталізації	34
Висновки до розділу 1	39
РОЗДІЛ 2_ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНТЕР'ЄРІВ АРТ-ПРОСТОРІВ В УМОВАХ РЕВІТАЛІЗАЦІЇ.....	41
2.1 Функціонально-планувальна структура інтер'єру арт-простору	41
2.2 Композиційно-просторова структура	46
2.3.Предметно-просторове наповнення інтер'єрів	61
2.4.Принципи формування інтер'єру мистецького простору в умовах ревіталізації.....	70
Висновки до розділу 2	75
РОЗДІЛ 3_ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ПРОЄКТУВАННЯ ІНТЕР'ЄРУ АРТ- ПРОСТОРУ НА ПРИКЛАДІ НЕФУНКЦІОНУЮЧОГО КІНОТЕАТРУ «ЗОРЯНИЙ», М. ОДЕСА	77
3.1. Аналіз містобудівної ситуації та існуючої будівлі для проєктування	77
3.2. Технічне завдання та загальна концепція.....	81
3.3. Функціонально-планувальне рішення	85
3.4. Композиційно-просторова організація та художні рішення	90
3.5 Пропозиції щодо предметно-просторового наповнення інтер'єру.....	95
Висновки до розділу 3	101
ВИСНОВКИ.....	104
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	108
ДОДАТКИ.....	116
Додаток А.....	117
Додаток Б	124
Додаток В	141

ВСТУП

Стрімкий розвиток культурних і креативних індустрій на початку XXI століття підкреслює важливість створення нових мистецьких просторів, які стають не лише осередками творчості, але й культурними центрами для спільнот. У цьому контексті питання адаптації існуючих будівель для створення арт-просторів стає особливо актуальним, оскільки дає змогу поєднати історичну та архітектурну спадщину з новітніми функціональними та естетичними вимогами. Це дозволяє не лише зберегти унікальну атмосферу місця, але й впровадити сучасні рішення, що відповідають потребам сучасного мистецького та культурного середовища.

Адаптація старих, нефункціонуючих об'єктів, таких як промислові будівлі, театри, кінотеатри чи склади, стає популярною практикою в усьому світі. Цей процес, окрім відновлення архітектурної цінності будівель, надає можливість створення нових функціональних просторів, що відповідають потребам громади. Важливим прикладом такої адаптації є проєкт реконструкції нефункціонуючого кінотеатру "Зоряний" в місті Одеса, де заплановано створення сучасного мистецького хабу. Цей проєкт спрямований на переосмислення колишньої кінематографічної будівлі для надання їй нової функції — простору для творчих, освітніх та культурних ініціатив.

Дослідження літератури з тематики адаптації архітектурної спадщини та проєктування арт-просторів свідчать про наявність широкого спектру підходів до інтеграції старих будівель у сучасний урбаністичний та культурний контексти. Зарубіжні науковці, зокрема Д. Норберг-Шульц, Г. О'Доннел та Р. Кулхаас, акцентують увагу на важливості збереження культурної та історичної ідентичності будівель під час їх адаптації. У їхніх роботах також наголошується на необхідності використання новітніх екологічних технологій та принципів сталого розвитку у процесі реставрації та адаптації.

Вітчизняні дослідники, такі як О. Гнатенко та М. Мірошниченко, зосереджуються на практичних аспектах впровадження креативних просторів у старі будівлі. Їхні дослідження підтверджують, що адаптація існуючих об'єктів

значно скорочує витрати на будівництво нових споруд, одночасно дозволяючи зберегти архітектурну спадщину. Крім того, в українському контексті особливе значення мають питання громадської участі та інтересу до збереження історичних пам'яток, що сприяє більш широкому залученню суспільства до процесів культурного розвитку.

Практичне значення дипломного проєкту полягає у розробці комплексної пропозиції щодо перепланування і дизайну інтер'єру будівлі нефункціонуючого кінотеатру. Відновлення цього об'єкта не тільки сприятиме збереженню архітектурної спадщини міста, але й надасть йому нову, культурну функцію, перетворивши старий кінотеатр на сучасний мистецький хаб. Проєкт також включає пропозиції щодо функціонального зонування простору, враховуючи потреби митців, організаторів культурних заходів та відвідувачів.

Особлива увага приділяється екологічним підходам до адаптації будівлі, що включає використання енергоефективних технологій, повторне використання матеріалів та інтеграцію природних елементів в дизайн. Це дозволить не лише зменшити витрати на експлуатацію будівлі, але й відповідати сучасним тенденціям екологічної відповідальності в архітектурі.

Мета дослідження: Визначити особливості формування інтер'єру арт-простру в умовах ревіталізації, на основі отриманих результатів теоретичного дослідження розробити дизайн-проєкт інтер'єру мистецького центру в умовах адаптації нефункціонуючої будівлі кінотеатру "Зоряний" у місті Одеса.

Завдання дослідження:

- провести аналіз літературних джерел, присвячених ревіталізації будівель та особливостям формування інтер'єрів арт-просторів;
- дослідити історію розвитку арт-просторів та їх трансформаційні процеси в контексті адаптації нефункціонуючих будівель;
- проаналізувати основні чинники, що визначають формування арт-просторів та існуючі принципи адаптації не функціонуючих будівель до сучасних потреб;

- провести порівняльний аналіз реалізованих проєктів арт-просторів в умовах ревіталізації;
- виявити функціонально-планувальну і композиційно-просторову структуру інтер'єру арт-простору в умовах ревіталізації;
- визначити художньо-композиційні та предметно-просторові рішення;
- визначити принципи формування інтер'єру мистецького центру в умовах ревіталізації;
- розробити експериментальний дизайн проєкт інтер'єру мистецького центру для нефункціонуючого кінотеатру "Зоряний" в місті Одеса.

Об'єкт дослідження: інтер'єри арт-просторів.

Предметом дослідження: є методи та принципи адаптації архітектурних об'єктів до потреб сучасного арт-простору, а також особливості формування функціонального і естетичного дизайну інтер'єрів таких просторів.

Методи дослідження. Методи дослідження включають аналіз і узагальнення наукових джерел, порівняльний аналіз реалізованих арт-просторів, функціонально-просторовий аналіз, синтез результатів дослідження, методи проєктування інтер'єру та комп'ютерного моделювання з використанням тривимірної візуалізації.

Інформаційна база дослідження. Інформаційну базу дослідження складають наукові публікації українських і зарубіжних дослідників у сфері архітектури та дизайну, а також матеріали практичних кейсів успішних адаптацій будівель під мистецькі простори. Вивчалися дослідження Норберг-Шульца Г., Колхаса Р., Гройса Б.Є., Гнєзділової Ю.В., Кудрявцевого В.М., Горового В., Русакова С.С., Павличенко Н. В., Абизов В.А., Антоненка І. В., Вишневської О. В.

Наукова новизна. Наукова новизна дослідження полягає у вивченні специфічних особливостей адаптації нефункціонуючої будівлі для потреб мистецьких просторів в українському контексті. Проєкт демонструє поєднання історичної та культурної спадщини з сучасними екологічними підходами до дизайну інтер'єру. Дана кваліфікаційна робота є подальшим внеском у розвиток

практики адаптації архітектурних об'єктів для створення мистецьких просторів, що відповідають сучасним вимогам функціональності, екологічності та естетичної привабливості.

Практичне значення. Практичне значення роботи полягає у можливості застосування запропонованих рішень для реалізації дизайн-проектів арт-просторів в умовах ревіталізації в Україні. Розроблений дизайн може бути використаний для створення креативних майданчиків у різних регіонах країни.

Апробація результатів досліджень. Результати досліджень були представлені на V Всеукраїнській конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Інноватика в освіті, науці та бізнесі: виклики та можливості», Київ, КНУТД, 15 листопада 2024 р.

Публікація: Кисіль Ю. Р., Булгакова Т. В. Особливості дизайну інтер'єру мистецького простору в умовах адаптації існуючої будівлі. Матеріали V Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Інноватика в освіті, науці та бізнесі: виклики та можливості» 15.11.2024 - подана до друку.

Структура та обсяг роботи. Робота складається з вступу, 3-х розділів, загальних висновків, списку літературних джерел (82 найменувань) і 3-х додатків, загальний обсяг складає 108 сторінок основного тексту.

РОЗДІЛ 1

СУЧАСНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ АРТ-ПРОСТОРІВ

1.1. Аналіз літературних джерел

Формування сучасних арт-просторів є складним процесом, що базується на різноманітних підходах до проектування, функціонального зонування та врахування потреб користувачів. Сучасні арт-простори поєднують у собі різні функції: експозиційні, навчальні, розважальні, комунікативні [81]. Це вимагає інтеграції нових технологій, екологічних рішень та адаптації історичних будівель до сучасних умов. Огляд наукових публікацій та практичних досліджень в цій сфері дозволяє виділити основні тенденції та вимоги до формування арт-просторів.

У своїй книзі "Геній місця" Норберг-Шульц К. розглядає поняття простору як одного з ключових елементів архітектури. Він стверджує, що простір, призначений для мистецтва, повинен бути не лише функціональним, але й емоційно насиченим, створюючи у відвідувачів певний настрій [58]. Простір має сприяти взаємодії між людьми та мистецтвом, акцентуючи увагу на естетичних аспектах.

Колхас Р. досліджує різні масштабні рішення в архітектурі, зокрема, в контексті адаптації великих будівель під нові функції [9, с. 1344]. Його підхід до арт-просторів ґрунтується на мультифункціональності, що дозволяє перетворити промислові об'єкти або старі кінотеатри на багатофункціональні культурні центри.

Гройс Б. Є. звертає увагу на важливість інтермедійних рішень у сучасному мистецькому просторі, де художні інсталяції поєднуються з мультимедійними технологіями. Це особливо актуально для реконструкції існуючих будівель, де можна використовувати сучасні цифрові технології для створення нових видів мистецтва [32].

Українські дослідники архітектури також акцентують на важливості збереження архітектурної спадщини при адаптації старих будівель під нові функції. Гнєзділова Ю.В. та Кудрявцев В.М. у своїх дослідженнях підкреслюють

важливість збереження автентичності та гармонійної інтеграції сучасних технологій у структуру старих будівель [30].

Сергій Русаковт[66] та Наталія Павличенко [59], досліджували феномен арт-ринку як культурного явища, що має важливий вплив на формування арт-просторів. У їхніх працях описано, як глобалізація впливає на розвиток арт-просторів, а також розглянуто роль арт-ринку як складової культурної економіки. Важливим аспектом є також дослідження творчих індустрій та комунікаційного простору, зокрема, Ігор Бобул у своїх публікаціях аналізує «класичний кросовер» як приклад злиття елітарного мистецтва та масової культури, наголошуючи на значенні таких інновацій для сучасного культурного простору. У своїй статті у виданні Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв він розглядає трансформацію мистецького продукту за допомогою технологій і вплив масової культури на популяризацію класичного мистецтва [26, с. 10, 21-30].

Крім того, праці Олександра Костюченка та Юрія Романенка фокусуються на функціонуванні творчих хабів і креативних індустрій в умовах децентралізації та розвитку культурного простору України. Їхні статті часто аналізують створення платформ для співпраці між місцевими громадами та культурними ініціативами, а також важливість інноваційних моделей управління в цьому секторі [43, с. 98-115].

Досліджуючи питання ергономіки і функціональності арт-просторів, варто звернутися до нормативних вимог, визначених у ДБН В.2.2-16:2019 Культурно-видовищні та дозвіллієві заклади [33, с.97] . Наприклад, у вимогах до площі лекційно-інформаційних приміщень зазначено, що на одного відвідувача має бути відведено не менше ніж 1,2 кв. м, тоді як для творчих майстерень — мінімум 4 кв. м. Також необхідно враховувати освітлення, звукоізоляцію та вентиляцію, що є ключовими чинниками для комфортної роботи митців.

У своїх працях Єрмілова А. приділяла увагу функціональному підходу до дизайну арт-просторів, зокрема у проектах творчих майстерень, що включають

елементи інтер'єрного дизайну, орієнтованого на ергономіку та зручність використання [40, с.143-152].

Дудар І. Н., Потапова Т. Е., Татаровська А. С. розглядають проекти арт-просторів у контексті їх адаптації до потреб різних груп населення. Їх дослідження зосереджені на аналізі функціонального зонування та використанні екологічних матеріалів у дизайні [38, с.110-115].

Одним із важливих аспектів формування арт-простору є правильне функціональне зонування. Література акцентує на необхідності врахування як виставкових, так і навчальних та розважальних зон. В сучасних арт-просторах ці функції повинні гармонійно поєднуватися [18].

Для кращого розуміння вимог до проектування таких просторів можна розглянути Таблицю 1.1, яка демонструє мінімальні вимоги до площі лекційно-інформаційної групи приміщень на одного відвідувача:

Таблиця 1.1.

Приміщення	Мінімальна площа на одного відвідувача, м ²
Лекційна зала	1,2
Інформаційна зона	0,8
Технічне забезпечення 0	0,5
Відкриті простори для інтеракцій	1,0

Такі простори мають не тільки забезпечувати комфорт для відвідувачів, але й дозволяти проводити різноманітні події: від лекцій і майстер-класів до художніх виставок.

Літературні джерела також наголошують на важливості застосування екологічних та енергоефективних рішень у дизайні сучасних арт-просторів. Це можуть бути рішення щодо енергоощадного освітлення, використання природних матеріалів для оздоблення, вентиляційні системи з рекуперацією тепла тощо. Гнєзділова Ю.В. і Кудрявцев В.М. наголошують на необхідності

адаптивності простору, який повинен легко змінюватися під різні формати подій. Ключовими вимогами є також гнучкість простору та можливість інтеграції сучасних мультимедійних технологій.

Важливо дослідити матеріали покриттів, особливості їх використання, переваги та недоліки, а також стійкість до великого потоку людей. У дослідженні цих питань можна звернутися до праці Антоненко І. В., Вишневської О. В. «Дизайн внутрішнього середовища: Будівельні та оздоблювальні матеріали» [21,с.198-201]. У роботі визначена класифікація і структура будівельних матеріалів, а також їх властивості.

При організації ергономічного та комфортного середовища для митців, важливо досліджувати різні джерела. Враховуючи типологічні особливості арт-просторів та їх розвиток, можна посилатися на нормативні вимоги визначені для клубних приміщень, освітніх просторів [41]. На етапі організації функціонального планування творчих майстерень бажано додатково використовувати визначені ергономічні особливості для проєктування творчих навчальних закладів. У працях Ернста Нойферта досліджено ергономічні особливості будівельного проєктування будівель, норми та вимоги, пропозиції щодо функціонально-планувальних рішень громадських закладів [57, с.624].

Такі вимоги визначені в державних будівельних нормах України (ДБН), зокрема в ДБН В.2.2-3:2018 Будинки і споруди. Навчальні заклади [34]. Ці норми дають чіткі рекомендації щодо параметрів освітлення, площі на одного користувача, акустики та вентиляції, які можна застосовувати при проєктуванні творчих просторів.

Однією з ключових вимог для арт-просторів є забезпечення достатнього рівня природного та штучного освітлення, оскільки митці потребують якісного освітлення для точного сприйняття кольорів і форм. Згідно з ДБН, рівень освітленості має складати не менше 500 лк у робочих зонах та 300 лк у зонах загального користування. Це особливо важливо для організації художніх майстерень або залів для презентації мистецьких творів [29].

Також у ДБН В.2.2-3:2018 вказано, що площа на одного користувача у навчальних майстернях повинна складати не менше 4,5 м² для забезпечення зручності та безпечного пересування. Цей показник можна використовувати як орієнтир при плануванні індивідуальних робочих місць для митців у арт-просторі.

Окрім цього, важливо враховувати акустичні вимоги, особливо для приміщень, де будуть проводитися аудіовізуальні презентації, лекції або музичні перформанси. Згідно з ДБН, рівень шуму в приміщеннях для занять не повинен перевищувати 40 дБ, що дозволяє підтримувати комфортну акустичну атмосферу, сприятливу для творчої діяльності. Водночас, якщо арт-простір включає музичні студії чи зали для концертів, необхідно застосовувати додаткові заходи для звукоізоляції.

Не менш важливим аспектом є доступність простору. ДБН В.2.2-40:2018 Інклюзивність будівель і споруд, передбачає, що арт-простір має бути доступним для людей з обмеженими можливостями [35]. Це включає наявність пандусів, ліфтів та спеціально обладнаних робочих місць. Враховуючи різноманіття творчих процесів, в яких можуть брати участь люди з різними потребами, ці вимоги є обов'язковими для забезпечення рівних можливостей усіх відвідувачів.

Таким чином, проектування ергономічного арт-простору повинно базуватися на поєднанні вимог нормативної бази та особливостей роботи митців. Для створення комфортного середовища необхідно передбачити просторову свободу, якісне освітлення, вентиляцію та акустичні рішення, що відповідають функціональним вимогам творчих просторів.

На підставі аналізу сучасних літературних джерел можна зробити висновок, що створення арт-простору в умовах адаптації існуючої будівлі вимагає детального підходу до планування. Важливо враховувати потреби різних груп відвідувачів, дотримуватись естетичних, функціональних і екологічних вимог, а також інтегрувати сучасні технології для покращення візуальної та акустичної якості простору.

1.2. Історія формування арт-просторів

Арт-простори, як ми їх розуміємо сьогодні, мають глибоке коріння, що сягають античних часів. Історія їхнього розвитку починається задовго до появи сучасних галерей і виставкових залів, і вже в Давній Греції та Римі закладалися основи творчих просторів для митців та глядачів.

Давньогрецька культура відома своїм глибоким пошануванням мистецтва, філософії та архітектури. Одним із перших прикладів організованого простору для мистецтва були агори — публічні місця, де відбувалися не лише політичні та торгові зібрання, але й демонстрація творів мистецтва та філософські дискусії. Скульптори, художники та поети знаходили тут свою аудиторію. Агори часто розміщувалися в центрі міста і ставали важливими точками для розвитку мистецтва.

Крім того, в Давній Греції були зведені театри, такі як Театр Діоніса в Афінах, які стали прототипом сучасних культурних центрів. Тут не тільки ставилися театральні вистави, а й проводилися релігійні обряди та музичні фестивалі. Театр як простір для мистецького вираження був свого роду "арт-простором", де різні форми творчості об'єднувалися під відкритим небом.

Давньоримська культура наслідувала грецькі традиції та розвинула їх. Однак римляни вдосконалили публічні простори, створюючи більш функціональні й величні об'єкти. Наприклад, римські форумі (аналоги грецьких агор) стали важливими центрами суспільного і культурного життя. На форумах відбувалися дебати, виставлялися скульптури, картини, а також проходили змагання і видовища.

Окрім форумів, у Римі будувалися базиліки, які виконували функції не лише релігійних, але й культурних центрів. У них проводилися не тільки судові засідання, а й різноманітні виставки та виступи. Базиліки стали основою для створення сучасних багатофункціональних культурних об'єктів.

У середньовічній Європі роль арт-просторів почали виконувати монастирі та церкви. Саме в монастирях активно розвивалися мистецтва — тут працювали майстри з виготовлення ікон, мініатюр та різьблення по каменю.

Архітектурні комплекси церков і монастирів також мали функцію публічних виставок, адже релігійне мистецтво часто було відкритим для глядачів.

З настанням епохи Відродження знову посилилася потреба в публічних просторах для мистецтва. Академії мистецтв у Флоренції, Венеції та інших культурних центрах Італії стали першим кроком до створення інституціоналізованих арт-просторів. Митці, такі як Леонардо да Вінчі та Мікеланджело, працювали в умовах творчих майстерень і палаців, які часто відкривали свої двері для публічних показів творів.

Зі становленням абсолютизму у XVII-XVIII століттях виникають перші приватні колекції мистецтва, які поступово відкриваються для публіки. В Англії з'являються перші громадські музеї та галереї, де широкі верстви населення могли вперше знайомитися з класичними творами.

Лувр у Парижі, який спочатку був королівським палацом, у 1793 році перетворюється на публічний музей. Це стало новим етапом у розвитку арт-просторів, адже Лувр став зразком для багатьох музеїв по всій Європі. У цей період також виникають приватні арт-галереї, які популяризують не лише класичне, але й сучасне мистецтво.

З настанням індустріальної епохи з'являється новий тип арт-просторів — лофти, індустріальні будівлі, переобладнані під творчі майстерні та виставкові зали. У другій половині XX століття в Нью-Йорку та інших мегаполісах мистецькі спільноти починають використовувати старі фабрики та склади для організації культурних центрів [49]. Це дало старт новій концепції арт-просторів, які поєднують у собі не тільки виставкову, але й соціальну функцію.

Такі арт-простори, як Тейт Модерн у Лондоні, що був переобладнаний з електростанції, стали новаторськими зразками сучасних мистецьких центрів, де традиційні галереї поєднуються з мультимедійними інсталяціями, креативними студіями та громадськими зонами [42,с.289-298].

Історія формування мистецьких просторів на території України має багатовікове коріння, яке починається ще з часів Київської Русі. Тоді культура і мистецтво були невіддільною частиною релігійного та суспільного життя, що

відображалось у створенні церковних споруд, монастирів та інших сакральних об'єктів, які також функціонували як культурні центри.

У часи Київської Русі (IX-XIII століття) головними осередками культури та мистецтва були монастирі та церкви. Одним із найяскравіших прикладів є Софійський собор у Києві, збудований у 1037 році за часів князя Ярослава Мудрого. Собор не лише виконував релігійні функції, але й був центром культурного життя. Тут створювалися мозаїки, фрески, розвивалася літературна та рукописна культура. Софійський собор став своєрідним музеєм, де зберігалися твори мистецтва, створені для поклоніння, освіти та просвітництва.

Київські монастирі, такі як Києво-Печерська лавра, також стали важливими центрами розвитку мистецтва. Монахи, які проживали там, займалися переписуванням книг, іконописом та виготовленням релігійних об'єктів. Це можна вважати прототипом сучасних арт-просторів, оскільки тут об'єднувалися різні форми мистецтва — від архітектури до малярства і музики.

У період існування козацької держави мистецтво і культура розвивалися у більш світському контексті. Козацька старшина активно підтримувала створення культурних об'єктів, зокрема будівництво церков та освітніх закладів. У цей час з'являються перші громадські простори, де проводилися художні виставки, ярмарки та театральні вистави. Такі простори були своєрідними центрами творчого обміну, які поступово набували рис публічних арт-майданчиків.

Один із важливих елементів цього періоду — козацьке бароко. Мистецтво цієї епохи відображалось в архітектурі храмів та палаців, які, з одного боку, були сакральними, а з іншого — виставковими центрами для відвідувачів і прочан.

З початком XIX століття в Україні починають формуватися перші професійні художні школи та майстерні. Важливу роль у цьому процесі відіграли Київська рисувальна школа та Одеське художнє училище, які стали центрами для розвитку художньої думки та техніки. Тут зароджувалися мистецькі угруповання, проводилися виставки робіт студентів і викладачів, що можна вважати прототипом сучасних арт-майстерень.

Однією з ключових фігур у розвитку українського мистецтва XIX століття був Тарас Шевченко, який не лише прославився своєю літературною діяльністю, але й значним внеском у художнє мистецтво. Його роботи виставлялися в різних культурних просторах того часу, включаючи Санкт-Петербурзьку академію мистецтв, що мало величезний вплив на подальший розвиток українського живопису [28, с.112].

XX століття стало періодом формування національних арт-просторів на території України. У 1917 році, після проголошення Української Народної Республіки, почали створюватися перші національні культурні інституції, такі як Українська академія мистецтв. Відкриття академій і музеїв дало можливість митцям і глядачам об'єднуватися у творчих просторах для спільної роботи, навчання та обговорення мистецтва.

Після Другої світової війни важливим етапом стало відкриття сучасних музеїв, таких як Національний музей мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків у Києві та Львівська галерея мистецтв. Вони стали головними центрами для збереження та популяризації мистецтва.

В 1990-х роках після здобуття незалежності, коли культурна спільнота почала шукати нові шляхи самовираження. Основною передумовою для розвитку арт-просторів стало переосмислення старих індустріальних та адміністративних будівель, які більше не використовувалися за своїм призначенням[48].

Одним із перших значних прикладів є Київський Центр Сучасного Мистецтва "ДАХ", який був заснований у 1994 році і став одним із перших незалежних арт-просторів в Україні. Пізніше, у 2010-х роках, такі простори як "IZOLYATSIA" у Донецьку (згодом переміщений до Києва) та Львівський "Jam Factory" стали прикладами адаптації індустріальних будівель під сучасні мистецькі потреби.

На сучасному етапі арт-простори в Україні відіграють не лише культурну, але й соціальну функцію. Останніми роками спостерігається активний розвиток креативних кластерів, що поєднують різні види мистецтв, освіти та бізнесу.

Одними з найвідоміших арт-просторів сьогодні є Мистецький Арсенал у Києві, IZONE в Києві, Фабрика повидла у Львові та багато інших.

Сучасні арт-простори в Україні переважно створюються на базі переобладнаних індустріальних об'єктів. Це дає можливість зберігати архітектурну спадщину, адаптуючи її під нові функції. Водночас такі простори створюють платформу для співпраці митців різних жанрів, що сприяє розвитку мистецьких ініціатив.

Сучасні арт-простори не обмежуються лише виставковою діяльністю. Вони стають місцями для навчання, спільної творчості та інколи навіть комерційної діяльності [52, с. 160]. У XXI столітті розвиток арт-просторів отримав нові імпульси через впровадження інноваційних технологій, екологічних рішень та концепції "відкритих" просторів, де митці мають можливість взаємодіяти з глядачами в реальному часі [50, с.65-75].

Важливою тенденцією стало переосмислення культурної спадщини та її інтеграція в нові простори. Наприклад, у багатьох європейських країнах успішно використовуються старі будівлі, такі як фабрики, церкви або навіть покинуті станції метро, які перетворюються на сучасні арт-простори, зберігаючи при цьому історичний контекст [8, с.204].

1.3. Основні чинники, що визначають формування арт-просторів

Формування арт-просторів — це складний процес, який залежить від ряду чинників, що впливають на функціональність, естетичність та соціокультурне значення таких місць. Арт-простори об'єднують у собі різні форми мистецтва, забезпечуючи платформу для творчої діяльності, взаємодії митців і глядачів, розвитку культурної та креативної індустрії [19]. Основні чинники, що визначають формування арт-просторів, можна умовно поділити на кілька груп: соціокультурні, архітектурні, економічні та технологічні.

Соціокультурні чинники

Соціокультурні фактори мають вирішальний вплив на створення арт-просторів, оскільки саме суспільні потреби й культурний контекст визначають формат і призначення таких об'єктів. Арт-простори часто створюються як

відповідь на потреби місцевих митців та громади. Такі простори стають центрами інтеграції різних культур, відображенням місцевої ідентичності та інструментом збереження культурної спадщини.

- Культурна ідентичність та місцевий контекст. Кожен арт-простір відображає унікальну культурну ідентичність регіону або громади, в якій він знаходиться. Це відбувається через залучення місцевих митців, відображення культурних традицій та специфіки середовища. Наприклад, багато арт-просторів в Україні інтегрують елементи національного мистецтва та сучасної української культури, підтримуючи таким чином збереження та розвиток національних традицій [10].

Соціокультурні простори можуть стати точкою інтеграції різних субкультур, що дозволяє поєднувати традиційні та новаторські художні підходи. У міру глобалізації така інтеграція сприяє формуванню нових форм художнього вираження, що поєднують елементи різних культур.

- Суспільний запит на культурний розвиток. Існування арт-просторів значною мірою залежить від культурного запиту суспільства на розвиток творчої діяльності та самовираження. Сучасна культура все більше орієнтується на децентралізацію мистецьких ініціатив та відкриття нових культурних хабів поза великими мегаполісами. Це пов'язано із запитом на культурне розмаїття, а також із зростанням ролі арт-просторів у створенні платформ для діалогу між різними соціальними групами.

Сьогодні арт-простори також виконують важливу соціальну функцію, сприяючи розвитку соціальної взаємодії та обміну думками. Вони можуть стати місцем неформального навчання, взаємодії людей різних професій і культур, що, своєю чергою, сприяє розвитку нових форм колаборації та співпраці [20, с.30-40].

- Роль арт-просторів у відродженні міських та промислових територій. Арт-простори відіграють важливу роль у ревіталізації міських та промислових зон, особливо у великих містах. Багато таких просторів відкривається у старих індустріальних будівлях або покинутих спорудах, що дозволяє не лише зберігати

архітектурну спадщину, а й надавати їм нове життя через культуру. Наприклад, такі проєкти, як «Ізоляція» в Донецьку або «Арт-завод Платформа» в Києві, демонструють успішне використання старих індустріальних об'єктів для створення сучасних арт-хабів.

- Глобалізація та інтернаціоналізація культури. Завдяки глобалізації, арт-простори часто стають центрами міжнародної комунікації, де відбувається обмін досвідом та ідеями між митцями різних країн. Міжнародні виставки, перформанси та фестивалі сприяють налагодженню зв'язків між митцями різних країн та культур, що розширює горизонти арт-просторів і дає можливість для розвитку нових форм мистецтва. Такі простори стають платформами для глобальних проєктів, які дозволяють об'єднувати зусилля митців з усього світу та створювати нові форми художнього вираження.

- Освіта та розвиток мистецтва. Окремим важливим аспектом є роль арт-просторів в освіті та розвитку мистецтва. У багатьох таких просторах проводяться освітні заходи: лекції, семінари, майстер-класи, що дозволяє митцям не лише представляти свої роботи, а й навчати нових фахівців. Така інтеграція навчальних функцій у структуру арт-просторів сприяє розвитку нових творчих підходів і формуванню молодого покоління митців.

Соціокультурні чинники є ключовими при створенні арт-просторів, оскільки вони визначають змістовне наповнення та спрямування таких об'єктів. Вони виконують роль не тільки культурних осередків, а й важливих соціальних платформ, сприяючи розвитку творчої взаємодії, глобальної інтернаціоналізації культури та освітніх ініціатив. Сучасні арт-простори продовжують еволюціонувати під впливом соціальних та культурних процесів, відображаючи запити суспільства і створюючи нові можливості для самовираження.

Архітектурні чинники

Архітектурні чинники є однією з основних складових при формуванні арт-просторів, оскільки вони визначають, як саме функціонуватиме цей простір, яким чином він взаємодіатиме з навколишнім середовищем і яку естетичну та функціональну роль відіграватиме у суспільстві. Архітектурні особливості арт-

просторів відображають розвиток сучасних технологій, культурні традиції регіону, а також потреби митців та глядачів.

- Типологія будівель. Тип будівлі, в якій створюється арт-простір, безпосередньо впливає на можливості його функціонування та архітектурні рішення. Зазвичай, арт-простори організовуються в адаптованих будівлях: колишніх заводах, фабриках, складах або кінотеатрах [51]. Такі промислові та громадські будівлі часто мають великий простір, що дозволяє легко трансформувати їх під потреби арт-галерей, виставкових залів або студій.

- Просторова організація. Архітектурне планування арт-простору повинно враховувати функціональні вимоги для різних видів діяльності: виставкові зони, майстерні, лекційні зали, соціальні простори тощо. Простори повинні бути добре організованими, гнучкими та трансформованими під різні події.

У сучасних арт-просторах також широко використовується відкрите планування, що дозволяє легко адаптувати простір до змінних потреб. Відсутність жорстких перегородок між зонами дозволяє створювати інтерактивні та інклюзивні середовища, в яких глядачі можуть безперешкодно взаємодіяти з мистецтвом.

- Інтеграція природного світла. Великі вікна, які пропускають достатню кількість природного світла, є важливим архітектурним елементом багатьох арт-просторів. Це особливо важливо для виставкових залів, де світло відіграє ключову роль у сприйнятті художніх робіт. Також використання природного освітлення дозволяє зекономити на штучному освітленні та створити комфортні умови для відвідувачів і митців.

Архітектори арт-просторів часто обирають великі панорамні вікна або навіть скляні фасади, які створюють відчуття відкритості та єднання з навколишнім середовищем. Наприклад, у багатьох сучасних музеях і галереях, таких як "Галерея Штеделя" у Франкфурті, широко використовуються скляні елементи для інтеграції природного світла.

- Ергономіка та комфортність. Важливим архітектурним чинником є ергономіка приміщень, яка забезпечує комфорт митців і відвідувачів. Під час проектування арт-просторів необхідно враховувати норми з безпеки, інклюзивність, доступність для маломобільних груп населення, а також ергономічні вимоги для майстерень і виставкових залів.

Для досягнення оптимального функціонування та комфорту необхідно також продумати вентиляцію, клімат-контроль та інші інженерні системи, які забезпечуватимуть оптимальні умови для збереження мистецьких творів і зручності перебування людей.

- Збереження історичної спадщини. Одним із ключових аспектів у створенні арт-просторів в історичних будівлях є збереження культурної та архітектурної спадщини. Багато арт-просторів створюються у старих будівлях, що мають історичну або архітектурну цінність. В таких випадках архітектори прагнуть знайти баланс між сучасними функціональними вимогами та збереженням автентичного вигляду будівлі.

Архітектурні чинники формування арт-просторів визначають їх функціональність, естетичність та зручність для відвідувачів і митців. Вони включають у себе не лише інженерні та просторові рішення, але й врахування соціокультурних та історичних аспектів. Використання сучасних архітектурних рішень у поєднанні із збереженням автентичності будівель дозволяє створювати унікальні мистецькі простори, які відповідають вимогам часу та потребам суспільства.

Економічні чинники

Економічні чинники відіграють вирішальну роль у формуванні арт-просторів, оскільки фінансові можливості, вартість реалізації проєктів, а також економічні умови у суспільстві суттєво впливають на їхнє створення, розвиток і функціонування. Ці чинники охоплюють фінансування проєкту, вартість його утримання, ефективність використання ресурсів, потенційну рентабельність та вплив на місцеву економіку. Розглянемо основні аспекти, які визначають економічну сторону арт-просторів [43, с.139-142].

- Фінансування та інвестиції. Одним із найважливіших економічних чинників є залучення фінансових ресурсів для реалізації арт-просторів. Вибір джерел фінансування визначає можливості розвитку таких просторів. Існують кілька основних моделей фінансування:

- Приватне фінансування — це інвестиції від приватних осіб або компаній, які зацікавлені в підтримці мистецтва і культури або в отриманні прибутку від комерційного використання простору. Це може включати створення виставкових залів, студій для художників чи інших творчих проєктів.

- Державне фінансування — багато країн надають підтримку мистецьким ініціативам через гранти, субсидії або пільгове оподаткування для культурних установ. В Україні існують програми фінансування культурних проєктів через Український культурний фонд, який забезпечує підтримку арт-просторів.

- Краудфандинг та меценатство — популярним стає залучення коштів від громади, яка підтримує ініціативи через платформи краудфандингу або благодійні внески.

Фінансова підтримка з різних джерел забезпечує гнучкість у розробці і функціонуванні арт-простору. Проте вибір моделі фінансування також визначає, чи буде простір комерційно орієнтованим, чи його діяльність матиме суто культурний або освітній характер.

- Вартість проєктування і будівництва. Реалізація арт-просторів часто потребує значних інвестицій у проєктування та реконструкцію існуючих будівель, особливо якщо йдеться про історичні або промислові об'єкти, що потребують оновлення. Витрати на:

- архітектурний дизайн,
- адаптацію приміщень до вимог сучасного мистецтва,
- реконструкцію внутрішніх просторів,
- встановлення необхідного обладнання (систем вентиляції, освітлення, звукового обладнання)

Можуть бути дуже високими, і залежати від розмірів простору та технічних вимог. Часто, щоб мінімізувати витрати, арт-простори відкриваються

у промислових або непрацюючих громадських будівлях, де є значні вільні площі і можливість пристосування для нових функцій.

- Вартість утримання. Один із ключових економічних чинників — це вартість утримання арт-простору після його відкриття. Це включає постійні витрати на:

- обслуговування будівлі (комунальні послуги, поточні ремонти),
- забезпечення безпеки,
- підтримання чистоти,
- організацію заходів та експозицій.

Для зниження витрат часто використовуються технології енергозбереження (наприклад, використання LED-освітлення або відновлюваних джерел енергії), а також багатофункціональність просторів, що дозволяє залучати більше відвідувачів і таким чином компенсувати витрати.

- Комерційна рентабельність. Хоча багато арт-просторів створюються як некомерційні ініціативи, що переслідують культурну або освітню мету, економічна доцільність також грає роль. Відвідуваність простору і можливість організації різноманітних заходів, таких як виставки, концерти, лекції, креативні семінари або комерційні події, сприяє економічній рентабельності проєкту.

Також можливі додаткові джерела доходу, такі як:

- оренда приміщень для різних заходів,
- продаж квитків на виставки або концерти,
- продаж сувенірної продукції або творів мистецтва.

Таким чином, добре продумана економічна модель функціонування арт-простору дозволяє забезпечити його довгострокову стабільність і розвиток.

- Вплив на місцеву економіку. Створення арт-простору може мати позитивний вплив на місцеву економіку. Залучення великої кількості відвідувачів, організація масштабних культурних подій сприяє розвитку інфраструктури навколо арт-простору. Наприклад, збільшується попит на готелі, ресторани, транспорт та інші послуги, що стимулює економічне зростання у регіоні.

Арт-простори також можуть створювати нові робочі місця — від технічного персоналу і організаторів до митців і адміністраторів. Таким чином, арт-простір стає економічним каталізатором для розвитку місцевих громад і підприємств.

Технологічні чинники

Технологічні чинники є одними з ключових аспектів у процесі створення сучасних арт-просторів, оскільки новітні технології безпосередньо впливають на функціональність, інфраструктуру та можливості таких просторів. Від застосування сучасних технічних рішень залежить комфорт відвідувачів, гнучкість приміщень, а також можливість організації мультимедійних і інтерактивних експозицій. Технологічні фактори включають використання інноваційних систем освітлення, вентиляції, акустики, а також мультимедійних інсталяцій і цифрових технологій, що стають невід'ємною частиною сучасного мистецького досвіду.

- Інноваційні системи освітлення. Освітлення є одним із найважливіших елементів арт-простору, оскільки правильне освітлення дозволяє розкрити художній задум експонатів та забезпечує комфортну атмосферу для відвідувачів [24]. Сучасні арт-простори використовують різні технології освітлення:

- Мультимедійні технології та інтерактивність. Останнім часом арт-простори активно інтегрують мультимедійні технології, що дають можливість створювати нові форми мистецького вираження. Завдяки використанню таких технологій, відвідувачі можуть взаємодіяти з творами мистецтва та отримувати інтерактивний досвід.

- Акустика та звук. У просторі, де плануються музичні або перформативні заходи, важливу роль відіграють технології звуку. Сучасні аудіосистеми дозволяють створювати оптимальні умови для проведення концертів, перформансів або кіносеансів.

- Енергозберігаючі технології. Енергоефективність також є важливим технологічним чинником для арт-просторів. Оскільки такі приміщення часто є великими за площею та використовують значні ресурси для освітлення,

вентиляції та інших функцій, використання енергоефективних технологій дозволяє суттєво знизити витрати на утримання.

- Системи клімат-контролю: у великих виставкових залах та галереях важливо забезпечити оптимальну температуру і вологість для збереження експонатів. Сучасні системи вентиляції і кондиціонування повітря дозволяють не лише підтримувати комфорт для відвідувачів, але і створювати умови для збереження мистецьких творів.

- Сонячні панелі та енергоефективне освітлення: дедалі більше арт-просторів інтегрують відновлювані джерела енергії, такі як сонячні панелі, для забезпечення електроенергією. Це знижує залежність від традиційних джерел і сприяє сталому розвитку.

- Гнучкість простору. Технологічні рішення також дозволяють арт-просторам бути гнучкими у використанні та трансформації. Сучасні мобільні конструкції, такі як розсувні стіни, модульні меблі та універсальні експозиційні системи, дають можливість легко змінювати функціонал простору в залежності від потреб події.

Технологічні чинники відіграють важливу роль у формуванні сучасних арт-просторів, роблячи їх більш функціональними, інтерактивними та зручними для відвідувачів. Використання інноваційних систем освітлення, аудіовізуальних технологій, мультимедійних інсталяцій, а також енергозберігаючих технологій дозволяє створювати мистецькі простори, що відповідають вимогам сучасного суспільства та сприяють розвитку культурної інфраструктури.

Формування арт-просторів є багатогранним процесом, що залежить від ряду чинників: соціокультурних, архітектурних, економічних та технологічних. Успішні арт-простори об'єднують у собі ці чинники, забезпечуючи місце для креативної діяльності та створюючи платформи для культурного обміну. Українські арт-простори продовжують активно розвиватися, відображаючи як локальну ідентичність, так і глобальні тенденції в мистецтві.

1.4. Принципи адаптації не функціонуючих будівель до сучасних потреб

Адаптація нефункціонуючих будівель до сучасних потреб є важливим процесом, який дозволяє зберегти архітектурну спадщину, раціонально використовувати міський простір та задовольняти актуальні суспільні й економічні потреби. Цей підхід базується на комплексному аналізі об'єкта, його потенціалу та нових функціональних завдань.

Збереження архітектурної ідентичності

Збереження архітектурної ідентичності є одним із ключових принципів адаптації нефункціонуючих будівель. Вона забезпечує повагу до історії та культури, надає будівлі естетичної й емоційної цінності та сприяє гармонійному розвитку міського середовища [37]. Збереження архітектурної ідентичності передбачає уважне ставлення до оригінальних елементів будівлі та пошук оптимального способу інтеграції сучасних рішень.

Реставрація архітектурних елементів. Реставрація — це процес відновлення автентичних елементів будівлі, який дозволяє підкреслити її унікальний характер [80]. Цей підхід базується на ретельному аналізі будівлі та застосуванні спеціальних технік. Перед початком реставраційних робіт важливо провести комплексну оцінку стану будівлі: аналіз структурних елементів (фундаменту, стін, перекриттів); дослідження декоративних деталей (лепнини, карнизів, фресок); виявлення матеріалів, з яких створено будівлю, та ступеня їх зношення.

Під час реставрації важливо застосовувати матеріали, які відповідають історичним. Наприклад: використання натурального каменю або цегли, якщо такі були у первинній конструкції; техніки ручного оздоблення, характерні для часу будівництва.

Особливу увагу слід приділяти унікальним деталям: реконструкція втрачених архітектурних елементів (балконів, різьблення, мозаїк) за архівними кресленнями чи фотографіями; збереження й оновлення фресок або вітражів. У випадках, коли реставрація неможлива, пошкоджені деталі зберігають у

їхньому поточному стані, застосовуючи консерваційні методи. Це дозволяє запобігти подальшому руйнуванню.

- Інтеграція старого та нового. Поєднання історичної автентики та сучасних архітектурних рішень створює гармонійний діалог між минулим і теперішнім. Це дозволяє зберегти унікальність будівлі, водночас забезпечуючи її функціональність.

Контраст чи гармонія. Контрастний підхід: сучасні елементи виконуються в мінімалістичному або інноваційному стилі, який чітко відрізняється від історичної частини. Наприклад, скляні фасади або металеві конструкції додають будівлі сучасного вигляду, не змагаючись із її автентичністю. Гармонійний підхід: нові елементи підбираються так, щоб доповнювати оригінальну естетику, використовуючи подібні матеріали, кольорову гаму та текстури.

Функціональна інтеграція. Додавання сучасних функціональних елементів (ліфти, вентиляційні системи, пандуси) у спосіб, який не порушує історичну структуру. Перепланування простору з урахуванням історичних зон (наприклад, збереження аркових проходів чи колон).

Технологічна модернізація. Інтеграція сучасних інженерних систем (опалення, кондиціювання, освітлення) із використанням прихованого монтажу, щоб вони залишалися непомітними. Установлення технологій "розумного дому", що підвищують комфорт і енергоефективність.

Публічне значення інтеграції. Поєднання старого й нового надає адаптованим будівлям культурного значення, що може стати важливим соціальним фактором:

- Підвищення туристичної привабливості будівлі.
- Використання об'єкта для культурно-просвітницької діяльності, наприклад, організації виставок чи конференцій [74, с. 66-73].

Функціональна трансформація

Функціональна трансформація нефункціонуючих будівель передбачає зміну або розширення їх первинного призначення з метою відповідності сучасним вимогам і потребам. Цей процес дозволяє максимально ефективно

використовувати простір, зберігаючи його історичну та архітектурну цінність, а також забезпечує довготривалу експлуатацію будівлі.

Ключовим аспектом трансформації є забезпечення гнучкості планування. Сучасні технології дозволяють створювати модульні та трансформовані простори, які можуть змінювати своє призначення відповідно до поточних завдань. Наприклад, відкриті простори можна легко зонувати для організації коворкінгів, галерей, освітніх центрів чи комерційних приміщень. Це особливо важливо для будівель, розташованих у центральних районах міст, де багатофункціональність сприяє їх економічній ефективності.

Трансформація також включає оптимізацію існуючого простору, наприклад, використання раніше незадіяних зон — підвалів, горищ або великих холів. Такі зони можуть бути перетворені на технічні приміщення, склади, виставкові зали чи житлові простори. Крім того, важливим є інтеграція нових функціональних систем, таких як сучасне освітлення, вентиляція та системи безпеки, що не лише підвищують комфорт, але й зберігають будівлю в належному стані.

Вибір нового функціонального призначення має враховувати потреби громади й особливості місцевого середовища. Наприклад, старі заводи чи склади можна перетворити на мистецькі центри, офіси чи освітні заклади, які сприяють розвитку локальної спільноти [71, с.221-229]. Цей підхід дозволяє не лише вдихнути нове життя у будівлю, але й створити соціально значущі простори, які стимулюють культурний та економічний розвиток регіону.

Функціональна трансформація є інструментом, який поєднує збереження архітектурної спадщини з її адаптацією до сучасності, забезпечуючи будівлям нове життя й актуальність у мінливому світі.

Екологічна та енергоефективна адаптація

Екологічна та енергоефективна адаптація є важливим аспектом сучасної реконструкції та переосмислення нефункціонуючих будівель. Вона спрямована на зменшення негативного впливу на довкілля, збереження природних ресурсів і зниження енерговитрат під час експлуатації будівлі. Цей підхід відповідає

принципам сталого розвитку та дозволяє поєднати архітектурну спадщину із сучасними технологічними рішеннями [57, с.271-276].

- Основними заходами екологічної адаптації є модернізація систем теплоізоляції та впровадження енергоефективних технологій. Наприклад: утеплення фасадів, дахів та вікон із використанням екологічно чистих і довговічних матеріалів, таких як натуральна мінеральна вата або еко-панелі; заміна старих віконних конструкцій на енергоефективні склопакети із низькоемісійним покриттям, що забезпечують збереження тепла; інтеграція систем рекуперації тепла, які дозволяють повторно використовувати тепло вентиляційного повітря.

- Сучасні рішення в адаптації будівель передбачають інтеграцію систем на основі відновлюваних джерел енергії: установлення сонячних панелей або теплових насосів, які забезпечують часткову або повну автономію від традиційних джерел енергії; використання зелених дахів, що не лише зменшують енерговитрати на кондиціювання, а й покращують екологічний стан міського середовища; встановлення систем збору та повторного використання дощової води, що зменшує споживання води та знижує навантаження на міську каналізацію.

- Інтеграція інтелектуальних систем управління дозволяє значно підвищити енергоефективність будівлі: автоматизоване керування освітленням і кліматом із використанням датчиків руху, освітленості та температури; моніторинг енерговитрат через "розумні" системи, що дозволяють оптимізувати споживання ресурсів; системи "розумного дому", які забезпечують інтегроване управління всіма інженерними мережами для зниження експлуатаційних витрат [70, с.47-52].

Доступність і універсальний дизайн

Доступність та універсальний дизайн є важливими елементами сучасної адаптації будівель, що забезпечують комфортний і безбар'єрний простір для всіх категорій користувачів. Цей підхід базується на принципах інклюзивності та

рівноправного доступу до архітектури, враховуючи фізичні, сенсорні та інші потреби людей.

Головною метою є усунення фізичних перепон, які ускладнюють доступ до будівлі:

- Архітектурні рішення. Установлення пандусів, ліфтів, низькопорогових входів та широких дверей, які відповідають стандартам безбар'єрного доступу.

- Внутрішня інфраструктура. Облаштування просторих коридорів, спеціальних санітарних приміщень і зон відпочинку, адаптованих для людей із порушеннями мобільності.

Універсальний дизайн передбачає створення просторів, які однаково зручні для людей різного віку, статі, фізичних можливостей:

- Інтуїтивно зрозумілий простір. Просте й логічне планування з добре видимими показниками, які враховують різні форми комунікації (візуальні, тактильні, звукові).

- Адаптація для сенсорних потреб. Використання контрастних кольорів, шрифтів, тактильних маркувань для людей із порушеннями зору та створення звукоізованих зон для осіб із підвищеною чутливістю до шуму.

Доступність не повинна шкодити естетиці будівлі [36, с.70-78]. Сучасні дизайнерські рішення дозволяють інтегрувати елементи доступності, не порушуючи архітектурної гармонії. Наприклад, ліфти з прозорими стінами можуть слугувати декоративними елементами, а тактильні доріжки — частиною інтер'єрного оформлення. Таким чином, доступність підвищує якість простору для всіх, роблячи його зручним, функціональним і привабливим.

Соціальна та економічна інтеграція

Соціальна та економічна інтеграція є невід'ємною частиною адаптації нефункціонуючих будівель. Вона спрямована на підвищення їх значущості для громади, створення нових можливостей для місцевого розвитку та забезпечення економічної стійкості.

Адаптація будівель має враховувати потреби місцевих жителів і сприяти їх соціальному благополуччю:

- Простори для громади. Будівлі можна трансформувати у громадські центри, творчі хаби, освітні заклади чи місця для відпочинку, які стають центрами соціального життя.

- Інклюзивність. Нові функції будівлі мають бути доступними для різних груп населення, включно з людьми похилого віку, молоддю, людьми з обмеженими можливостями.

- Підтримка культури. Використання будівлі для організації культурних заходів, виставок чи майстер-класів сприяє розвитку місцевої ідентичності [82, с.202].

Адаптовані будівлі мають генерувати доходи або зменшувати витрати, забезпечуючи економічну сталість:

- Комерційні можливості. Інтеграція офісних приміщень, магазинів, кафе чи готелів у будівлю дозволяє забезпечити фінансову окупність проєкту.

- Нові робочі місця. Адаптація часто створює можливості для працевлаштування місцевих мешканців, наприклад, через відкриття нових підприємств чи установ.

- Партнерства. Взаємодія з інвесторами, державними установами та місцевим бізнесом допомагає знайти ресурси для реалізації адаптаційних проєктів.

Важливо враховувати, що економічна інтеграція не повинна затьмарювати соціальне та культурне значення будівлі [77]. Успішні проєкти створюють синергію, де відновлена будівля стає одночасно привабливим комерційним об'єктом і простором, що слугує громаді. Таким чином, соціальна й економічна інтеграція перетворює нефункціонуючі будівлі на ключові елементи сталого розвитку міст і регіонів.

1.5. Аналіз реалізованих проєктів арт-просторів в умовах ревіталізації

Ревіталізація, як процес відродження нефункціонуючих будівель або цілих районів, стає потужним інструментом для створення арт-просторів, які поєднують культуру, бізнес і громадські ініціативи [65]. Реалізовані проєкти

демонструють, як занедбані промислові об'єкти, історичні будівлі та міські простори можуть бути адаптовані для підтримки творчих індустрій та активізації соціального життя [54].

1. Tate Modern, Лондон. Перетворення старої електростанції на одну з найвідоміших галерей сучасного мистецтва у світі стало взірцевим проєктом ревіталізації [6, с.128]. У просторі збережено промислову естетику, яка гармонійно поєднується із сучасними архітектурними рішеннями. Зал Turbine Hall використовується для масштабних інсталяцій, зберігаючи дух оригінальної будівлі. Проєкт не лише популяризував сучасне мистецтво, а й сприяв відродженню району Саут-Бенк, зробивши його центром культурного життя (Рис. 1.1).



Рис. 1.1. Фото будівлі та інтер'єру галереї Tate Modern (Лондон)

2. Zeitz MOCAA у Кейптауні. Галерею створену в колишньому зерноскладі, де архітектори вирізали внутрішню частину будівлі для створення унікальних просторів (Рис.1.2). Ці приклади показують, як можна зберегти архітектурну спадщину, інтегрувавши її у сучасні мистецькі простори, що функціонують за новими стандартами [13].

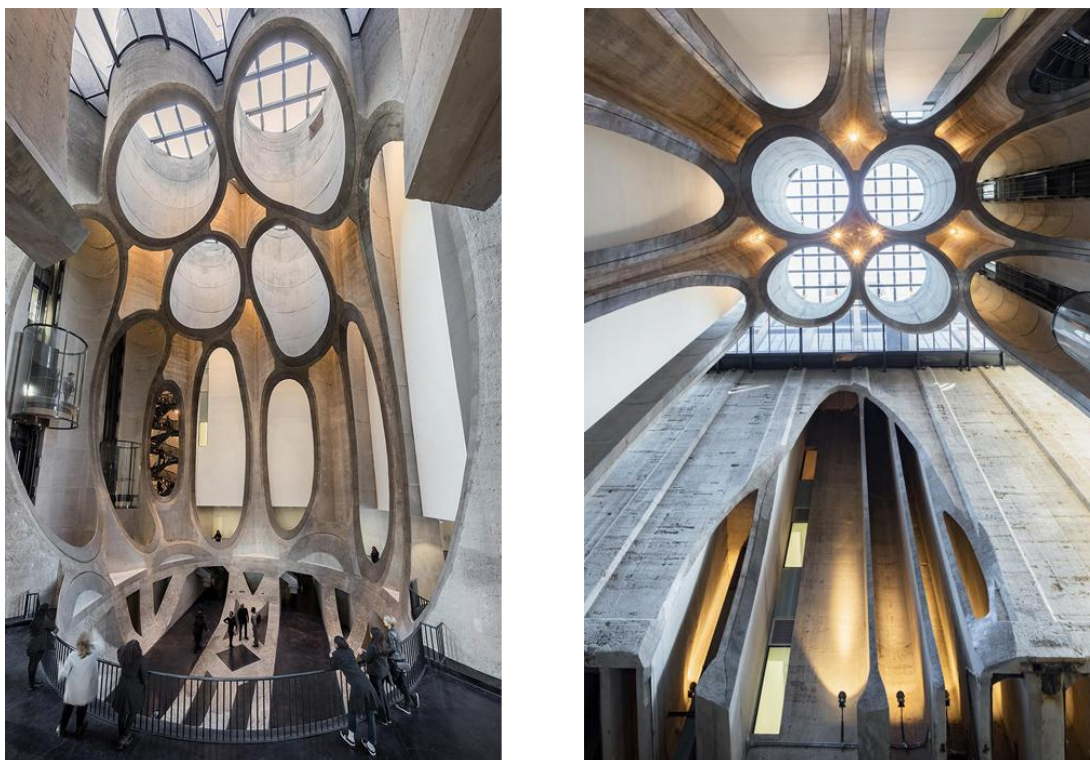


Рис. 1.2. Галерея Zeitz МОСАА (Кейптаун)

3. Музей Whitney Нью-Йорк. Адаптація старих будівель до сучасних мистецьких потреб часто потребує використання інноваційних технологій, таких як інтегровані системи освітлення, акустики та клімат-контролю [56]. У прикладі музею Whitney в Нью-Йорку було застосовано рішення, які забезпечують не тільки комфорт для відвідувачів, але й захист експонатів від перепадів температури та вологості. Водночас важливу роль відіграють екологічні підходи, такі як використання відновлювальних матеріалів та зменшення енергоспоживання. Використання LED-освітлення та енергоефективних систем вентиляції дозволяє зменшити вуглецевий слід будівлі, що є актуальним у сучасному контексті сталого розвитку (Рис.1.3).



Рис.1.3. Музей Whitney (Нью-Йорк)

4. Мистецький арсенал, Київ. Колишній військовий арсенал, побудований у XVIII столітті, перетворено на один із найпотужніших культурних центрів країни [63]. На його базі проводяться міжнародні виставки, фестивалі, книжкові форуми, конференції. Завдяки збереженню архітектурної спадщини та інтеграції сучасних елементів, "Мистецький арсенал" став символом злиття історії та сучасності в українській культурі (Рис.1.4).

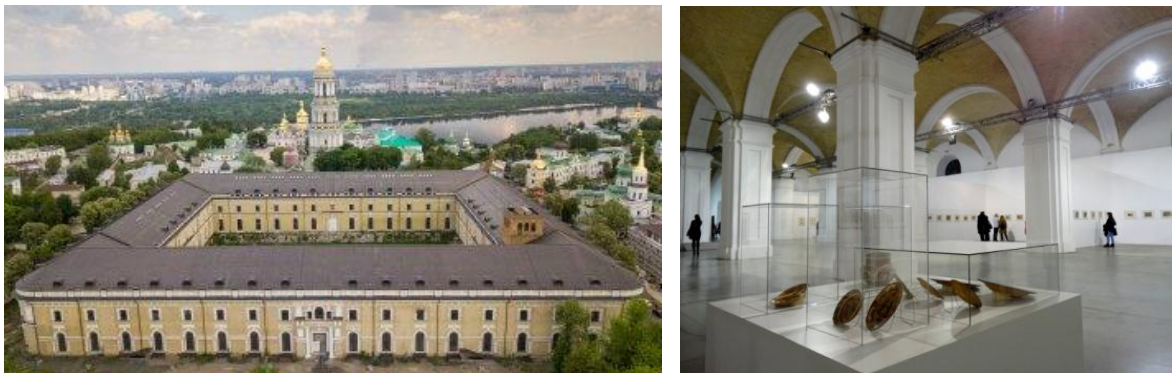


Рис.1.4. Фото будівлі та інтер'єру Мистецького арсеналу (Київ, Україна)[53]

5. Фабрика повидла, Львів. Колишня промислова будівля в центрі Львова перетворилася на багатофункціональний арт-простір, що включає галереї, коворкінги, майстерні [23]. Відродження фабрики стало можливим завдяки збереженню автентичних елементів будівлі та її інтеграції у сучасний культурний контекст (Рис.1.5).



Рис.1.5. Фабрика повидла (Львів, Україна)

6. Арт-завод «Платформа», Київ. Успішні проекти з адаптації старих будівель під мистецькі простори демонструють різноманітність підходів до реставрації та реконструкції [22]. В Україні, одним із яскравих прикладів є арт-завод «Платформа» в Києві, де колишній індустріальний об'єкт перетворено на багатофункціональний простір для проведення фестивалів, виставок та інших культурних подій (Рис. 1.6).

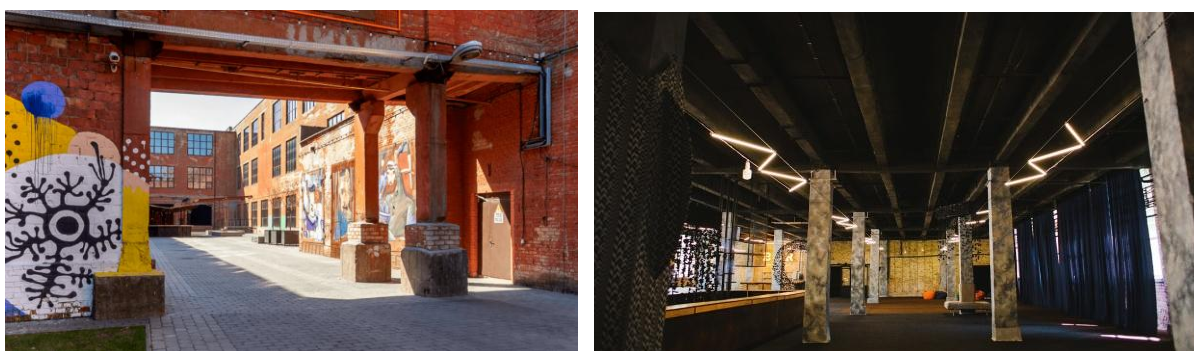


Рис.1.6. Фото арт-заводу «Платформа» (Київ, Україна)

Головні аспекти успішних проєктів

- Збереження автентичності. Проєкти, які зберігають історичну та архітектурну ідентичність об'єктів, мають значно більший вплив на громаду.

Наприклад, використання оригінальних матеріалів чи елементів конструкції додає простору культурної значущості.

- Функціональна багатозадачність. Успішні арт-простори поєднують різні функції: виставкові зали, майстерні, навчальні та комерційні площі. Це сприяє залученню ширшої аудиторії та забезпечує фінансову сталість.

- Громадська участь та співпраця. Проєкти, у яких громада залучена до процесу ревіталізації, отримують більшу підтримку й стають центрами соціальної активності. Важливу роль відіграють також партнерства між митцями, бізнесом та місцевою владою.

- Інноваційний підхід. Використання сучасних технологій, таких як інтерактивні інсталяції чи екологічно чисті матеріали, робить арт-простори не лише привабливими, але й актуальними [73].

Реалізовані проєкти арт-просторів в умовах ревіталізації демонструють ефективність цього підходу у вирішенні культурних, соціальних і економічних завдань. Вони не лише вдихають нове життя у закинуті будівлі, а й створюють платформи для розвитку творчих індустрій, зміцнюють громаду та підвищують туристичну привабливість. Завдяки таким прикладам ревіталізація стає важливим інструментом урбаністичного розвитку та культурного відродження.

Висновки до розділу 1

Аналіз сучасних передумов формування арт-просторів свідчить про важливість розвитку цього явища в умовах глобальних соціальних, економічних та культурних процесів. Арт-простори не лише зберігають та представляють мистецтво, але й сприяють соціальній взаємодії, культурному обміну та залученню суспільства до творчої діяльності. Це простори, які адаптуються до сучасних потреб суспільства, надаючи можливість для різноманітних форм творчої самореалізації.

Історія формування арт-просторів, починаючи з часів Давньої Греції, показує, що мистецькі центри та творчі майстерні були важливою частиною

культури та суспільного життя. Утворення мистецьких просторів у Київській Русі також демонструє, що мистецтво завжди було потужним інструментом для культурного розвитку та міжкультурного обміну.

Огляд літератури підтверджує, що існує багато праць, присвячених різним аспектам розвитку арт-просторів. Такі автори, як Борисова О. та Григоренко М., акцентують увагу на архітектурних особливостях та сучасних тенденціях дизайну арт-просторів. Зокрема, Борисова О. досліджує архітектурні особливості, враховуючи ергономіку та адаптивність приміщень для митців і відвідувачів, а Григоренко М. звертає увагу на тенденції в дизайні, зокрема на мінімалістичні та мультимедійні підходи. Іващенко Т. вивчає музеї та виставкові простори, наголошуючи на важливості збереження культурної спадщини в поєднанні з новітніми технологіями. Полетаєв О. розглядає технологічні інновації, що мають вплив на структуру та функціональність арт-просторів, а Соколова І. аналізує мультифункціональні культурні центри.

Основні чинники формування арт-просторів — соціокультурні, архітектурні, економічні та технологічні — детально розглянуті у відповідних літературних джерелах. Важливу роль у формуванні таких просторів відіграють інноваційні підходи до архітектурного проектування та адаптації старих будівель до нових функцій.

Аналіз успішних реалізованих проєктів, як в Україні, так і за кордоном, демонструє, що ревіталізація будівель сприяє не лише їх фізичному оновленню, а й створенню осередків соціальної активності, культурного збагачення та економічного зростання. Такі приклади доводять, що адаптація нефункціонуючих просторів має значний потенціал для розвитку міських територій та формування креативних спільнот.

Таким чином, розуміння передумов формування арт-просторів, їх історії та принципів адаптації є ключовим для створення сталих і функціональних рішень, які відповідають викликам сучасного суспільства.

РОЗДІЛ 2

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНТЕР'ЄРІВ АРТ-ПРОСТОРІВ В УМОВАХ РЕВІТАЛІЗАЦІЇ

2.1 Функціонально-планувальна структура інтер'єру арт-простору

Функціональна структура сучасних арт-просторів є важливим аспектом їхнього проектування, оскільки саме вона визначає, як взаємодіють відвідувачі з простором, а також як забезпечується максимальна ефективність використання площі [79, с.178]. Опис функціональних зон арт-простору дозволяє створити гармонійне середовище, де естетика і практичність взаємодіють між собою.

Вхідна група в арт-просторі відіграє ключову роль у створенні першого враження для відвідувачів та формує початкову взаємодію з простором. Це не лише місце для входу, але й багатофункціональна зона, що виконує організаційні та естетичні завдання [45]. Вхідна група, з точки зору дизайну та функціональності, повинна поєднувати комфорт, інформативність і відповідати загальній концепції простору.

Архітектурний дизайн вхідної зони повинен відображати загальний стиль арт-простору. Відвідувачі вже з перших кроків мають відчувати атмосферу та характер закладу. Для цього часто використовуються сучасні архітектурні рішення, такі як скляні фасади або прозорі двері, які підкреслюють відкритість простору. Важливо, щоб вхідна група гармонійно поєднувала старі елементи будівлі (якщо мова йде про адаптацію історичних об'єктів) з новітніми матеріалами та технологіями. Наприклад, сучасні арт-простори часто інтегрують історичні елементи фасаду в нові архітектурні рішення, створюючи контраст між минулим і сучасним [31].

Основне завдання вхідної групи — забезпечити комфортний та безперебійний потік відвідувачів. Це означає наявність простору для великої кількості людей, гардеробу, інформаційних стендів або дисплеїв, що допомагають орієнтуватися у просторі. Важливим елементом є ресепшн, де можна отримати інформацію про виставки, заходи, купити квитки або матеріали. Часто цей простір також використовується для інтерактивних елементів, таких

як електронні карти або сенсорні екрани, що дозволяють відвідувачам самостійно вивчати доступну інформацію.

У багатьох арт-просторах вхідна група включає зони для очікування. Це можуть бути зручні лавки або м'які меблі, де відвідувачі можуть почекати початку події або просто відпочити після відвідування виставки. Важливо, щоб ця зона була затишною та відповідала загальному дизайну. Часто вона може поєднуватися з кафе або невеликим буфетом, що створює більш інтерактивну атмосферу.

Сучасні арт-простори все частіше інтегрують технології у вхідну групу. Це можуть бути інформаційні термінали, QR-коди для доступу до додаткової інформації про експозицію або використання мобільних додатків для самостійних екскурсій. Важливо, щоб ці технології були зручними для використання і логічно вписувалися в дизайн простору.

Виставкова зона є центральним елементом мистецького простору, оскільки саме в ній відбувається демонстрація художніх творів, перформансів або інших форм мистецтва [61]. Виставкові зони повинні забезпечувати максимальну видимість експонатів, зручність пересування відвідувачів, а також відповідати технічним і естетичним вимогам (Рис.2.1).

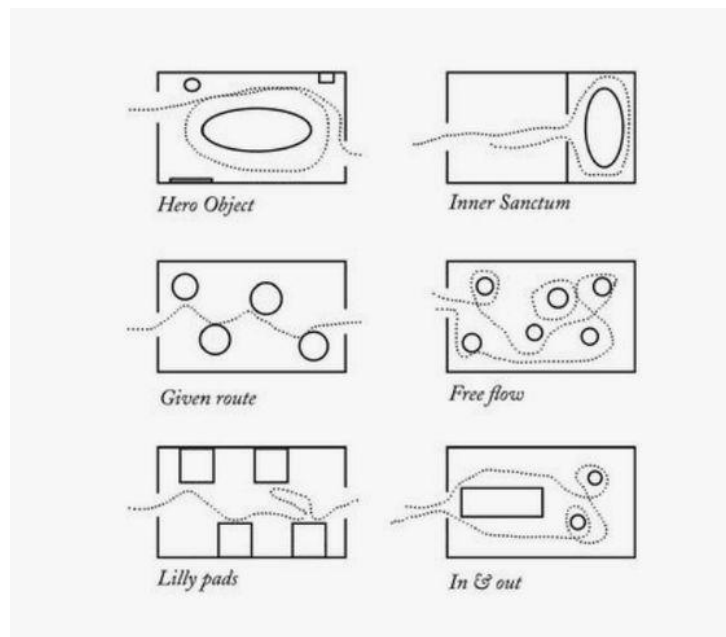


Рис.2.1. Схема шести основних типів планування виставкового простору.

Ефективне планування виставкової зони залежить від багатьох факторів, серед яких форма, розміри приміщення, типи експонатів та передбачувана кількість відвідувачів. Основною задачею є організація маршруту, що дозволяє відвідувачам легко оглядати експозицію, не створюючи скупчень людей. Часто застосовується модульний підхід до планування, що дозволяє легко змінювати конфігурацію простору відповідно до потреб конкретної виставки [69].

Наприклад, відкрите планування популярне в сучасних арт-просторах, де немає перегородок, а експонати розташовані таким чином, що відвідувачі мають можливість вільно пересуватися та взаємодіяти з творами. Однак, інколи використовуються мобільні стіни або інші елементи для зонування простору, коли є потреба виділити окремі тематичні блоки або створити інтимнішу атмосферу для певних експонатів (Рис.2.2).

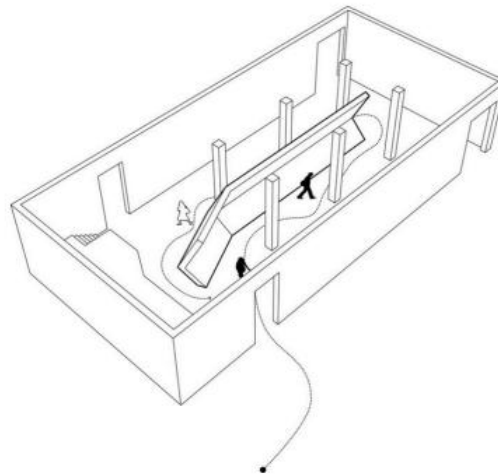


Рис. 2.2 Графік руху для фотовиставки

Освітлення — один із ключових аспектів дизайну виставкової зони. Воно повинно акцентувати увагу на експонатах, підкреслюючи їхні деталі та особливості, не створюючи при цьому відблисків або тіней. У виставкових зонах зазвичай використовують комбіноване освітлення: загальне світло (для створення комфортної атмосфери) та акцентне підсвічування (для виділення окремих експонатів).

Окрім штучного освітлення, важливу роль може відігравати природне світло, особливо у приміщеннях з великими панорамними вікнами. Однак,

природне освітлення повинно бути ретельно контролюваним, щоб уникнути негативного впливу на експонати, особливо ті, що чутливі до ультрафіолетового випромінювання.

Хоча основна увага у виставковій зоні приділяється експонатам, важливим є також дизайн меблів та інших додаткових елементів [68, с. 152-155]. Столи, підставки, крісла та інші меблеві компоненти повинні бути мінімалістичними, щоб не відволікати увагу від мистецтва, але водночас функціональними та зручними.

У деяких випадках застосовуються мобільні меблі, які можна легко переміщати, що дозволяє змінювати конфігурацію простору для різних подій або експозицій. Можуть бути інтегровані сидячі місця для відвідувачів, які бажають детальніше оглянути експонати або відпочити під час відвідування (Рис. 2.3).

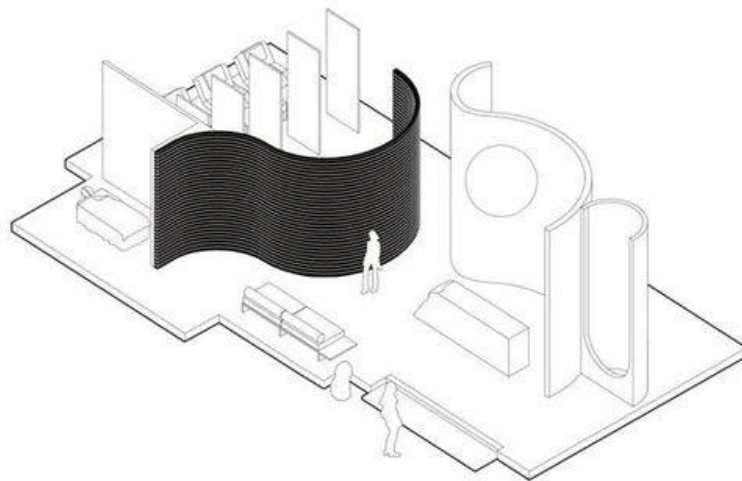


Рис. 2.3 Приклад розмежування простору за рахунок гнучких перегородок

Акустика виставкових зон особливо важлива для тих арт-просторів, де передбачені звукові інсталяції або музичні перформанси. Необхідно забезпечити якісну звукоізоляцію та контроль акустичних властивостей приміщення, щоб звук не заважав відвідувачам сприймати мистецтво. Для цього можуть використовуватися акустичні панелі або спеціальні конструкції, що регулюють звук.

Творчі майстерні в арт-просторах мають бути ергономічно організовані та відповідати потребам художників і дизайнерів [7]. Важливим є наявність великих робочих столів, мобільних стелажів для матеріалів і інструментів, а також хороше природне або штучне освітлення. Майстерня має бути гнучкою та легко трансформуватися в залежності від виду діяльності, будь то живопис, скульптура чи інші форми мистецтва.

Коворкінг-зони у мистецьких просторах зазвичай включають відкриті простори з робочими місцями, які сприяють спільній роботі [5]. Окрім звичайних робочих місць, важливо передбачити зони для неформального спілкування або відпочинку, що створює атмосферу співпраці та обміну ідеями. Використання природних матеріалів та яскравих акцентів у дизайні сприяє творчій роботі. Сучасні арт-простори часто використовують гнучкі меблі, що дозволяє оперативно змінювати конфігурацію робочих зон.

Арт-простори все частіше включають в себе зони для проведення лекцій, майстер-класів або навчальних сесій [4]. Такі простори можуть бути обладнані сучасною технікою, мультимедійними системами, комфортними сидіннями. Важливо передбачити як класичні аудиторії, так і зони для неформальних лекцій або інтерактивних обговорень, що сприяє взаємодії між учасниками.

Зони для відпочинку також є важливою частиною арт-простору, адже дозволяють відвідувачам розслабитися і рефлексувати після взаємодії з мистецтвом. Кафе та зони відпочинку часто проектуються з урахуванням загальної концепції простору, гармонійно доповнюючи його. Зони відпочинку можуть бути розташовані поруч з великими вікнами або у двориках, що забезпечує приємну атмосферу для обговорення виставок або творчих робіт.

Ця частина арт-простору повинна бути добре ізольована від загальних зон, але забезпечувати комфортну роботу персоналу. Адміністративна зона може включати офіси, архіви та складські приміщення для зберігання матеріалів і творів мистецтва.

Загалом, кожен елемент функціональної структури сучасного арт-простору повинен гармонійно поєднувати естетику і практичність, щоб забезпечити відвідувачам і митцям максимальний комфорт і зручність.

2.2 Композиційно-просторова структура

Композиційно-просторова структура арт-простору є фундаментальним аспектом дизайну інтер'єру, який впливає на сприйняття та функціональність простору. Ця структура визначає, як розташовуються основні елементи простору, які принципи гармонії та балансу застосовуються, а також, як ці елементи взаємодіють між собою, створюючи комфортну та естетично привабливу атмосферу для відвідувачів. Основні аспекти, що формують композиційно-просторову структуру, включають композицію, симетрію, асиметрію, ритм, домінанту, статику та динаміку [27, с.157].

Композиція — це організація всіх елементів в інтер'єрі у певну систему, яка має на меті створити гармонійний і функціональний простір. У арт-просторах, де кожна деталь має своє місце, композиція стає інструментом, що допомагає відвідувачам зосереджуватись на окремих елементах виставки чи інсталяції, водночас сприймаючи простір як цілісність.

Виставкові зали часто будуються за принципом відкритого простору, що дає можливість глядачеві безперешкодно переміщатися і сприймати експонати з різних точок огляду. У художньому конструюванні існують три види композиції: фронтальна, об'ємна, глибинно-просторова (Рис.2.4.).



Рис. 2.4. Види композиції художнього конструювання [16, с.1-12]

- фронтальна композиція — це композиція, що розташована в одній площині;
- об'ємна — це композиція виробу, яку ми сприймаємо з усіх сторін;

- глибинно-просторова — ця композиція, що виконується з передаванням глибини простору.

Плануючи простір можна також використовувати варіанти організації приміщень. Загалом для формування виставкового простору можна використовувати різні типи композиційних рішень. Кожна нова експозиція створює індивідуальні та неповторні рішення.

Симетрія

Симетрія в архітектурі та дизайні інтер'єрів передбачає гармонійне дзеркальне розташування елементів по обидва боки від осі. Це створює враження стабільності і рівноваги, що є важливим для класичних мистецьких просторів.

У історичних галереях, таких як Лувр у Парижі, симетрія допомагає підкреслити важливість кожного експоната, розташованого вздовж центрального коридору (Рис.2.5).



Рис. 2.5 Приклади застосування принципу симетрії у громадських приміщеннях (Лувр, Париж)

Асиметрія

Асиметрія у дизайні створює враження динамічності та непередбачуваності. У арт-просторах асиметрія дозволяє створювати більш сучасні рішення, де традиційні архітектурні прийоми змішуються з інноваційними підходами.

У сучасних виставкових залах часто використовують асиметричне розташування інсталяцій для підвищення інтерактивності і залучення відвідувачів до активного сприйняття експозиції. Прикладом може бути Guggenheim Museum у Нью-Йорку, де асиметрична організація простору є одним з основних акцентів дизайну (Рис.2.6).

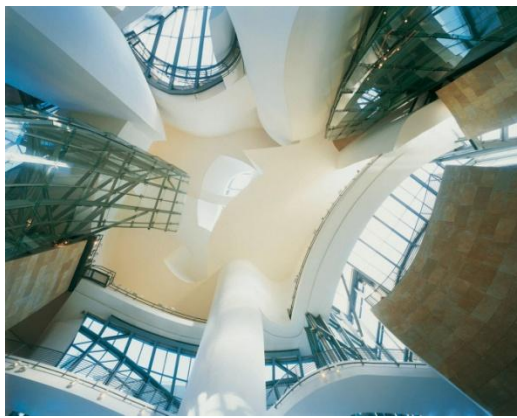


Рис. 2.6 Приклади застосування принципу асиметрії у музеї Guggenheim Museum (Нью-Йорк, США)

Ритм

Ритм — це повторення певних елементів або груп елементів через регулярні інтервали. Це може бути серія колон, ліній освітлення або повторення кольорових акцентів, що допомагає створити гармонійний простір (Рис.2.7). Повторення кольорів, форм, предметів декору, фактури створює основу для візуальної одноманітності в очах глядачів. При складанні ритмічної композиції важливо пам'ятати про те, що ритм майже не сприймається, при зміні відтінків по мірі віддалення від глядача.

У арт-просторах ритм часто використовується у виставкових залах, де роботи розташовані на певній відстані одна від одної. Таке рішення забезпечує безперервність експозиції і підсилює емоційний ефект від перегляду.

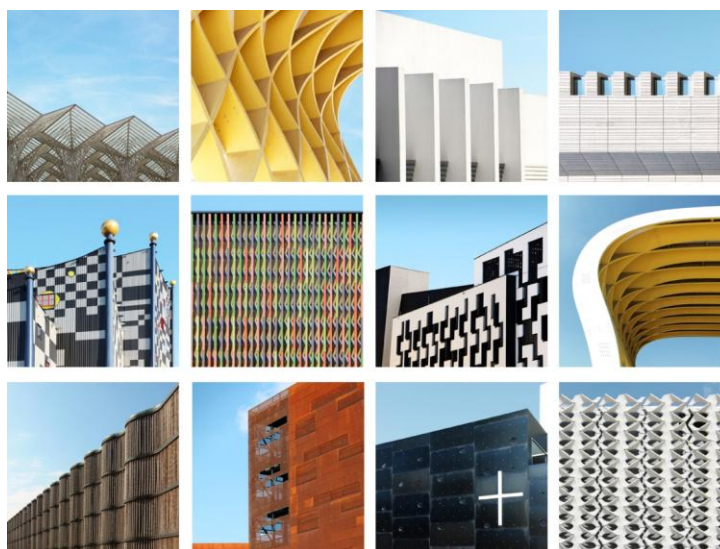


Рис.2.7. Приклади використання ритму в архітектурі

Домінанта

Домінанта — це центральний елемент композиції, який привертає найбільшу увагу глядачів і навколо якого організовані інші частини простору. Домінанта може бути фізичною (наприклад, велика скульптура або архітектурний елемент) або концептуальною (наприклад, важливий художній твір).

У багатьох арт-галереях домінантою може бути центральна скульптура або інсталяція, навколо якої побудовано весь інтер'єр. Наприклад, у Центрі сучасного мистецтва Помпіду в Парижі часто використовують концепцію домінантної інсталяції в центрі зали (Рис.2.8).



Рис.2.8. Приклади створення домінантної інсталяції (Центр Помпіду, Париж)

Статика

Статика передбачає створення стабільного, врівноваженого простору, що викликає відчуття спокою і гармонії. Такий підхід часто використовується у традиційних мистецьких просторах, де головна мета — зосередити увагу на експонатах.

Статична композиція передбачає собою відсутність діагональних ліній та криволінійних площин. Переважають у такому композиційному рішенні горизонтальні елементи. Такі інтер'єри створюють атмосферу стабільності та врівноваженості, та найчастіше використовуються у класичному стилі.

Виставкові зали у класичних музеях, таких як Британський музей, зберігають статику через прямі лінії, симетрію і відсутність динамічних елементів (Рис.2.9).



Рис.2.9. Фото інтер'єру в Британському музеї (Лондон, Велика Британія)

Динаміка

Динаміка у дизайні створює відчуття руху і змін, що можуть виникати завдяки використанню нахилених ліній, незвичайних архітектурних форм або експресивних кольорів. У арт-просторах динаміка часто використовується для залучення уваги і створення ефекту новизни.

Музей сучасного мистецтва в Барселоні (МАСВА) активно використовує динамічні архітектурні форми та незвичні кольорові рішення, що робить простір привабливим для сучасної аудиторії (Рис.2.10).



Рис. 2.10. Музей сучасного мистецтва МАСВА (Барселона, Іспанія)

Художньо-образні рішення в арт-просторах спрямовані на створення унікальної атмосфери, яка сприяє розвитку творчості, спонукає до натхнення і взаємодії між відвідувачами та середовищем. Ці рішення включають у себе не лише естетичні, але й символічні та функціональні аспекти, що підкреслюють загальну концепцію арт-простору.

Стиль і концепція арт-простору — це основа, яка визначає візуальний і функціональний образ інтер'єру, створює певну атмосферу і впливає на сприйняття відвідувачів. Правильно підібраний стиль не тільки доповнює мистецький контекст, але й стає засобом вираження цінностей і місії закладу. При виборі стилю для арт-просторів особливу увагу звертають на автентичність, актуальність і інтеграцію з історичною або культурною спадщиною [76].

Одним із популярних підходів у створенні сучасних арт-просторів є поєднання історичних елементів із сучасним дизайном. Наприклад, якщо арт-простір розташований у старовинній будівлі, збереження автентичних архітектурних деталей (цегляні стіни, високі стелі, масивні балки) дозволяє підтримувати історичний характер. Додаток сучасних елементів, таких як мінімалістичні меблі, скляні перегородки або сучасне освітлення, створює контраст і підкреслює значення традицій у поєднанні з інноваціями.

Такий підхід використовується, наприклад, у стилі лофт, який часто обирають для арт-просторів через його асоціацію з індустріальною естетикою,

що підкреслює креативність і свободу (Рис.2.11). Цей стиль передбачає відкриті простори, неоштукатурені стіни, металеві та дерев'яні деталі, які створюють відчуття необмеженості, що сприяє художній виразності.

Незважаючи на те, що індустріальний вигляд включає обтічний дизайн і менше аксесуарів є декілька характеристик, які визначають стиль та надихають на ідеї декору:

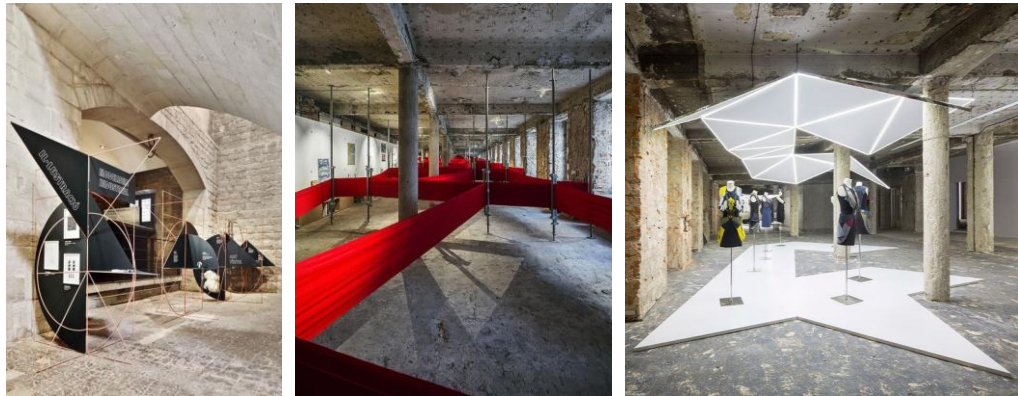


Рис.2.11. Виставковий простір в індустріальному стилі

- нейтральна палітра кольорів: у промислових приміщеннях не просто використовуються відтінки білого, як в інших мінімалістичних дизайнах. Він використовує спектр білих, сірих, чорних, а також нейтральні тони коричневого;
- природне освітлення: промисловий декор зазвичай має великі природні вікна з чорними рамами, іноді у вигляді сітки;
- акцент на архітектурних матеріалах: індустріальний стиль зазвичай має відкриті плани поверхів і високі стелі. Замість використання гіпсокартону чи шпалер у будівлях використана оголена цегла, бетонні підлоги, промислові труби та видимі повітропроводи;
- перероблені матеріали: книжкова полиця з відновлених матеріалів і перероблені обідні столи є основними елементами індустріального стилю та чудовим способом задіяти природні елементи в металеві матеріали;
- графічні лінії: даний стиль любить чисті графічні лінії, особливо створені за допомогою чорних металів, а не звивисті лінії та візерунки.

Для відтворення затишної атмосфери варто застосовувати елементи натурального текстилю: такі як потерта шкіра чи льон, що створюють відчуття комфорту у приміщенні.

Простір виконаний з матеріалів притаманних індустріальному стилю може здатися комусь холодними, але цей стиль насправді містить багато елементів скандинавського затишного дизайну інтер'єру *hygge*.

Мінімалістичний стиль часто застосовують для виставкових просторів, адже він дозволяє зробити акцент на мистецьких об'єктах, не відволікаючи уваги на деталі інтер'єру. Важливо, щоб сам простір не «змагався» з експонатами, а лише доповнював їх, стаючи нейтральним фоном. У цьому випадку використовують прості форми, спокійні кольори (білий, сірий, чорний), природне та м'яке штучне освітлення (Рис.2.12).

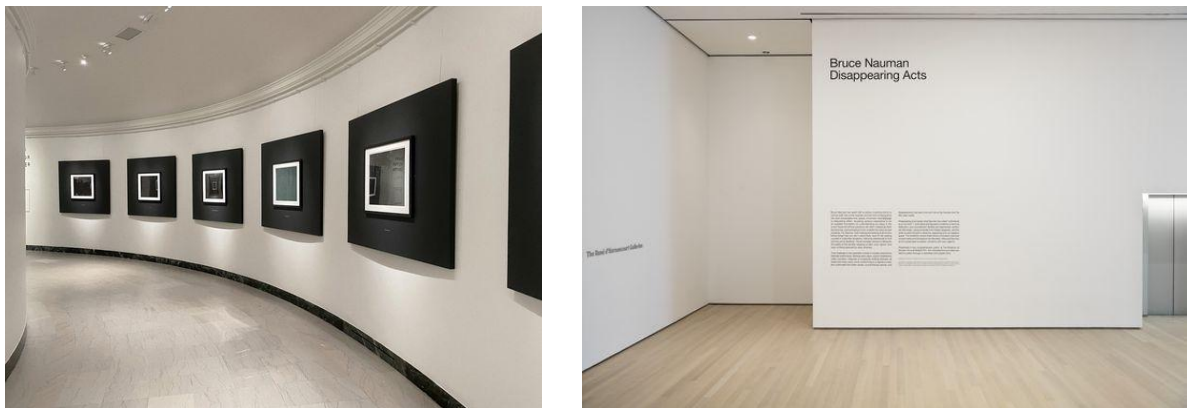


Рис.2.12. Використання мінімалістичного стилю у виставковому просторі

Еклектика дає можливість поєднувати різні стилістичні елементи, що може бути особливо актуальним для арт-просторів, орієнтованих на експериментальне мистецтво або творчі майстерні. Наприклад, елементи класики (таких як старовинні меблі, килими) можна поєднувати із сучасними скульптурами та інсталяціями, що створює унікальну атмосферу і підкреслює різноплановість мистецького простору (Рис.2.13).

Використання елементів різних епох і стилів може привнести в інтер'єр глибину та відчуття історичної спадкоємності, що особливо важливо в адаптації старих будівель. Наприклад, декоративні деталі в стилі бароко можуть

контрастувати із суворими лініями сучасного мінімалізму, підкреслюючи зв'язок минулого з майбутнім. Такий підхід також дозволяє створювати інтер'єри, що підтримують змінні виставкові експозиції або творчі події, додаючи простору гнучкості та багатозначності. Це сприяє розвитку інтерактивного мистецького середовища, яке стає своєрідним "полотном" для експериментів і новаторських ідей, формуючи унікальний художній досвід для відвідувачів.



Рис.2.13. Стиль еkleктика в інтер'єрі

Сучасний арт-простір часто інтегрує інтерактивні елементи — як частину концепції, що залучає відвідувачів до активної взаємодії. Це можуть бути цифрові інсталяції, інтерактивні екрани або сенсорні панелі, що дозволяють відвідувачам змінювати об'єкти або реагувати на навколишнє середовище.

Колір може відігравати важливу роль у визначенні зон відкритого простору візуально функціональними способами. Розумне використання кольору може зробити невеликі ділянки більшими, а відкриті — чіткішими. Колір може візуально підкреслити мету та функцію, додати глибини невеликому простору, додати об'єму низькому простору та надати візуальні підказки щодо мети чи орієнтування.

Основні підходи до вибору кольорової гамми:

1. Нейтральні кольори як фон для експозицій. Часто в арт-просторах використовують нейтральні кольори — білий, сірий, бежевий, які створюють

нейтральний фон для виставкових об'єктів. Вони не відволікають увагу від експонатів, а, навпаки, підкреслюють їх, дозволяючи сконцентруватися на деталях [3]. Білий колір, наприклад, створює відчуття чистоти і простору, що ідеально підходить для галерей, де важливою є кожна деталь експозиції (Рис.2.14).



Рис.2.14. Колірне рішення у створенні художнього образу простору: використання нейтральних кольорів у виставкових залах.

2. Яскраві акценти для створення динаміки. Використання яскравих кольорів як акцентів допомагає привертати увагу до певних зон або елементів інтер'єру. Наприклад, червоні, жовті або сині елементи можуть використовуватись для зонування простору, розподілу зон, а також для створення контрасту, що додає динаміки і візуальної різноманітності. Яскраві акценти також часто використовуються в інтер'єрах, орієнтованих на молоду аудиторію, створюючи енергійне середовище для творчості та натхнення.

3. Монохроматична гама для зосередженості. Монохроматичні інтер'єри, де використовуються відтінки одного кольору, сприяють концентрації та спокою, що важливо для робочих зон, таких як коворкінги або творчі майстерні [11]. Наприклад, інтер'єр у відтінках сірого або блакитного кольорів створює спокійне середовище, яке не відволікає відвідувачів від роботи або творчого процесу.

4. Пастельні кольори для затишку і спокою. Пастельні відтінки часто використовуються в зонах відпочинку або в арт-просторах, де важливо створити затишну і спокійну атмосферу. Наприклад, м'які рожеві, блакитні, м'ятні

відтінки додають простору легкості та ніжності, створюючи комфортне середовище для відвідувачів [2].

Вплив кольору на емоційний стан

Колірна гамма арт-простору має великий вплив на емоційний стан відвідувачів [12]:

- теплі відтінки (жовтий, помаранчевий, червоний) додають простору енергії, створюють відчуття тепла і комфорту, спонукають до дії та взаємодії.
- холодні кольори (синій, зелений, фіолетовий) сприяють спокою, розслабленню, а також викликають асоціації з природою. Вони ідеально підходять для зон релаксації та коворкінгу.
- контрастні кольори використовуються для підкреслення важливих зон або елементів і допомагають утримувати увагу відвідувачів, що є важливим у виставкових просторах [46].

Для більш вдалого поєднання кольорів варто використовувати кілька основних схем (Рис.2.15) поєднання кольорів у інтер'єрі:

- комплементарне поєднання – поєднання кольорів, що знаходяться на діаметрально протилежних кінцях кола. Один основний колір поєднуєте з контрастним (Рис.2.15 а);
- аналогова тріада – поєднання 3 кольорів з палітри, які йдуть підряд (Рис.2.15 б);
- класична тріада – поєднання трьох кольорів, рівновіддалених на колі (Рис.2.15 в).;
- контрастна тріада – принцип схожий на комплементарне поєднання, тільки до одного основного кольору додаються два сусідніх сектора (Рис.2.15 г);
- прямокутна схема – поєднання двох пар контрастних кольорів (Рис.2.15 г);
- квадратна схема – варіація прямокутної, але використовувані в ній кольори розташовуються в колі на рівній відстані один від одного (Рис.2.15 д).



а) б) в) г) д)

Рис.2.15. Кольорове коло з основними схемами поєднання кольору в інтер'єрі [...]: а) *комплементарне поєднання*, б) *аналогова тріада*, в) *класична тріада*, г) *контрастна тріада*, ґ) *прямокутна схема*, д) *квадратна схема*.

Арт-простори часто наповнюють декоративними елементами, що мають як естетичне, так і символічне значення. Інсталяції, які розміщуються у стратегічно важливих точках простору, можуть виконувати роль своєрідних "якорів", привертаючи увагу та надаючи простору унікальності. Наприклад, великі скульптури або художні інсталяції у центральній частині можуть слугувати домінантним елементом і надавати простору символічного значення.

Текстури та матеріали відіграють ключову роль у створенні художнього образу арт-простору, оскільки вони формують не лише естетичний вигляд інтер'єру, але і його атмосферу та функціональність. Підбір матеріалів у мистецьких просторах є особливо важливим, адже вони мають бути візуально привабливими, зносостійкими та відповідати специфіці мистецької діяльності [17, с.37-43].

Натуральні матеріали, такі як дерево, камінь, метал та текстиль, часто застосовуються для створення природної і затишної атмосфери в арт-просторах. Наприклад, дерево додає теплоти і допомагає створити відчуття гармонії з природою, що є важливим для залучення відвідувачів і підтримки екологічного іміджу простору. Камінь, своєю чергою, підкреслює автентичність простору і додає йому міцності та довговічності. Металеві елементи, особливо з матовим або сатинованим покриттям, додають індустріального стилю, який часто асоціюється з арт-просторами в стилі лофт (Рис.2.16).



Рис.2.16. Перевага у використанні натуральних матеріалів у мистецьких просторах.

Прикладом може бути використання масивних дерев'яних столів і кам'яних підвіконь у творчих майстернях. Такий вибір не лише підтримує функціональність робочих зон, але й сприяє креативності, створюючи враження стабільності і природності

Фактурні матеріали, такі як неоштукатурена цегла, груба штукатурка та бетон, створюють цікавий контраст з гладкими і відполірованими поверхнями (Рис. 2.17). Це особливо актуально для арт-просторів, де дизайн повинен бути гнучким і варіативним, дозволяючи відвідувачам концентруватися на мистецьких об'єктах. Наприклад, стіни з відкритою цегляною кладкою створюють ефект глибини і є чудовим фоном для картин чи інсталяцій, адже не відволікають увагу, але додають об'єму інтер'єру.

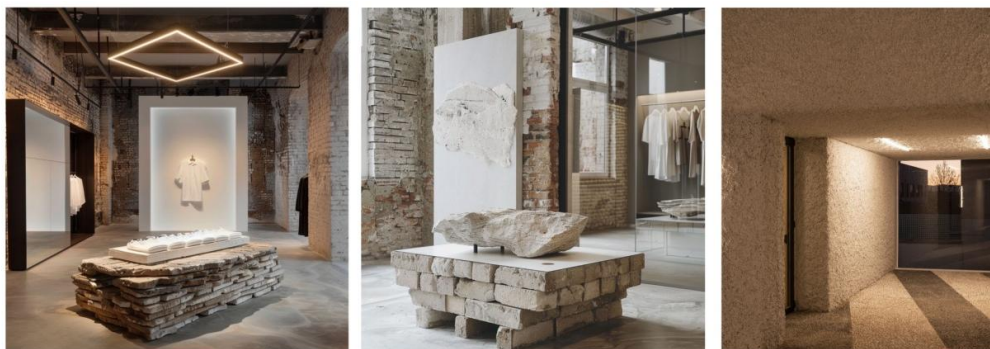


Рис.2.17. Використання фактурних матеріалів в інтер'єрі

Бетон часто використовується для підлоги або частини стін у сучасних мистецьких просторах. Його холодна і груба текстура добре поєднується з теплими матеріалами, такими як дерево або текстиль, що дозволяє створити баланс між строгістю та затишком (Рис.2.18).



Рис.2.18. Бетон, як баланс між строгістю та затишком

Скло та дзеркала додають відчуття легкості і допомагають візуально розширити простір, що є особливо важливим для виставкових зон і невеликих арт-просторів. Складні перегородки використовуються для розподілу зон, не порушуючи цілісності простору, а дзеркальні поверхні відбивають світло, візуально збільшуючи простір і роблячи його яскравішим. Скло також підходить для експозицій, оскільки воно не відволікає увагу і підкреслює сучасний вигляд інтер'єру (Рис.2.19).

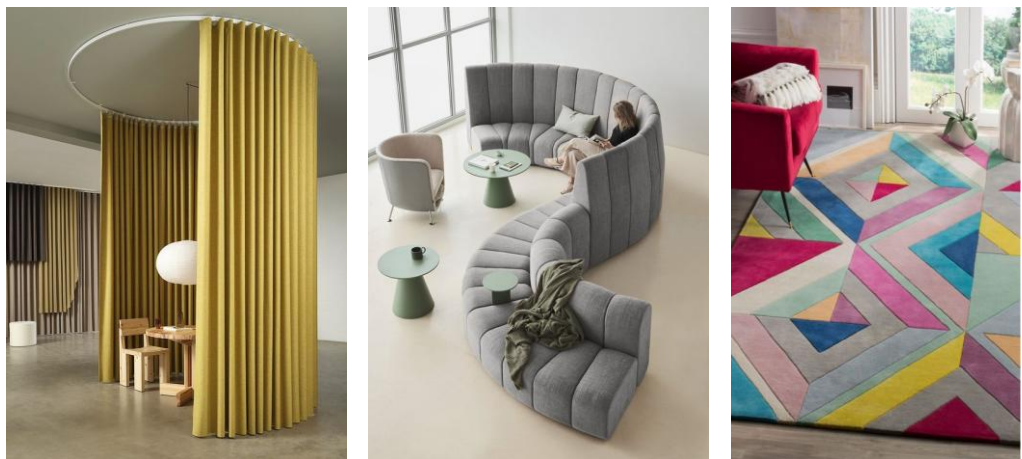
Прикладом може бути використання скляних вітрин або підставок для виставки скульптур чи артефактів, що дозволяє підкреслити їхню цінність і забезпечити максимальну видимість.



Рис.2.19. Використання скла і дзеркал в інтер'єрі виставкового простору

Текстиль, зокрема м'які меблі, килими, штори та інші елементи декору, додають відчуття комфорту і затишку. У зонах відпочинку, таких як коворкінги або зони для неформального спілкування, м'які текстури допомагають створити невимушену атмосферу, що сприяє розслабленню і відпочинку. Килими з високим ворсом або текстурні покриття на підлогу підкреслюють домашній затишок і допомагають зонувати простір (Рис.2.20 а).

Сучасні арт-простори все частіше орієнтуються на використання екологічних та інноваційних матеріалів, таких як перероблений пластик, біоматеріали або акустичні панелі. Використання таких матеріалів демонструє екологічну свідомість і підтримує концепцію сталого розвитку. Наприклад, акустичні панелі з перероблених матеріалів можуть використовуватися у виставкових зонах або залах для лекцій, забезпечуючи хорошу звукоізоляцію і при цьому виглядаючи сучасно і стильно (Рис.2.20 б).



а)



б)

Рис.2.20. Використання різних матеріалів в інтер'єрі арт-просторів: а) *текстиль створює залишок і допомагає зонувати простір; б) використання екологічних матеріалів.*

Світло в арт-просторах має не лише функціональне, але й естетичне значення. Природне освітлення є важливим компонентом багатьох сучасних арт-просторів, особливо якщо простір призначений для експонування мистецтва. Великі вікна або скляні стіни дозволяють впустити багато світла, створюючи відчуття відкритості і взаємодії з навколишнім середовищем.

Для додаткового освітлення часто використовуються точкові світильники, які допомагають виділити окремі зони чи експонати. Наприклад, у виставкових залах точкове освітлення допомагає акцентувати увагу на певних роботах, а в коворкінг-зонах і майстернях воно забезпечує оптимальне освітлення для роботи.

2.3. Предметно-просторове наповнення інтер'єрів

Предметно-просторове наповнення арт-просторів визначає загальний характер приміщення, сприяє його функціональності та атмосфері, необхідній для творчої роботи, навчання чи відпочинку. Кожна зона має свої особливості та призначення, тому важливо враховувати специфіку її предметного наповнення, яке буде відповідати не тільки естетичним вимогам, але і практичним потребам користувачів [14, с.3-14].

Вхідна група — це перша зона, яку бачать відвідувачі при вході до арт-простору. Основна мета цієї зони — створити перше враження і налаштувати людину на відповідну атмосферу. До предметного наповнення входить стійка реєстрації або рецепція, зручні місця для очікування, інформаційні стенди або інтерактивні панелі. Важливими елементами можуть бути арт-об'єкти, інсталяції або декорації, що одразу занурюють відвідувача в креативну атмосферу.

Предмети наповнення:

- Стійка рецепції з інтегрованим освітленням та інтерактивними екранами;

- Меблі для відпочинку (крісла, лавки);
- Стелажі для рекламних матеріалів, буклетів;
- Арт-інсталяції або об'єкти сучасного мистецтва.

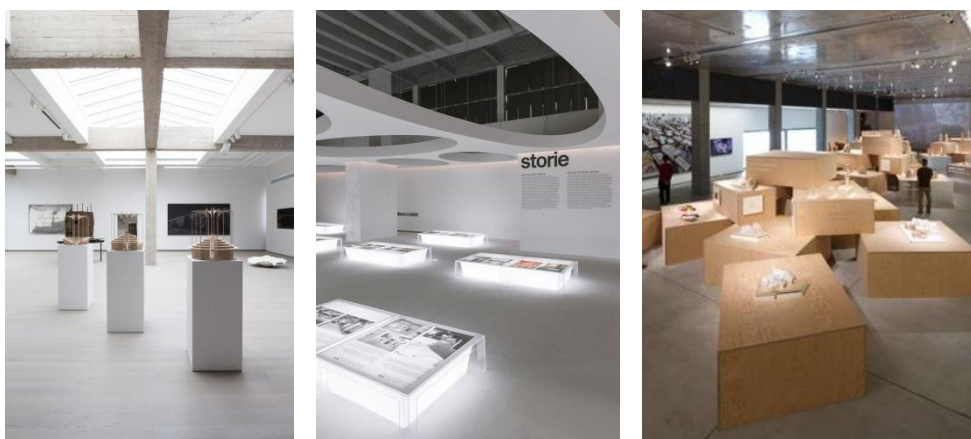
Виставкова зона є центральним і ключовим простором в будь-якому арт-просторі. Вона призначена для демонстрації робіт митців і виконує не лише естетичну функцію, але й вирішує практичні завдання: ефективно представляти експозиції, зберігати твори мистецтва, забезпечувати комфорт для відвідувачів та сприяти створенню атмосферного середовища, яке буде гармонійно поєднувати сучасність і історичну автентичність будівлі.

Для того, щоб простір міг трансформуватися під різні виставки, важливо використовувати мобільні конструкції. Це дозволяє змінювати планування в залежності від потреб конкретної експозиції (Рис.2.21 а). Такі перегородки можуть бути виконані з легких матеріалів, як-от алюміній, скло або пластифіковані панелі, що не тільки є функціональними, але й підтримують сучасний стиль простору.

Для демонстрації тривимірних творів мистецтва — скульптур, інсталяцій або об'єктів дизайну — необхідно передбачити наявність п'єдесталів або подіумів різних розмірів. Вони повинні бути міцними, стійкими та відповідати кольоровій гаммі інтер'єру, щоб не відволікати увагу від експонатів (Рис.2.21б). Часто ці подіуми виконуються в мінімалістичному стилі з використанням нейтральних відтінків, таких як білий або сірий.



а)



б)

Рис. 2.21. Варіанти просторового наповнення виставкового простору:

а) модульні стіни; б) варіації тумби, подіумів, п'єдесталів.

Освітлення — це один з найважливіших елементів виставкової зони, оскільки правильно організоване світло дозволяє підкреслити особливості кожного експонату [62]. Використовуються трекові системи з регульованими світильниками, які дають можливість спрямувати світло на окремі об'єкти (Рис.2.22). Сучасні системи освітлення дозволяють змінювати яскравість, температуру світла та його напрямок, що забезпечує динамічність та варіативність у представленні експонатів.



а)

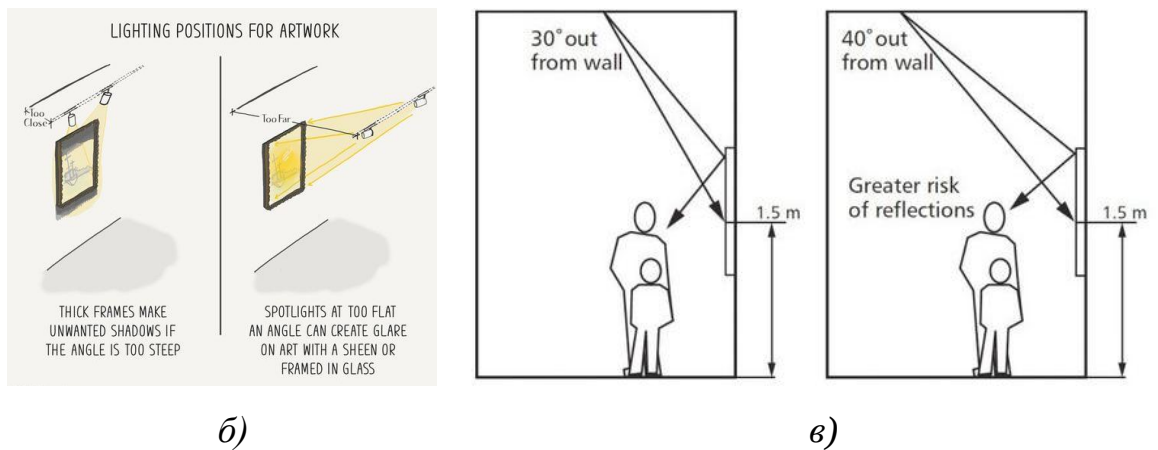


Рис. 2.22. Освітлення виставкового простору: а) види трекової системи освітлення; б) положення освітлення для ілюстрацій; в) ергономіка освітлення для демонстраційного матеріалу.

Для зберігання цінних і крихких експонатів необхідно використовувати вітрини зі спеціального скла, яке не тільки захищає об'єкти від пошкоджень, але й від ультрафіолетового випромінювання (Рис.2.23 а). Скляні вітрини мають бути виконані таким чином, щоб забезпечити максимальну видимість експонатів з усіх боків, при цьому не створюючи перешкод для сприйняття композиції.

У сучасних арт-просторах все частіше використовують інтерактивні дисплеї, які дозволяють відвідувачам взаємодіяти з експозиціями за допомогою дотику або аудіо-відео елементів. Це може бути інтерактивна інформація про художників, аудіогіди або навіть віртуальні експонати, які можна оглянути в доповненій реальності (Рис.2.23 б).

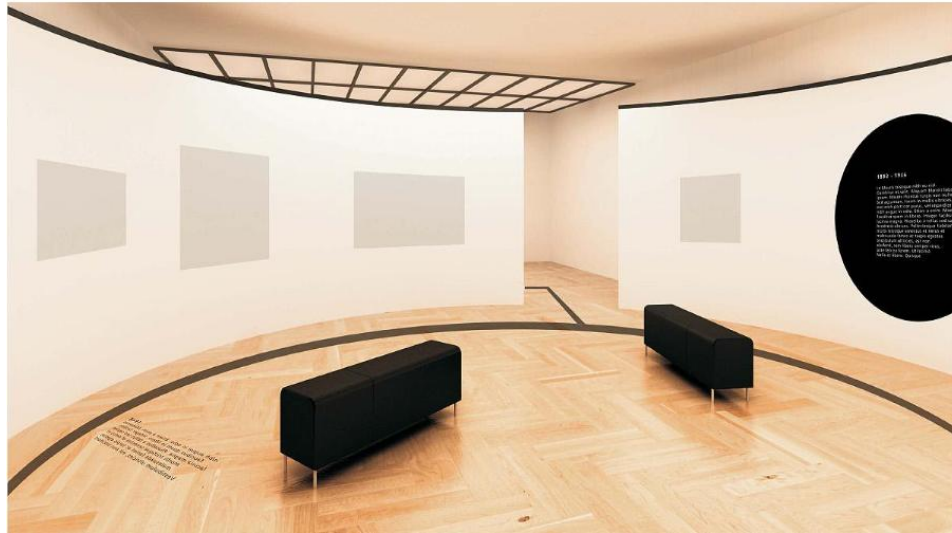
У великих виставкових просторах необхідно передбачити зони, де відвідувачі можуть присісти, відпочити та роздумати над побаченим. Для цього використовують мінімалістичні лавки або крісла, розташовані так, щоб вони не порушували композиційну структуру простору, але водночас були доступні для відвідувачів (Рис.2.23 в).



а)



б)



в)

Рис.2.23. Просторове наповнення: а) скляна вітрина; б) інтерактивні дисплеї; в) мінімалістичні лавки або крісла для відпочинку

Творчі майстерні — це зона для активної роботи митців та проведення творчих сесій. Ця зона має бути функціональною, гнучкою та зручною для тривалих занять. Важливими є мобільні меблі, які можна легко адаптувати під різні види діяльності, а також технічне обладнання для художньої роботи (наприклад, мольберти, столи для скульптур).

Предмети наповнення:

- Столи, що регулюються по висоті для роботи стоячи або сидячи (Рис.2.24а);
- Мольберти, спеціалізовані робочі місця для художників (Рис.2.24 б);
- Шафи для зберігання матеріалів та інструментів (Рис.2.24 в);
- Спеціальні освітлювальні прилади для точкової роботи.



а)



в)



б)

Рис. 2.24. Предметне наповнення художньої майстерні: а) *стіл трансформер з регулятором висоти*; б) *варіанти мольбертів для наповнення майстерні*; в) *варіанти тумб для художників*.

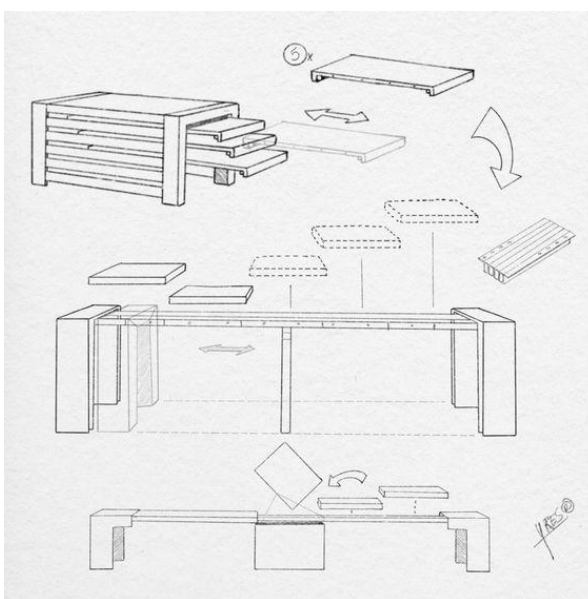
Коворкінг-зони в арт-просторах є особливими багатофункціональними просторами, які поєднують можливості для роботи, навчання та спілкування творчих особистостей. Вони надають митцям, дизайнерам, студентам та іншим представникам креативної індустрії можливість працювати в зручних умовах, де простір налаштовує на креативний процес. Предметне наповнення коворкінг-зон відіграє ключову роль у формуванні атмосфери співпраці та створення умов для максимально продуктивної взаємодії між користувачами (Рис. 2.25).

Головне завдання цієї зони — забезпечити комфортні умови для індивідуальної та командної роботи. Зона потребує зручних столів, ергономічних

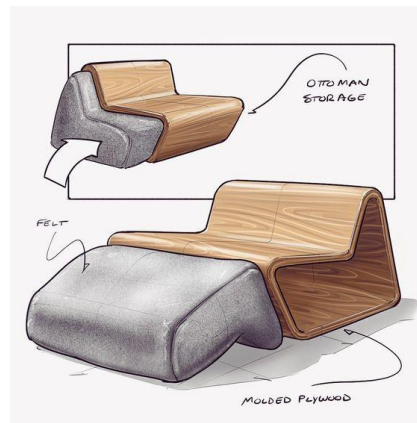
стілців, а також якісного освітлення та доступу до технологій (Wi-Fi, зарядні станції, екрани для презентацій).

Предмети наповнення:

- Столи та робочі станції з можливістю гнучкого налаштування (Рис.2.25а).;
- Ергономічні крісла (Рис. 2.25 б).;
- Системи організації кабелів для зарядних пристроїв;
- Загальні дошки або інтерактивні екрани для обговорення ідей (Рис.2.25в).



а)



б)



в)

Рис. 2.25. Предметне наповнення коворкінг-зони: а) *столи та робочі станції*; б) *ергономічні крісла*; в) *загальні дошки, інтерактивні екрани*.

Зони для проведення лекцій, майстер-класів та навчальних сесій є невід’ємною складовою сучасних арт-просторів. Такі зони призначені для організації різноманітних освітніх заходів, які сприяють розвитку креативних навичок та забезпечують обмін знаннями [10]. Основною особливістю цих просторів є їх адаптивність і комфорт для різних видів діяльності: від індивідуальних занять до великих лекцій та інтерактивних майстер-класів (Рис.2.26).

Меблі для гнучкої організації простор:

- **Стільці та крісла:** мобільність меблів є ключовим елементом у зонах для проведення лекцій та навчальних сесій. Використання легких стільців та крісел дозволяє швидко змінювати розстановку, щоб адаптувати простір для різних форматів подій – лекцій, майстер-класів, круглих столів тощо.

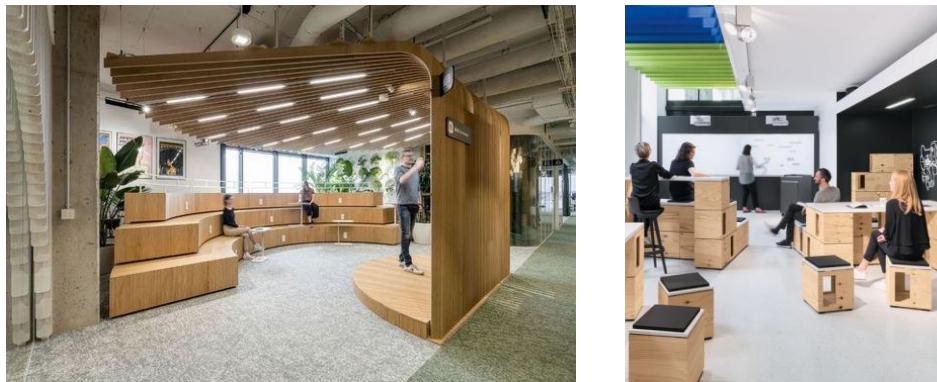


Рис. 2.26. Організація зони для проведення лекцій

- Складні столи: для майстер-класів та інтерактивних занять важливими є столи, які легко переміщуються і складаються, що дає змогу використовувати простір максимально ефективно. Столи часто мають модульну конструкцію, щоб учасники могли комбінувати їх в різні конфігурації залежно від формату заняття.

Інтерактивне обладнання та технічні засоби

- Проектори та екрани: Зазвичай у таких зонах встановлюються проектори та великі екрани, щоб візуалізувати навчальні матеріали. Це особливо важливо для презентацій, відеоуроків та аналізу візуальних матеріалів, що є необхідним для творчих професій.

- Інтерактивні дошки: Сучасні арт-простори часто обладнують інтерактивними дошками або сенсорними екранами. Це дозволяє учасникам безпосередньо взаємодіяти з матеріалами на екрані, малювати, редагувати, залишати коментарі, що робить риглуш навчання більш інтерактивним.

- Аудіообладнання: Якісна акустика є необхідною для проведення лекцій та презентацій. У таких зонах встановлюють мікрофони, колонки та аудіосистеми, щоб звук був чітким і рівномірно розподілявся по всьому приміщенню. Деколи додають бездротові мікрофони для активної взаємодії з аудиторією.

Освітлення

- Загальне освітлення: Важливим є рівномірне освітлення, яке забезпечує комфорт для очей під час тривалих лекцій та навчальних занять. Зазвичай використовують комбіноване освітлення, що включає як природні джерела світла, так і штучне освітлення з можливістю регулювання яскравості.

- Зональне освітлення: Для деяких майстер-класів потрібне додаткове освітлення, наприклад, направлене світло над робочими зонами, яке можна налаштувати залежно від специфіки діяльності.

Зони відпочинку призначені для релаксації і відновлення сил між заняттями або творчими сесіями. Такі зони мають бути максимально комфортними, мати затишний і спокійний інтер'єр. Важливо забезпечити зручні

м'які меблі, світильники для створення приглушеного освітлення, а також арт-елементи для естетичного задоволення (Рис. 2.27).

Предмети наповнення:

- М'які дивани, крісла;
- Кавові столики, полиці для книг або журналів;
- Декоративні елементи (рослини, арт-об'єкти);
- Локальне освітлення (торшери, лампи).

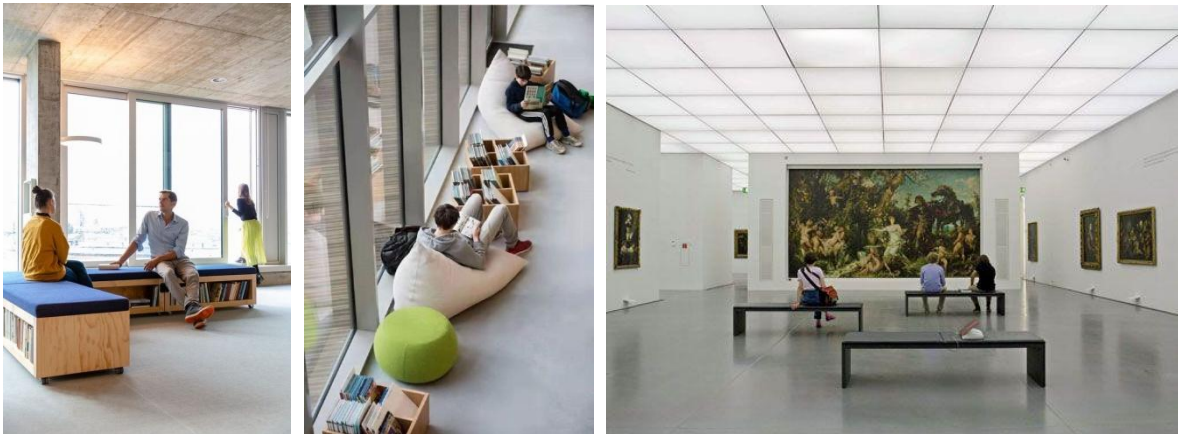


Рис.2.27. Варіанти предметного наповнення зони відпочинку

2.4. Принципи формування інтер'єру мистецького простору в умовах ревіталізації

Формування інтер'єру мистецького простору в умовах ревіталізації вимагає особливого підходу, оскільки поєднує збереження історичної спадщини будівлі з інтеграцією сучасних дизайнерських та функціональних рішень [25, с.49-55]. Такий підхід ґрунтується на низці принципів, які дозволяють створити гармонійне, практичне та естетично привабливе середовище.

Збереження автентичності простору

Збереження автентичності є ключовим принципом у ревіталізації будівель, що перетворюються на мистецькі простори. Цей підхід спрямований на максимальне збереження оригінальних архітектурних і дизайнерських елементів, які несуть історичну, культурну та естетичну цінність. Завдяки цьому створюється унікальна атмосфера, яка підкреслює зв'язок між минулим і сучасністю, додаючи простору особливої ідентичності.

Головною метою є збереження характерних рис будівлі, таких як текстури стін, балок, арок, декоративних деталей чи віконних конструкцій. Наприклад, необроблена цегляна кладка чи старовинні дерев'яні балки можуть стати центральними елементами інтер'єру, підкреслюючи індустриальний стиль або історичну автентичність простору. Такі деталі дозволяють передати дух епохи, у якій було створено будівлю, та інтегрувати її в сучасний контекст.

Щоб зберегти автентичність, важливим є підхід до реставрації, який передбачає використання традиційних методів та матеріалів. Це може включати очищення оригінальних поверхонь, відновлення декоративних елементів чи адаптацію старих конструкцій до нових функцій. Водночас важливо уникати надмірної модернізації, яка може зруйнувати історичний характер простору. Збереження автентичності не лише збагачує естетичну цінність мистецького простору, а й сприяє його емоційному сприйняттю, викликаючи захоплення у відвідувачів і стимулюючи творчі процеси.

Гнучкість і трансформація простору

Гнучкість і трансформація є ключовими аспектами у створенні сучасних мистецьких просторів, особливо в умовах ревіталізації. Ці принципи дозволяють забезпечити багатоцільове використання будівлі, адаптуючи її під різні функціональні потреби: від виставок і майстер-класів до концертів, перформансів чи лекцій [15, с. 110]. Такий підхід підвищує ефективність використання простору і сприяє його довговічності, відповідаючи сучасним викликам культурної індустрії.

Одним із ключових інструментів трансформації є модульність. Використання легких мобільних меблів, пересувних перегородок і універсального освітлення дозволяє швидко змінювати конфігурацію приміщення. Наприклад, відкритий виставковий зал може легко трансформуватися у конференц-зону або театральний майданчик. У таких просторах важливо передбачити багаторівневу інфраструктуру, яка може включати висувні сцени, складні платформи чи інтегровані проекційні системи.

Крім того, трансформація простору забезпечується за рахунок продуманого зонування. Мистецький простір має бути структурованим так, щоб користувачі могли легко переходити між різними зонами: експозиційними, інтерактивними, відпочинковими чи комунікаційними. Успішна реалізація принципу гнучкості сприяє створенню динамічного середовища, яке відповідає запитам різних аудиторій і забезпечує відчуття живого простору, що постійно змінюється та адаптується до потреб суспільства.

Сучасний комфорт із врахуванням історії

Сучасний комфорт у мистецьких просторах, створених в умовах ревіталізації, є важливою складовою, що забезпечує зручність для відвідувачів і водночас зберігає автентичність історичної будівлі. Цей підхід спрямований на гармонійне поєднання історичних елементів із сучасними технологіями та дизайнерськими рішеннями, які підвищують функціональність і привабливість простору.

Важливим аспектом є інтеграція сучасних систем комфорту, таких як опалення, кондиціонування, вентиляція, а також освітлення. Ці системи повинні бути максимально прихованими, щоб не руйнувати історичну естетику. Наприклад, вентиляційні канали можуть бути вбудовані у старі стіни або під підлогою, а сучасне освітлення може використовуватися для акцентування автентичних архітектурних деталей, таких як арки, балки чи текстури стін.

Дизайн інтер'єру повинен враховувати зручність для відвідувачів, пропонуючи ергономічні меблі, продумані зони для відпочинку та спілкування, а також інтеграцію інтерактивних технологій [66]. При цьому важливо підкреслювати зв'язок із історією будівлі. Наприклад, меблі можуть виготовлятися з відновленої деревини старої споруди, а інформаційні стенди можуть розповідати про історію об'єкта. Це дозволяє створити унікальне середовище, яке забезпечує не лише комфорт, а й емоційне занурення в історію місця.

Таким чином, сучасний комфорт у мистецькому просторі, враховуючи його історичну спадщину, створює баланс між традицією та інноваціями. Це

сприяє не лише естетичному задоволенню відвідувачів, а й формуванню позитивного досвіду, який посилює культурну та історичну цінність простору.

Екологічність та сталість

Екологічність і сталість є невід'ємною частиною сучасного дизайну мистецьких просторів, особливо в умовах ревіталізації історичних будівель. Цей підхід спрямований на мінімізацію екологічного впливу та раціональне використання ресурсів, водночас зберігаючи історичну автентичність. Одним із ключових рішень є використання екологічно чистих і перероблених матеріалів. Наприклад, стару цеглу, металеві елементи чи деревину можна повторно використовувати для створення меблів, декору або навіть архітектурних елементів.

Енергоефективність також є важливим аспектом екологічності. Впровадження сучасних технологій, таких як LED-освітлення, системи автоматичного контролю температури та вентиляції, а також встановлення сонячних панелей, дозволяє зменшити енергоспоживання [1, с.320]. Також важливим є правильне утеплення будівлі, що допомагає скоротити витрати на опалення без шкоди для історичного вигляду. Озеленення внутрішніх і зовнішніх просторів, включаючи живі стіни та зелені дахи, сприяє покращенню мікроклімату та додає природної гармонії мистецькому середовищу.

Усі ці заходи спрямовані на те, щоб створити сталий простір, який не лише відповідає сучасним екологічним стандартам, а й сприяє формуванню екосвідомості у відвідувачів. Такий підхід підкреслює відповідальність організаторів за збереження навколишнього середовища для майбутніх поколінь.

Емоційний і візуальний акцент

Емоційний і візуальний акцент є важливою складовою мистецького простору, адже саме візуальні та емоційні враження визначають сприйняття відвідувачами атмосфери місця. Цей принцип передбачає створення інтер'єру, який викликає інтерес, емоційне захоплення та стимулює творчу активність.

Одним із головних способів досягнення емоційного ефекту є використання акцентних елементів: унікальних інсталяцій, декоративних деталей чи

експонатів, які підкреслюють ідею простору [64]. Наприклад, історичні артефакти будівлі можуть бути органічно інтегровані в сучасний інтер'єр, створюючи враження зв'язку часів. Також важливу роль відіграє кольорова палітра: нейтральні тони забезпечують фон, на якому яскраві акценти, такі як арт-об'єкти чи підсвічені архітектурні деталі, привертають увагу.

Освітлення також є потужним інструментом для створення емоційного акценту. Динамічне освітлення може змінювати настрій простору, наприклад, під час виставок або перформансів. Інтерактивні технології, такі як проекції чи інтерактивні екрани, додають простору сучасного характеру, дозволяючи відвідувачам взаємодіяти з мистецтвом і простором. Таким чином, мистецький простір стає не просто місцем для експозицій, а платформою для емоційного та візуального занурення.

Доступність для всіх груп користувачів

Доступність для всіх груп користувачів є важливим аспектом створення інклюзивного мистецького простору, який може задовольнити потреби різноманітної аудиторії. Цей принцип забезпечує рівний доступ до мистецтва для людей із різними фізичними, когнітивними чи сенсорними можливостями, а також представників різних вікових груп.

Одним із основних рішень є безбар'єрне середовище, яке включає пандуси, ліфти, широкі дверні прорізи та відсутність високих порогів. Для людей із вадами зору можуть бути використані тактильні елементи, рельєфні карти приміщень і шрифти Брайля. Також важливо передбачити аудіогіди або субтитри для відеоматеріалів, щоб забезпечити доступність інформації для людей із вадами слуху.

Навігація у просторі має бути інтуїтивно зрозумілою, із використанням чітких позначень і зрозумілих схем. Зони для відпочинку повинні бути доступними для людей похилого віку чи батьків із дітьми. Інтерактивні зони та експозиції мають бути адаптовані так, щоб їх могли використовувати всі відвідувачі, незалежно від їхніх можливостей. Забезпечення доступності не лише

робить мистецький простір відкритим для всіх, а й сприяє формуванню позитивного іміджу інституції як інклюзивної та прогресивної.

Висновки до розділу 2

Аналіз сучасних підходів до створення інтер'єрів арт-просторів дозволяє виявити ключові принципи, які допоможуть сформувати власний проєкт, поєднуючи функціональність, естетику та унікальний образ простору.

Функціонально-планувальна структура інтер'єру арт-простору базується на принципах гнучкості та адаптивності, що дозволяє ефективно використовувати площу для різноманітних заходів, таких як виставки, лекції чи перформанси. Розподіл простору на зони — від вхідної групи до виставкових площ, творчих майстерень, коворкінгу та зон для лекцій — створює багатофункціональне середовище, яке легко адаптується під потреби відвідувачів. Це розуміння важливе для мого проєкту, оскільки воно дозволяє передбачити і гнучко організувати простір для різних категорій користувачів, забезпечуючи комфорт і різноманітність функцій.

Художньо-композиційні особливості арт-просторів спрямовані на гармонійне поєднання історичних і сучасних елементів. Використання кольорової палітри, світлових акцентів та інтеграція художніх інсталяцій дозволяють створювати унікальний візуальний образ простору. Використання таких композиційних прийомів, як симетрія, асиметрія, ритм і домінуючі елементи, допомагає створити візуально збалансований інтер'єр, який буде сприяти творчій атмосфері. Такі прийоми допоможуть у проєктуванні простору, де кожна деталь підкреслюватиме художній характер і впливатиме на емоції відвідувачів.

Предметно-просторове наповнення інтер'єру грає не менш важливу роль у створенні атмосфери та функціональності. Ретельний вибір меблів, обладнання та декору для кожної зони — від виставкових площ до зон відпочинку — дозволяє зберігати естетичність простору й водночас забезпечувати зручність та

ергономіку. Цей підхід до наповнення інтер'єру стане основою для створення комфортного та добре організованого простору у власному проєкті.

Принципи формування інтер'єру мистецького простору в умовах ревіталізації поєднують сучасний комфорт, екологічність, інклюзивність та збереження автентичності будівлі. Такий підхід дозволяє створити простір, який не лише відповідає функціональним і естетичним вимогам, а й є культурним мостом між минулим і сучасністю.

У результаті, інтер'єри арт-просторів, сформовані за цими принципами, стають не просто місцями для проведення заходів, а справжніми центрами натхнення, творчості та взаємодії між історією, мистецтвом і людьми.

РОЗДІЛ 3

ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ПРОЄКТУВАННЯ ІНТЕР'ЄРУ АРТ-ПРОСТОРУ НА ПРИКЛАДІ НЕФУНКЦІОНУЮЧОГО КІНОТЕАТРУ «ЗОРЯНИЙ», М. ОДЕСА

3.1. Аналіз містобудівної ситуації та існуючої будівлі для проєктування

Кінотеатр розташовується за адресою вул. Героїв оборони Одеси, 60А, м. Одеса (Рис.3.1). Будівля знаходиться у зручній зоні міста Одеси (Суворовський район), поруч із важливою транспортною розв'язкою, що забезпечує легкий доступ як для пішоходів, так і для автотранспорту. На відстані до 500 метрів розташовані супермаркети, ТРЦ, парковки та гаражі, житловий масив, парк, аптеки, заклади громадського харчування (ресторани, кафе, бари), а також банківські відділення. Наявність таких об'єктів поруч робить цю територію привабливою для створення місця культурного або комерційного призначення, яке могло б залучати різноманітну аудиторію.

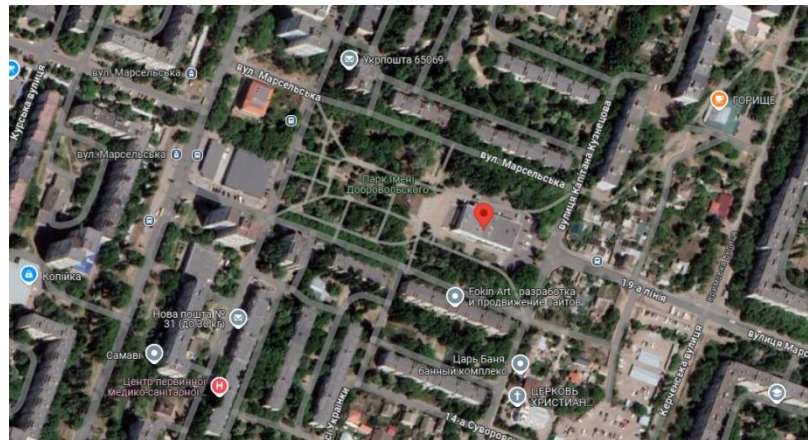


Рис.3.1. Вихідні дані : місцезнаходження на карті.

Споруда розташована в парку імені Добровольського, площа якого становить 28 467 м². Ділянка правильної прямокутної форми на якій окрім кінотеатру, також розміщуються пам'ятник космонавту Георгію Добровольському, скульптура «Кохання» і дитячий майданчик. Кінотеатр включає в себе 2 поверхи і підвальне приміщення. Площа будівлі першого поверху становить 1126,13 м².

Перший поверх складається з вхідної групи до якої входять: вестибюль, гардеробна, санвузол ж/ч і технічне приміщення. З вестибюлю можна потрапити до головної зали в якій проходили кіносеанси. На другий поверх кінотеатру можна потрапити з середини приміщення чи зайти з вулиці за допомогою сходів. Другий поверх повторює планування першого, єдина відмінність, висота стелі становить 6.3 м, в той час як на першому поверсі висота стелі – 3.2 м.

Кінотеатр «Зоряний» відноситься до стилю радянського модернізму 1960-х років. В даній будівлі використані залізобетонні перекриття — типовий вибір для будівництва 1960-х років (Рис. 3.2). Залізобетонні конструкції забезпечували необхідну жорсткість та довговічність споруди, дозволяючи створювати великі відкриті простори, як це характерно для глядацьких залів кінотеатрів.

В даному об'єкті застосована каркасна система будівництва з використанням залізобетонних конструкцій. Каркасна система дозволяє розташовувати несучі колони по периметру або в ключових точках будівлі, забезпечуючи таким чином вільне планування всередині.



Рис.3.2. Кінотеатр «Зоряний», 2019р.

Кінотеатр «Зоряний» в Одесі був побудований у радянський період і довгий час залишався одним із ключових культурних центрів у районі Котовського (Рис. 3.3 а). Споруджений у типово радянському стилі модернізму, він був популярним місцем серед одеситів. У ті часи він був одним із

найсучасніших кінотеатрів, що символізував новий архітектурний підхід із великими скляними фасадами та простими формами (Рис. 3.3 б).



а)



б)

Рис. 3.3. Фотоархів кінотеатру «Зоряний»: а) будівництво кінотеатру 1973-1974рр.; б) в день відкриття кінотеатру 1976р. [75]

Після кількох десятиліть активного використання «Зоряний» почав занепадати. Однією з цікавих архітектурних особливостей кінотеатру був фонтан, який використовувався для природного охолодження приміщення, коли ще не було кондиціонерів. Згодом фонтан перестав функціонувати та перетворився на занедбану ділянку. У 2016 році виник проєкт реконструкції прилеглої території, що передбачав відновлення фонтана та створення нових зон відпочинку, включаючи скейт-парк і місця для сімейного відпочинку. Цей проєкт розробила одеська урбаністка Марія Смирнова, але роботи не були завершені через різні труднощі (Рис. 3.4).



Рис. 3.4. Проект реконструкції прилеглої території Марії Смирнової

У 2017 році з'явився ще один проект реконструкції кінотеатру, розроблений одеським архітектором Ольгою Машиною. Що саме планують зробити із «Зоряним», достеменно не відомо. Джерела повідомляють, що власники поки що розглядають кілька варіантів, серед яких — торгово-розважальний центр і «ринок їжі», подібний до того, що на Рішельєвській або на Новому Привозі (Рис.3.5).



Рис. 3.5. Проект реконструкції кінотеатру Ольги Машиної

В останні роки «Зоряний» продовжує залишатися об'єктом інтересу як потенційний культурний або торговий центр, але його подальша доля

залишається невизначеною, оскільки точні плани реконструкції не затверджені на офіційному рівні.

3.2. Технічне завдання та загальна концепція

Об'єкт розробки: Кінотеатр «Зоряний», м. Одеса (рис.3.6).

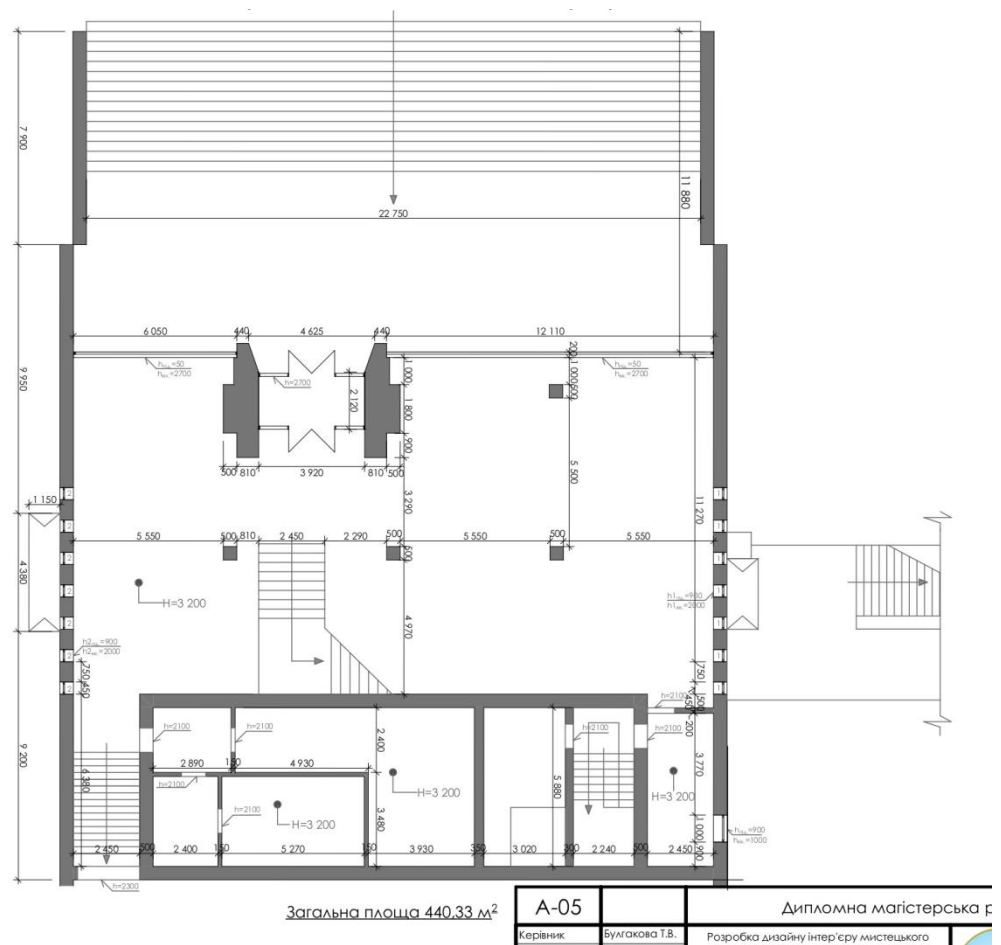
Загальна площа будівлі: 3385 м².

Технічний поверх – 1130 м². Висота приміщення 2.600 м.

Загальна площа 1-го поверху – 1126,13 м². Висота приміщення 3.200 м.

Загальна площа 2-го поверху – 1128,71 м². Висота приміщення 6.300 м.

Кількість поверхів: 3 поверхи, розробляється частково 1 та 2 поверхи.



а)

Важливим аспектом є організація освітлення кожної зони, що дозволить забезпечити зручність роботи в будь-якій частині простору. Колірні акценти підкреслять окремі функціональні області, додаючи їм індивідуальності та стилю (Рис.3.7).



Рис. 3.7. Концепція арт-простору

Дизайн проекту орієнтований на мінімалізм, геометричні форми та інтеграцію в простір елементів сучасного мистецтва. Загальна концепція поєднує в собі естетичну лаконічність, гру з простором та використання світла і відображень, щоб створити атмосферу глибини й експериментальності.

Використання чітких геометричних форм та блоків, що створюють структуру всього простору. Такий підхід дозволяє створити чіткі межі між різними функціональними зонами, але при цьому залишає відчуття відкритості. Подібна модульність дозволяє змінювати простір відповідно до різних цілей чи подій, що особливо важливо для арт-просторів, які повинні бути адаптивними і гнучкими.

Контраст між грубими стінами та гладкими, сучасними інсталяціями. Цей контраст підсилює відчуття часу, зв'язку між історією та сучасністю, а також дозволяє експонатам виділятися на фоні "незавершеного" простору. Використання грубих матеріалів разом із чистими поверхнями допомагає

привернути увагу до основних елементів інтер'єру, створюючи інтерактивний простір, що викликає емоції.

Правильно спрямоване світло дозволяє створити тіньові ефекти, які підсилюють сприйняття форми і текстури, а дзеркальні поверхні візуально збільшують простір і створюють додаткові перспективи. Такий підхід до освітлення дозволяє створити змінні, динамічні інтер'єри, які будуть взаємодіяти з відвідувачами.

Основна ідея «Відкриття нових граней реальності та часу». Арт-простір може бути розроблений як місце, де час і простір переплітаються, а відвідувачі стають дослідниками власного внутрішнього світу. Грубі стіни та сучасні інсталяції символізують зв'язок між минулим та майбутнім, між тим, що вже відбулося, і тим, що ще тільки формується. Такий арт-простір стає своєрідним медіатором, який запрошує людей до роздумів над власною ідентичністю і відчуттям часу. Через контраст між різними елементами та використання світлових ілюзій, відвідувачі отримують можливість «розчинитися» в просторі, знайти себе серед відображень і тіней. Ця філософія може підштовхнути до створення інтерактивних виставок, де кожен елемент буде не лише об'єктом споглядання, але і дзеркалом для внутрішніх пошуків кожного глядача (Рис.3.8).



Рис. 3.8. Асоціативний ряд ідеї простору

3.3. Функціонально-планувальне рішення

Функціонально-планувальне рішення арт-простору повинно забезпечувати комфортне й зручне використання для різних видів мистецької діяльності та заходів. Для цього простір необхідно зонувати відповідно до його основних функцій і завдань (Рис.3.9).

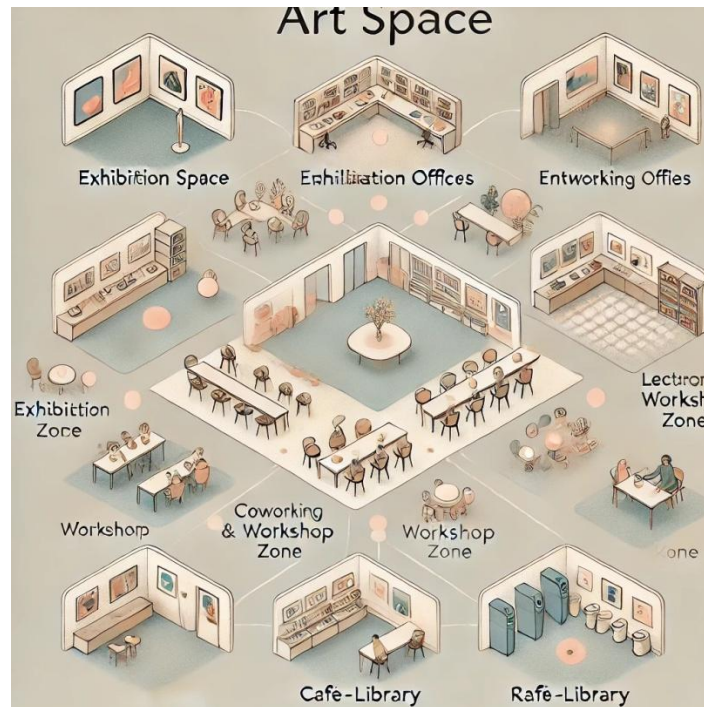


Рис. 3.9. Функціональні зони арт-простору

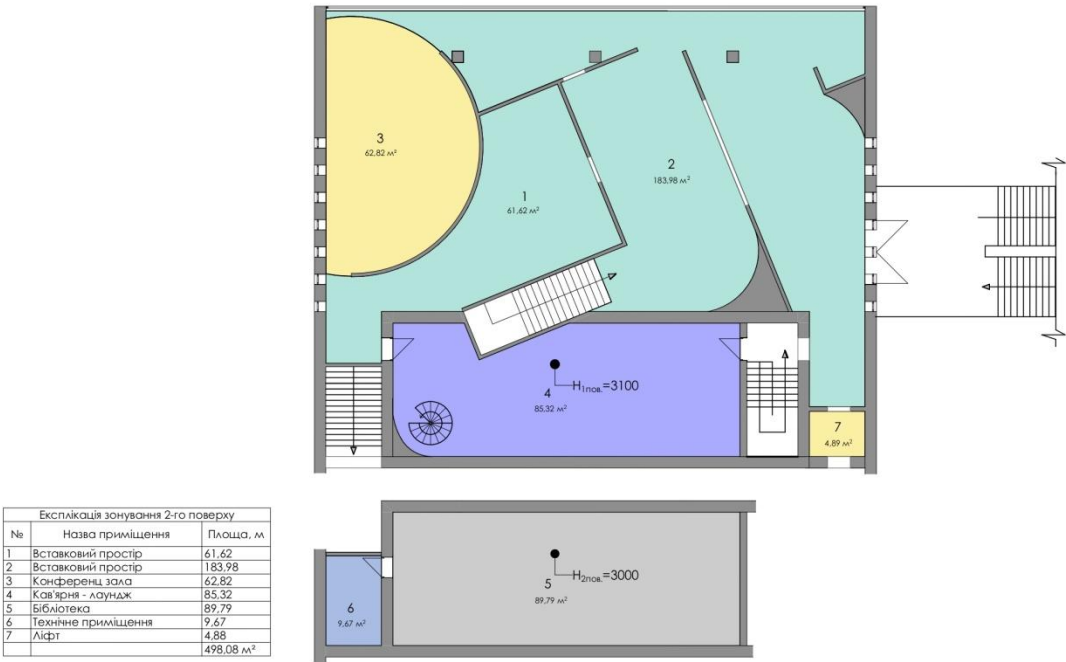
Загалом спроектований арт-простір умовно поділяється на дві частини. У одній з яких основним напрямом є виставкова діяльність, тому сформовано два приміщення для експозицій, додатковою зоною є коворкінг, кафе-бібліотека, гардероб та санвузол.

Вхідна зона зустрічає відвідувачів на першому поверсі. Головним є те, що зони відмежовані одна від одної перегородками, але при цьому це не пририває природній рух, а навпаки створює враження потоку і таким чином відвідувач потрапляє з однієї зони в іншу. Вхідна зона зустрічає відвідувачів стійкою реєстрації та інформаційним стендом. Далі можна пройти до зони коворкінгу, в цій ж зоні відвідувачі очікують подальших заходів, чи можуть попрацювати за ноутбуком, а також посідати перепочити після візиту виставкової зали (Рис.3.10).



а)

План зонування 2-го поверху



б)

Рис. 3.10. Зонування простору:
а) план 1-го поверху; б) план 2-го поверху.

Виставкова зала на першому поверсі призначена для проведення тимчасових експозицій, виставок, інсталяцій. Розташована в правій частині зали з можливістю обійти її з усіх сторін, що дозволяє створити круговий маршрут для відвідувачів. Має варіативне освітлення (як природне, так і штучне) для акцентування різних експонатів.

Місце для взаємодії відвідувачів з елементами мистецтва (наприклад, інтерактивні екрани, аудіовізуальні інсталяції). Розташована на другому поверсі так, щоб відвідувачі могли повністю зануритися в атмосферу і не заважати потоку відвідувачів. Потрібне спеціальне обладнання для забезпечення інтерактивних функцій (наприклад, датчики руху, сенсорні панелі).

Лекційна, зона майстер-класів і творчих воркшопів - простір для проведення освітніх заходів, майстер-класів, творчих зустрічей та лекцій. Розміщується на другому поверсі в лівій частині приміщення виставкової зони, проте вона відмежована перегородкою, щоб уникнути перешкод з іншим відвідувачам. Оснащення столами, стільцями, обладнанням для проведення занять. Лекційна легко перетворюється на кінозалу так, як оснащена мультимедійним обладнанням (екраном, акустичною системою) і зручними сидіннями (Рис.3.11).

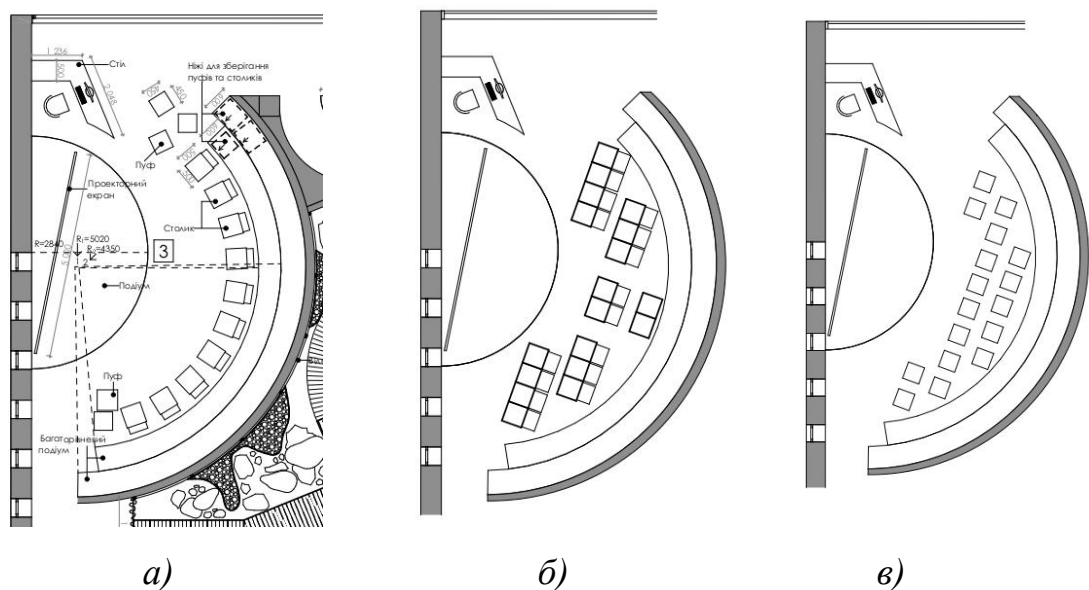


Рис. 3.11. Конфігурація розміщення меблів в лекційній зоні:

а) для проведення конференцій, лекцій; б) для проведення творчих майстер-класів; в) для перегляду кіно.

Кафе-бібліотека - місце для обслуговування відвідувачів, які хочуть перекусити або провести час у неформальній атмосфері та ознайомитися з літературою в мистецькому напрямі і не тільки. Розміщується на другому поверсі окремо від виставковго простору. Висота стелі дозволила створити антресольний поверх в кімнаті, отож на першому поверсі відвідувачів зустрічає кав'ярня, а на другому – розміщується бібліотека. Дизайн кафе-бібліотека підтримував загальний стиль арт-простору.

Ключові принципи функціонально-планувального рішення:

- Гнучкість простору: спланувати зони, що відповідатимуть вимогам різних заходів.

- Зручність навігації: відвідувачі повинні мати можливість легко орієнтуватися в просторі.

- Ергономічність: забезпечення комфортного пересування для людей із різними фізичними можливостями, наявність пандусів, ліфтів, широких проходів.

- Зонування за функціями: мінімізація перешкод між активними та спокійними зонами, створення зручних переходів між зонами.

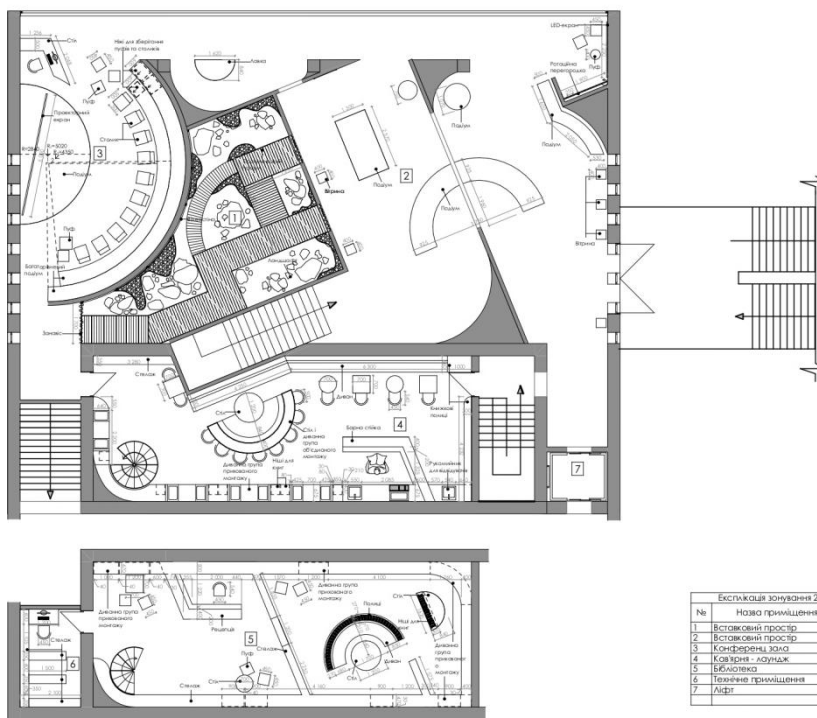
Таке функціональне рішення допоможе створити простір, який буде одночасно естетично привабливим, зручним для відвідувачів і функціональним для проведення різноманітних заходів (Рис.3.12).

План розташування меблів 1-го поверху



а)

План розташування меблів 2-го поверху



б)

Рис. 3.12. Функціонально-планувальне рішення арт-простору: а) планування 1-го поверху, б) планування 2-го поверху.

3.4. Композиційно-просторова організація та художні рішення

Композиційно-просторова організація та художні рішення арт-простору кінотеатру «Зоряний» базуються на збереженні історичної цінності будівлі та впровадженні сучасних функціональних рішень. Основними принципами для розробки концепції є гармонія між старим і новим, гнучкість простору та відповідність функціональним потребам сучасного арт-простору.

На етапі розробки художньо-образних рішень для арт-простору важливо враховувати не лише естетичність оздоблювальних матеріалів, але й їхню функціональність та практичність. З огляду на постійну активність відвідувачів, матеріал для підлоги має бути стійким до зносу, легким у догляді та відповідати загальній концепції приміщення. Тому обрано наливне покриття, яке імітує бетон, підкреслюючи індустріальний стиль простору.

На несучих стінах та стелі, щоб залишити сліди автентичності було використано ґрунтовку глибоко проникнення і матовий лак. Новозведені перегородки виконані в нейтральній кольоровій гамі – білий, сірий та чорний кольори, щоб погляд фокусувався на творах представлених на виставці. Такий ефект характерний індустріальному стилю, і влучно підкреслює вихідні дані споруди, та надає їм нового життя (Рис.3.13).

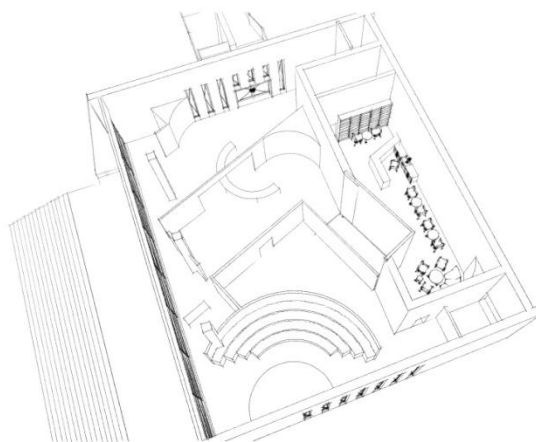


Рис.3.13. Візуалізації виставкового простору

Особливу увагу було приділено виставковому простору на 2-му поверсі, так як це простір в якому відвідувач може взаємодіяти з експонатами. Зона між лекційною залою і основним виставковим простором підлаштована під розміщення природного ландшафту (Рис.3.14). Особливо приділено увагу підлоговому покриттю для цього проведено такий ряд робіт : вирівнювання поверхні за допомогою самовирівнювальної суміші, нанесення гідроізоляції (так як ландшафт передбачає вологі матеріали: мох, ґрунт), укладання геотекстилю (для ізоляції основи від піску та каміння) та фінішне покриття полірований бетон (він стійкий до механічних ушкоджень і вологи) (Рис.3.14 а).

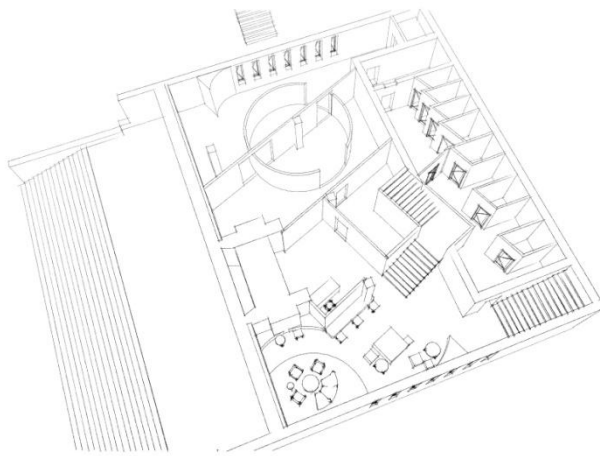


Рис.3.14. Візуалізації природного ландшафту

Прогулянка ландшафтною зоною можлива по спеціально смонтованому подіуму з терасної дошки Robinia (акація) (Рис.3.15 е). Вибір припав на акацію через її високу твердість. Терасна дошка з акації дуже зносостійка та біологічно міцна деревина.

Створення такого внутрішнього ландшафту потребувало спеціального рішення для покриття стін. Вибір припав на вологостійке покриття, яке створюється за допомогою спеціальних штукатурок, фарб або панелей з додатковими ізоляційними властивостями. Ці матеріали перешкоджають проникненню вологи у стіни. Технологія включає в себе закріплення гідроізоляційної мембрани, що наноситься на стіни перед оздобленням;

вологостійка штукатурка (на основі цементу або силікону): утворює міцний захисний шар; фарба для вологих приміщень: з водовідштовхувальними добавками, які запобігають поглинанню вологи.

Матеріали є основою архітектури та дизайну, і в цьому просторі використано міцні й функціональні покриття. Для основних залів обрали поліуретанову наливну підлогу, яка є одним із найкращих рішень для громадських будівель (Рис.3.15 б). Цей варіант підлоги поєднує універсальність із стильним виглядом, а також забезпечує практичність і простоту в догляді.

Поліуретанова наливна підлога має низку переваг: вона стійка до механічних пошкоджень, зносу, подряпин і ударів, що важливо для зон із високою прохідністю, підлога не боїться дії побутової хімії, масел або розчинників, безшовна структура забезпечує легке прибирання, відсутність накопичення пилу і бруду. Це сучасне й функціональне рішення ідеально підходить для громадських просторів завдяки своїй практичності, естетичності й невибагливості в обслуговуванні.

У арт-просторі також використано керамограніт — компактний і надзвичайно міцний керамічний матеріал, створений методом високотемпературного випалу спеціальних глин, розтертих у дрібний порошок. Керамограніт із текстурою, що імітує цемент, позбавляє інтер'єр зайвих деталей, акцентуючи увагу на простоті та природності. Його грубий на вигляд ефект додає мінімалістичному дизайну шарму й повертає до естетики стриманості.

У просторі керамограніт використано для облицювання стін і підлоги санвузла, що забезпечує не лише стильний вигляд, але й довговічність, стійкість до вологи та легкість у догляді (Рис.3.15 в).

В кав'ярні та бібліотеці для підлогового покриття було використано паркетну дошку Sensa Sandvig дизайну - англійська ялинка (Рис.3.15 г). По всій довжині нижнього шару розташовані фанерні підрізи, які є надзвичайно важливими для стабільної та довготривалої експлуатації підлоги. Перевагою такої підлоги є більша стійкість як до нижчого, так і більш високого рівня вологості.

Нині спостерігається закономірна тенденція до використання інженерної паркетної дошки. Причина цього – така підлога більш стабільна і надійна, вона має менше прогинів та деформацій.

В технічному приміщенні антресольного поверху та в архівному на першому поверсі використано ламінат паркетний Egger (дуб). Такий ламінат має ряд переваг: плита має високу вологостійкість, антистатичне та антибактеріальне покриття, екологічно безпечний та високий захист від стирання (Рис.3.15 г).

В зоні коворкінгу використано ковролін Betar Sprinter, який допомагає відмежуватися від загального простору і створює відчуття комфорту і затишку, що покращує ефективність роботи (Рис.3.15 д).

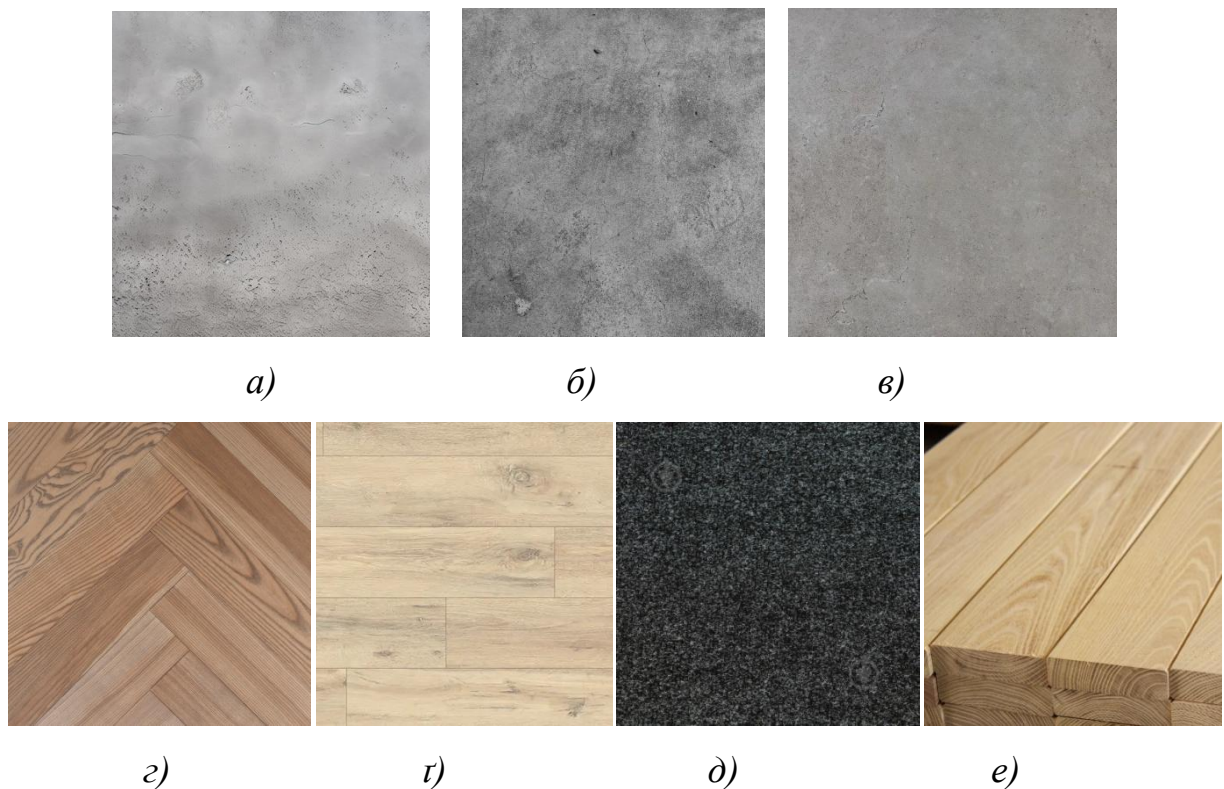


Рис. 3.15. Пропозиції матеріалів для оформлення арт-простору:

а) полірований бетон; б) наливна підлога; в) керамограніт; г) паркетна дошка; ґ) ламінат паркетний; д)ковролін; е) терасна дошка.

Кав'ярня і бібліотека об'єднане за стилістикою та концепцією, так як в кав'ярні також розміщуються книжкові стелажі і це створює комфорт і затишок,

ніби ти як вдома читаєш свою улюблену книгу за чашкою кави. В оздобленні стін кав'ярня і бібліотека використано дерев'яні панелі, які гармонійно поєднуються із збереженою історичною цеглою, що прикрашає зовнішні стіни споруди ще з часів її створення.

Стеля кав'ярні виконана з гіпсокартону, так як це найкращий спосіб приховати будівельні конструкції антресольного поверху. В бібліотеці стеля повторює загальну концепцію простору, тому для збереження автентичності стеля вкрита лише захисним ґрунтовим покриттям і матовим лаком.

Стіни і стеля в архівному і технічному приміщеннях (антресольного поверху) оштукатурені та пофарбовані в нейтральні тони для створення чистого й практичного простору, стійкого до забруднень. Використані матеріали забезпечують довговічність покриттів і полегшують догляд за поверхнями, а також відповідають вимогам до пожежної безпеки та звукоізоляції.

Варто зазначити, що на другому поверсі висока стеля 6.3 м. Конструктивні балки на стелі відкритоко монтажу. Так як в індустріальному стилі вітаються грубі металеві елементи, то відповідно прийнято рішення лишити стіни і балки впервозданому вигляді.

Виставковий простір на 2-му поверсі відкритого типу, де зони лише відмежовані перегородками висотою 3.2. Для таких зон, як лекційна зала і зона з природним ландшафтом потрібне камерне середовище, щоб комфортно зосередитися на інформації чи перегляді фільму, або повністю зануритися в природну атмосферу (приклад з ландшафтною зоною). Для такого рішення найкраще підійде акустична стеля, яка дозволяє створити збалансоване звукове середовище, зменшуючи шум і покращуючи якість акустики в приміщенні. Акустичні панелі мають пористу структуру або спеціальні перфоровані поверхні, які ефективно поглинають звукові хвилі. Це знижує рівень шуму та усуває ефект реверберації.

Панелі в ландшафтній зоні спроектовано квадратної форми, що перегукується зі загальною концепцією простору, виконані в білому кольорі.

Акустична стеля опускається на рівень перегородок, тобто має висоту 3.2 від рівня підлоги.

В лекційній зоні панелі виконують, не лише функціональне призначення, але і виступають як завершення композиції. Монтаж характеризується вертикальним положенням, забезпечуючи ефективне звукопоглинання. Панелі розташовані у вигляді спіралі, що створює відчуття руху та плавності. Це додає інтер'єру сучасного вигляду та підкреслює геометричну гармонію простору. Форма стелі направляє увагу на центральну частину простору, де розташований подіум. Це рішення підходить для лекційної зон або місць для зустрічей, створюючи затишну і водночас професійну атмосферу (Рис. 3.16).

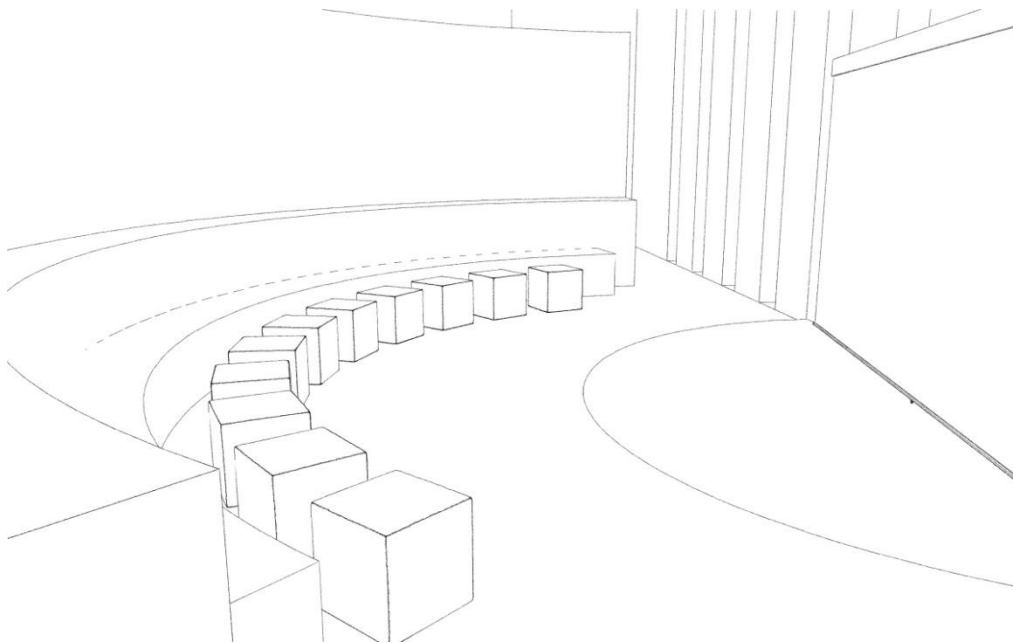


Рис.3.16. Візуалізація лекційної зали

3.5 Пропозиції щодо предметно-просторового наповнення інтер'єру

Для оформлення вхідної зони арт-простору спроектовано ресепшн каркас якого виконаний зі склоблоків, котрі підсвічені з середини, стільниця стійки виготовлена з дерева.

Предметне наповнення зони коворкінгу включає в себе зону відпочинку та релаксу. М'який модульний диван, розташований на просторій відкритій ділянці, створює атмосферу невимушеності й комфорту. Дизайн дивану

«Хіллс1» дозволяє гнучко адаптувати простір під різні сценарії — від неформальних зустрічей до індивідуального відпочинку [55].

Простір для спільної роботи та обговорень облаштований круглим столиком із дерева. Такі меблі не лише функціональні, але й створюють акцент на екологічність та гармонію з природою. Навколо столу розтавлено компактні крісла різного дизайну, такі як модульне крісло Flex і крісло Oliva [39].

Куток для індивідуальної роботи підкріплений пуфами з мінімалістичними металевими основами, слугує ідеальним рішенням для роботи в тиші. Їх можна легко переміщувати в будь-яку частину простору. Також до кожного посадкового місця передбачено журнальні столики різної форми і висоти — це дає змогу відвідувачу зручно розмістити свої речі.



а)



б)



в)



г)



д)



е)

Рис. 3.17. Предметне наповнення зони коворкінгу:

а) модульний диван «Хіллс1»; б) журнальний столик зі склблоку; в) стіл круглий «Олді» [47]; г) пуфи Pouf 2 Lucky 28 і Fluffy; д) крісло Oliva; е) крісло Flex.

У дизайні використовуються два типи освітлення: лінійне освітлення: мінімалістичні підвісні системи з геометричними формами забезпечують рівномірне розсіяне світло по всій робочій зоні. Круглі підвісні світильники: забезпечують спрямоване освітлення над столами, підкреслюючи центральні елементи інтер'єру (Рис.3.18). Грамотно організовані джерела світла виконують функцію зонування — інтенсивність і форма світильників підказують користувачам, для якої діяльності призначена кожна зона [72].



Рис. 3.18. Трекова система освітлення Flos [78]

Трековий тип освітлення також використано у виставковій зоні на 1-му і 2-го поверхах. Ця система є своєрідним орієнтиром, який супроводжує відвідувача і до інших кімнат та зон. Таким чином можна зорієнтуватися і знайти гардероб гардеробу, а також шлях до сходів, які ведуть до 2-го поверху.

Точкові трекові світильники: рухомі і регулюються. Їх головна функція створювати акцент на картинах, фотографія та експонатах. Завдяки мобільності треків напрямок світла можна змінювати залежно від розташування експозиції.

Місця для відвідувачів: дерев'яні лавки, розміщені стратегічно, дозволяючи глядачам відпочити та споглядати роботи сидячи.

Відсутність зайвого декору фокусує увагу виключно на експонатах, забезпечуючи чистий та професійний вигляд галереї. Індустріальний стиль також адаптивний, тому простір може використовуватися як для традиційних художніх виставок, так і для сучасних мультимедійних інсталяцій.

Лекційна зала базується на концепції амфітеатру: простір зали має сучасний мінімалістичний дизайн з акцентом на функціональність і комфорт. Основу планування складає амфітеатр, що забезпечує чудову видимість і акустику для всіх присутніх. Сходинок, які виконують роль сидінь, виготовлені з бетону та доповнені м'якими подушками для зручності. Амфітеатра конструкція має ніші для зберігання додаткових посадкових місць у вигляді пуфів і розкладних столиків. Додаткові елементи меблів, такі як пуфи або багатофункціональні столи, можуть використовуватися для організації роботи в групах або індивідуальних майстер-класів. (Рис.3.19).

Креслення багаторівневого подіуму

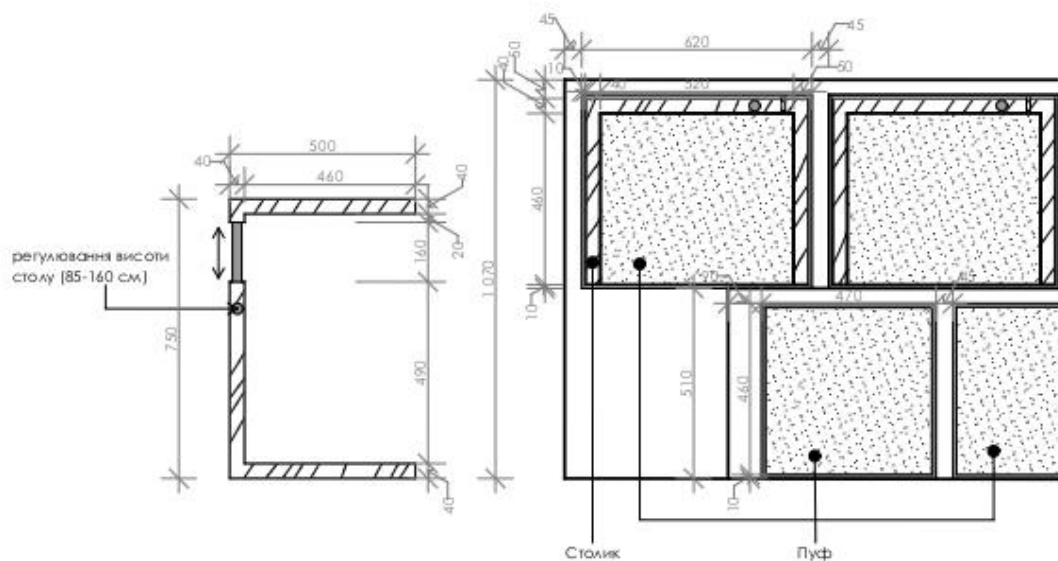


Рис.3.19. Креслення розкладного столика та амфітеатру. Ніші для зберігання меблів.

Простір обладнаний трековими світильниками, які створюють приємну атмосферу, а також забезпечують необхідний рівень світла для різних видів діяльності – від лекцій до кінопоказів.

Простір обладнаний інтерактивною дошкою, проектором і звуковою системою, що робить його універсальним для навчання, презентацій чи перегляду фільмів. Використання дерева, природних кольорів і текстур створює затишок і надихає на творчість. Високі стелі та відкриті комунікації додають приміщенню індустріального характеру. Цей простір поєднує стильний дизайн, практичність та комфорт, що дозволяє використовувати його як для освітніх, так і для культурних подій

Кав'ярня в стилі лофт вирізняється елементами, які створюють баланс між індустріальними акцентами та затишком. Основне зонування простору продумане для зручності гостей і формування камерного, стильного середовища.

Барна стійка виконана зі склоблоків у поєднанні з бетонними вставками, що підкреслює стиль лофт. Стільниця з дерева додає тепла і натуральності в інтер'єр. До барної стійки гармонійно підібрані високі стільці з металевими ніжками та оббиттям, що поєднують функціональність і мінімалістичний дизайн.

Для гостей передбачені комфортні місця для сидіння. Один суцільний диван простягається вздовж стіни, забезпечуючи багатомісний простір для відпочинку. Напроти дивану розміщено столики круглої та квадратної форми, які доповнені стільцями (Рис.3.20 *а, б, в, г, ґ*) . Паралельно вздовж стіни розташовані диванні групи прихованого типу зі столиками, створюючи затишні куточки для приватного спілкування.



а)



б)



в)

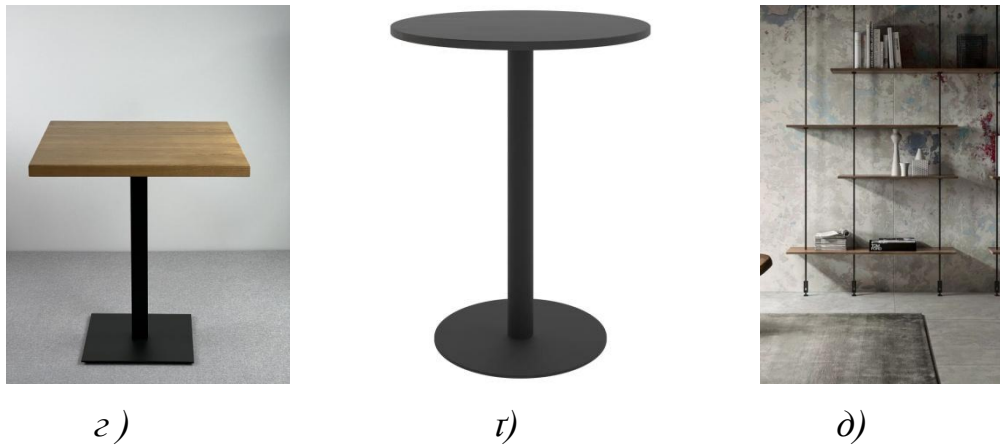


Рис. 3.20. Предметне наповнення кав'ярні:

а) стілець "Арт" з м'яким сидінням; б) стілець LIVING; в) Нанівбарний стілець ZIGGY; г) квадратний стіл "Серія 1"; ґ) стіл Soul light; д) книжкові полиці в стилі лофт.

В інтер'єрі використовуються книжкові полиці індустріального стилю. Вони прикрашають простір і водночас виконують функцію зонування (Рис.3.21д). Полички доповнюють атмосферу лофту, створюючи акцент на текстурах дерева і металу.

У кав'ярні передбачено рукомийник, який підкреслює практичність і турботу про гостей.

Потрапити в бібліотеку можливо за допомогою ґринтових сходів, які розміщені в кав'ярні. Ґвинтові сходи займають менше місця, ніж традиційні прямі сходи, що особливо актуально для невеликих приміщень. Вони надають зручний доступ до різних рівнів без необхідності займатися великими переходами. Сходи створюють яскравий акцент у просторі, привертаючи увагу гостей і створюючи особливу атмосферу.

По периметру приміщення розташовані шафи двох типів: Стелажі з полицями, прикріпленими до металевої арматури. Вони надають простору індустріального характеру, підкреслюючи використання грубих, але естетичних матеріалів; каркасні стелажі з дерева, що додають тепла і затишку, балансують індустріальність металевих елементів.

У центрі бібліотеки передбачені стільці, пуфи і столи для тимчасового читання книг. Меблі виконані в мінімалістичному дизайні, але зручні й функціональні. Особлива увага приділена створенню зон для відпочинку, які сприяють комфортному зануренню у читання.

Стелажі обладнані диванними групами прихованого типу, які забезпечують приватність і затишок для відвідувачів. Такі зони зручні як для індивідуального читання, так і для коротких дискусій (Рис.3.21).

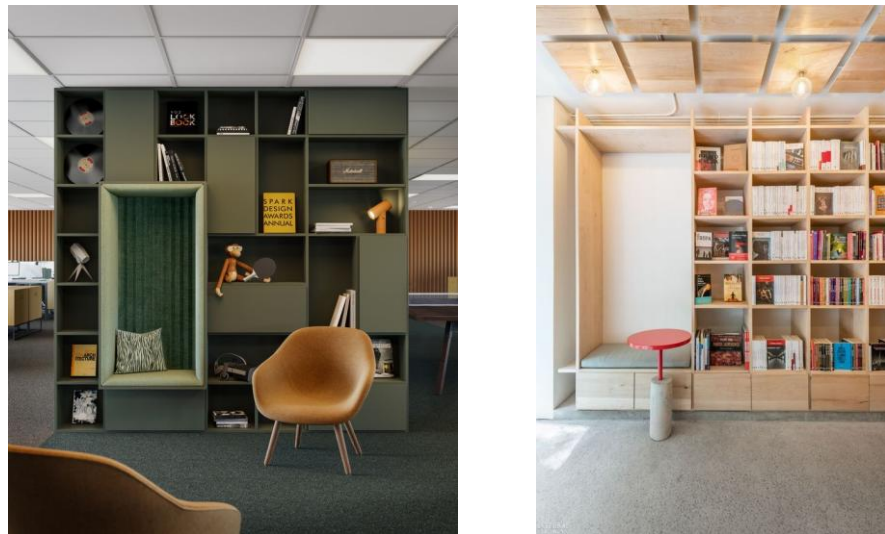


Рис.3.21. Інтер'єрне рішення розміщення диваної групи в стелажі.

Для бібліотекаря передбачено окреме архівне приміщення, обладнане для зберігання картотек і книг. Це забезпечує порядок і ефективну організацію простору, не перевантажуючи основні зони.

Висновки до розділу 3

У третьому розділі дипломної роботи проведено аналіз містобудівної ситуації та існуючої будівлі під проектування кінотеатру «Зоряний» в місті Одеса, розташований в значущій міській зоні, що має потенціал стати культурно-соціальним центром. Стан існуючої будівлі вимагає значних архітектурних та конструктивних змін для адаптації до сучасних стандартів. Оточення включає житлову та комерційну забудову, яка дозволяє інтегрувати оновлений кінотеатр у міську інфраструктуру як багатофункціональний громадський об'єкт.

Проект передбачає трансформацію старого кінотеатру на сучасний культурний простір, здатний приймати різні формати заходів: кінопокази, виставки, лекції, майстер-класи. Основна ідея – збереження історичної цінності будівлі та водночас її адаптація до сучасних функцій. У концепції закладено екологічний підхід із використанням енергоефективних технологій, модернізація простору та створення інтерактивного середовища.

Створюючи експериментальний дизайн арт-простору було вирішено функціонально-планувальне рішення виставкового приміщення, що налічує креативний простір, а саме:

- Виставкова галерея, інтегрована у фойє.
- Коворкінг зона для індивідуального та групового генерування ідей.
- Лекційна зала, вона ж і зона для проведення майстер-класів і кінопоказів, обладнана сучасною технікою.
- Зони відпочинку – кафе-бібліотека, лаунж-простір із зоною доступу до Wi-Fi.
- Технічні приміщення (переглядацькі зони, гардероб, вбиральні).

Планувальна схема забезпечує зручність для відвідувачів та персоналу, враховуючи вимоги інклюзивності.

Реконструкція передбачає оновлення простору із використанням сучасних матеріалів, таких як скло, метал, дерево, щоб створити сучасний зовнішній вигляд. Основна ідея – поєднання історичних елементів із сучасною архітектурною мовою. Просторове планування розроблене з урахуванням потоків відвідувачів, які рівномірно розподіляються між зонами. Внутрішнє освітлення зоновано: у виставкових і кінозалах встановлено трекові й точкові світильники для акценту, в громадських зонах – розсіяне й м'яке освітлення.

Інтер'єр організований за принципом мінімалізму з акцентами на функціональні деталі. Меблі модульні та мобільні для швидкої трансформації простору. Декоративні елементи підкреслюють сучасність об'єкта, водночас зберігаючи певну ностальгію за його історичним призначенням. Матеріали – натуральні (дерево, камінь) у поєднанні з техногенними (скло, метал). Особлива

увага приділена інтерактивним інсталяціям і технологіям – цифровим екранам, інтерактивним дошкам, VR-зонам.

Реконструкція кінотеатру «Зоряний» в Одесі перетворить об'єкт із неактивного у багатофункціональний центр, здатний інтегруватися у міське середовище. Запропоноване рішення відповідає сучасним тенденціям архітектури, зберігаючи історичну спадщину будівлі. Проєкт поєднує інноваційні технології, функціональність і художню виразність, що сприятиме залученню відвідувачів і розвитку культури в місті.

ВИСНОВКИ

Проектування арт-просторів, зокрема трансформація кінотеатру "Зоряний" у м. Одеса, є актуальним і перспективним завданням. Арт-простір як концепт у сучасному архітектурному і соціальному контексті виконує кілька ключових функцій: сприяє дозвіллю, творчому розвитку, самовираженню та спілкуванню людей. Водночас використання вже існуючих будівель, таких як кінотеатр "Зоряний", дає змогу ефективно ревіталізувати історичну архітектуру.

Основним підходом до проектування подібних просторів є адаптивне використання архітектурних об'єктів із урахуванням їхніх містобудівних та соціокультурних особливостей. Аналіз нормативних документів, типології арт-просторів та досліджень відомих авторів, таких як Норберг-Шульца Г., Колхаса Р., Гройса Б.С., Абизова В.А., Кудрявцевого В.М., Антоненка І. В., Вишневської О. В., дозволяє сформулювати чіткі вимоги до функціонального наповнення, естетики та ергономіки таких закладів.

Розкрито еволюцію арт-просторів від традиційних галерей до сучасних мультифункціональних хабів. Історія починається з перетворення заводів і фабрик на культурні центри в Європі ХХ століття. Приклади таких трансформацій, як Tate Modern у Лондоні чи музей Whitney у Нью-Йорку, демонструють успішну інтеграцію індустриальної естетики у сучасний дизайн. В Україні прикладом служить "Мистецький Арсенал", де архітектурна спадщина органічно доповнена новими функціями.

Виявлено ключові чинники, які впливають на створення арт-просторів, зокрема соціокультурні потреби, економічна доцільність і архітектурна спадщина. Це поєднується з необхідністю створення екологічних і технологічно прогресивних рішень, що відповідають викликам урбаністичного середовища. Одним із центральних аспектів є адаптація нефункціонуючих будівель, що дозволяє зберегти їхню історичну цінність і одночасно надати нове призначення. Успішна адаптація спирається на збереження автентичності, інтеграцію сучасних технологій та врахування інтересів громади.

Реалізовані проєкти ревіталізації демонструють, як старі будівлі можуть отримати друге життя, ставши центрами культурної активності. Арт-завод "Платформа" в Києві, «Фабрика повидла» у Львові та колишнє зерносховище перетворене на галерею Zeitz MOCAA у Кейптауні є яскравими прикладами того, як творчий підхід до архітектури сприяє створенню простору для взаємодії, творчості та розвитку. Загалом, сучасні арт-простори є не лише місцем для мистецької діяльності, але й платформою для збереження історичної пам'яті, розвитку громади та реалізації інноваційних ідей.

Досліджено необхідність чіткого зонування простору, яке дозволяє створювати функціональні області для експозицій, творчої роботи, відпочинку й комунікації. Такий підхід дозволяє забезпечити комфорт для різних категорій користувачів, створюючи інтер'єр, що адаптується до змінних потреб.

Композиційно-просторова структура спрямована на збереження відкритості та легкості простору, часто із використанням автентичних архітектурних елементів, таких як високі стелі, великі вікна або грубі текстури. Поєднання індустриальних матеріалів, таких як бетон і метал, із сучасними рішеннями створює унікальну атмосферу, що підтримує творчу діяльність і водночас зберігає історичну ідентичність місця.

Предметно-просторове наповнення інтер'єру визначається вибором багатофункціональних меблів, інтерактивних інсталяцій і декоративних елементів, що підкреслюють унікальний характер простору. Сталі матеріали та екологічні підходи додають інтер'єру додаткової цінності, формуючи зв'язок із глобальними трендами у дизайні.

Детально розкрито принципи збереження автентичності, гнучкості простору, екологічності, а також доступність для всіх груп користувачів. Особливий акцент робиться на створенні емоційно привабливого середовища, здатного надихати та викликати позитивні асоціації.

Таким чином, інтер'єр арт-просторів в умовах ревіталізації стає не лише середовищем для творчої діяльності, але й виразником культурного контексту, який гармонійно інтегрує історію, сучасність і майбутнє.

Розробка дизайн-проекту мистецького простору в кінотеатрі "Зоряний" базується на детальному аналізі містобудівної ситуації, архітектурних особливостей будівлі та її технічного стану. Локація кінотеатру в історичній частині Одеси та його архітектурна спадщина стають основою для формування унікального культурного центру.

Сформульовано технічне завдання, яке спрямовані на створення багатофункціонального мистецького центру з просторами для виставок, колективної роботи, лекційних залів і відпочинку. Концепція враховує принципи екологічності, доступності та естетичної гармонії. Зонування забезпечує максимальну функціональність кожного сегмента простору.

Розроблено композиційні рішення, які поєднують автентичні елементи архітектури з сучасними декоративними та функціональними акцентами. Естетика проекту підкреслюється використанням природного освітлення, сучасного декору та інтерактивних рішень.

Предметно-просторове наповнення інтер'єру включає меблі, обладнання та арт-об'єкти, які доповнюють загальну концепцію дизайну. Сучасні технології дозволяють створювати середовище, що одночасно є комфортним, функціональним і візуально привабливим.

Результати проекту демонструють, що адаптація нефункціонуючої будівлі кінотеатру "Зоряний" дозволяє створити сучасний арт-простір, який відповідає потребам громади та сприяє культурному розвитку міста.

Проектуючи експериментальний дизайн-проект арт-простору було створено альбом креслень, що налічує: планування, розгортки приміщень та візуальні рішення обрані для оформлення. Візуалізації відображають художньообразні рішення та концепції обрані для арт-простору.

Додані елементи висвітлюють важливість збереження історичної автентичності та впровадження сучасних рішень у переплануванні кінотеатру "Зоряний", що сприятиме його трансформації у центр сучасного мистецтва та творчості.

Створення арт-просторів шляхом відновлення занедбаних архітектурних споруд є не лише збереженням культурної спадщини, а й вкладом у краще майбутнє. Старі будівлі, є носіями історії та архітектурної унікальності, які важливо інтегрувати в сучасний міський контекст. Відновлюючи їх, ми не тільки зберігаємо пам'ять про минулі епохи, але й вдихаємо нове життя у ці простори, адаптуючи їх для сучасних потреб. Такий підхід є екологічно відповідальним, адже повторне використання матеріалів і конструкцій знижує витрати на ресурси та зменшує кількість будівельного сміття.

Ревіталізація історичної архітектури сприяє формуванню зв'язку між минулим і майбутнім, створюючи середовище, де гармонійно співіснують традиції та інновації. Ці простори стають осередками культури, натхнення та спілкування, формуючи спільноти, які цінують історію, естетику та сталий розвиток. Вони не тільки забезпечують комфорт і функціональність для сучасних користувачів, але й передають цінності збереження та креативності майбутнім поколінням, сприяючи сталому розвитку міст і суспільства в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Banham R. The Architecture of the Well-Tempered Environment. London: Architectural Press, 1984. P. 320.
2. Color In Architectural Design. URL: <https://www.rethinkingthefuture.com/technologies/gp27-color-in-architectural-design/> (Last accessed: 11.03.2024).
3. Color in schools: how to brighten up the learning environment. URL: <https://drgaia.com/color-in-schools/> (Last accessed: 28.04.2024).
4. Creative Industries and Economic Evolution. URL: <http://www.culture21.com/2011/10/17/creative-industries-and-economic-evolution/> (Last accessed: 23.06.2024).
5. Creative Training Rooms in Berlin for Hire. URL: <https://spacehuntr.com/expertadvice/berlin/training-rooms-berlin/> (Last accessed: 17.07.2024).
6. Hodge G. Tate Modern: Building a Museum for the 21st Century. London: Tate Publishing, 2000. P. 128.
7. Jackson Dinsdale Art Center. URL: <https://www.archdaily.com/902601/jacksondinsdale-art-center-tack-architects/5ba9647ef197cca23c000355jacksondinsdaleart-center-tack-architects-photo> (Last accessed: 15.03.2024).
8. Jencks Ch. The Language of Post-Modern Architecture. 6th ed. London: Academy, 1991. P. 204.
9. Koolhaas R., Mau B. S, M, L, XL. New York: Monacelli Press, 1998. P. 1344.
10. Mansilla y Tuñón. URL: <http://afasiaarq.blogspot.com/2012/02/mansilla-ytunon.html?m=1> (Last accessed: 29.09.2024).
11. Monochrome Interiors: Color at the Forefront. URL: <https://www.archdaily.com/957034/monochrome-interiors-color-at-the-forefront> (Last accessed: 16.07.2024).

12. The Psychology of Color in Public Spaces. URL: <https://polyvision.com/about/news/the-psychology-of-color-in-public-spaces/> (Last accessed: 29.01.2024)
13. Zeitz MOCAA: A Contemporary Museum in a Grain Silo. URL: <https://www.archdaily.com/877496/zeitz-mocaa-a-contemporary-museum-in-a-grain-silo>. (дата звернення 01.11.2024)
14. Абизов В. А. Стрілець В. Ф. Чинники розвитку дизайну сучасних меблів в житловому та громадському середовищі. Проблеми розвитку міського середовища. 2017. С. 3-14.
15. Абизов В. А., В. В. Куцевич. Архітектура громадських будівель з гнучким плануванням К. : Будівельник. 1990. С. 110.
16. Абизов В. А., Сідорова А. О. Особливості дизайну внутрішнього виставкового простору: композиційні прийоми та засоби. *Технології та дизайн*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 2020. С.1 - 12. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/17013/1/td_2020_N4_04.pdf (дата звернення: 18.04.2024).
17. Абизов В.А. Роль сучасних будівельних матеріалів в розвитку етнодизайну міського середовища. *Європейський вектор розвитку і національний контекст*: матеріали конференції науково-технічного збірника, 2014. С. 37 – 43.
18. Абизов В.А. Чверкалюк К. О. Особливості типології та дизайну арт-просторів. *Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації*. 2022.
19. Абизов В.А. Чверкалюк К. О. Поняття арт-простору та його характеристика. *Актуальні проблеми сучасного дизайну*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Київ: КНУТД. 2022. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/21139/1/APSD_2022_V2_P179-181.pdf (дата звернення 22.04.2024)
20. Абизов В.А., Вовкотруб О.М. Особливості типології та дизайну розважальних закладів. *Art and Design*. 2018. № 3. С.30 - 40.

21. Антоненко І., Вишнеvsька О., Чверкалюк К., Мельник Є., Чорненька К. Перетворення колишніх промислових об'єктів на арт-кластери. Актуальні проблеми сучасного дизайну : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, КНУТД, 22 квітня 2021 р. С. 198-201.
22. Арт-завод Платформа. URL: <https://bzh.life/mesta-i-veshi/art-zavod-platforma-v-kievi-zapraczyuvav-yak-kreativnij-klaster/> (дата звернення 20.10.2024)
23. Артцентр «Фабрика Повидла». URL: <https://jamfactory.ua/space/history/#/> (дата звернення 15.10.2024)
24. Бернадетт Кіш. Міста, природа та інновації. Нові напрямки розвитку. Міжнародний інститут економіки промислового середовища (ІІЕЕ) при Лундському університеті.
25. Бессонова А. В., Безугла Л. С., Белобородова М. В. Міжнародний досвід ревіталізації промислових об'єктів: можливості для України. *Development Service Industry Management*. 2024. С. 49–55.
26. Бобул І. В. Класичний кросовер: злиття елітарного мистецтва та масової культури. Київ, НАКККІМ. 2017. С. 10, 21-30.
27. Богородський С. В. Художня виставка в умовах сучасної культури. Санкт-Петербург, 2007. С. 157.
28. Васильченко О.В. Основи архітектури і архітектурних конструкцій: навчальний посібник. Харків, УЦЗУ. 2007. С. 112.
29. Вимоги до освітлення робочих місць. URL: <https://5watt.ua/uk/blog/statti/vimogi-do-osvitlennya-robochikh-misc> (дата звернення: 15.07.2024).
30. Гнєзділова Ю.В., Кудрявцев В.М. Інтеграція архітектурної спадщини у сучасний дизайн. Харків, ХНУМГ. 2016.
31. Горовий В. Функціональне зонування мистецьких просторів. Львів, ЛНАМ. 2021.
32. Гройс Б. Мистецтво у часи інтермедіа. М., Ad Marginem. 2013.

33. ДБН В.2.2-16:2019 Культурно-видовищні та дозвілєві заклади. [Чинний від 26.03.2019] Київ: Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2019. С.97.
34. ДБН В.2.2-3:2018. Будинки і споруди. Навчальні заклади [Чинний від 2022-09-01] Київ: Міністерство розвитку громад та територій України. 2010. С. 4.
35. ДБН В.2.2-40:2018 Інклюзивність будівельних споруд. [Чинний від 30.11.2018]. Міністерство розвитку громад та територій України, 2022.
36. Дмитренко А.Ю., Кузьменко Т.Ю. Ревіталізація промислових територій та об'єктів у великих містах України. Містобудування та територіальне планування, вип. 72, 2020. С. 70-78.
37. Досвід перетворень. Острови креативності змінюють Європу. URL: <https://life.pravda.com.ua/culture/56fb8ebcd01ba/> (дата звернення 21.03.2024)
38. Дудар І. Н., Потапова Т. Е., Татаровська А. С. Розвиток модернізації та перетворення міського. 2014. С. 110–115.
39. Ергономічне крісло Oliva. URL: <https://his.ua/product/kreslo-oliva?srsltid=AfmBOoqgg1PWuxMK3j4cet2EoubPuf5TQ3O07tgHeDykInNnDfXrHxQx> (дата звернення 20.10.2024)
40. Єфімова А. Сучасне мистецтво в міському просторі: перспективи та шляхи розвитку в Україні. Вісник Львівської національної академії мистецтв. 2016. С. 143–152.
41. Значення клубу (що це таке, поняття та визначення). URL: <https://uk.encyclopedia-titanica.com/significado-de-club> (дата звернення: 17.02.2024).
42. Івашко О.Д. Арт-кластери як новий тип багатофункціональних комплексів: причини виникнення і визначальні ознаки. Теорія та історія архітектури. КНУБА, №13. 2017. С. 289-298.
43. Карп'як М. О. Формування креативних просторів та їх значення для економічного розвитку регіону в умовах децентралізації влади.

- Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2017. Вип. № 3. С. 139-142. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sepspu_2017_3_31 (дата звернення 21.08.2024)
44. Костюченко О. А., Романенко Ю. В. Креативні хаби та їх вплив на розвиток культурного простору в Україні. *Український культурний простір: сучасні підходи*. 2019. С. 98-115.
 45. Костюченко О.А. “ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНАЛЬНО ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ АРТ-ЦЕНТРІВ” Сучасні проблеми архітектури та містобудування. 2013. URL: http://surl.li/tpyif_2 (дата звернення: 12.05.2024)
 46. Кравець В. Й. Цілі та засоби колористичного формоутворення в архітектурі. дис.д. арх. Харків. 1995.
 47. Круглий стіл "Олді" із масиву дерева ясен. URL: https://lite.in.ua/ua/p2132242595-kruglyj-stol-oldi.html?srsId=AfmBOopG7rZPoYwYfVbd6fQPF_rX7D9FCNdWOSY9x6ciqm6oY6S4BA8H (дата звернення 03.10.2024)
 48. Кучерова, М. А., Дмитрик Н. О. Арт-кластери у процесі переосмислення промислового простору: проблеми і перспективи, український досвід. Одеса: ОДАБА. 2018.
 49. Ле Корбюзьє. Архітектура XX століття. Київ : Книжкова Літера, 2017. С.303.
 50. Лещенко О. В Створення креативних громадських просторів як інструмент відродження регресивних міст і регіонів. *Вчені записки таврійського національного університету імені В.І. Вернадського*. № 1. 2021. С. 65-75. URL: <https://doi.org/10.32838/TNU-2663-6468/2021.1/13> (дата звернення: 08.08.2024).
 51. Лінда, С. М. Моркляник О. І. Типологія громадських будівель і споруд : підручник для студ. вищ.навч. закл. Львів, 2015. С. 348.
 52. Мезенін В. К. Парад всесвітніх виставок. М., 1990. С. 160.

53. Мистецький Арсенал. Історія створення. URL: <https://artarsenal.in.ua/istoriya/> (дата звернення 15.10.2024)
54. Місця, де народжуються ідеї. URL: <https://theukrainians.org/mistaideyii/> (дата звернення 26.07.2024)
55. Модульний диван «Хиллс 1». URL: https://bukki.com.ua/ru/dvostoronniy_modulnyi_dyvan_khills_1/?srsltid=AfmBOooYW1qVgtgZwQIkQfYUtFCc2ar5HbbEbF_lmyOhThVsvceZkIDN (дата звернення 10.11.2024)
56. Музей американського мистецтва Whitney. URL: <https://archi.ru/projects/world/4446/muzei-amerikanskogo-iskusstva-uitni-novoe-zdanie> (дата звернення 20.10.2024)
57. Назарук М. Ревіталізація - крок до еколого-збалансованого розвитку міста Львова. Вісник Львівського університету. 2016. Вип. 50. С. 271-276.
58. Нойферт Е. Будівельне проектування / переклад з німецької. Київ : Фенікс 2017. С. 624.
59. Норберг-Шульц Г. Геній місця. Просторове відчуття в архітектурі. Київ, Основа. 2008.
60. Павліченко Н. Художній ринок як культурологічний та економічний феномен. Київ, НАУКМА. 2017.
61. Планувальні рішення виставкової зони. URL: <https://i.pinimg.com/originals/87/ef/8f/87ef8f8d6117300da8cdba0de92d9075.jpg> (дата звернення: 09.06.2024).
62. Постановка світла на виставках, у музеях та галереях. URL: https://5watt.ua/uk/blog/statti/postanovka-svitla-na-vistavkakh-u-muzeyakh-ta-galereyakh?srsltid=AfmBOorvXOx1cI204MDy7YXwLH2NC_2r0KPQganOqSB3kUjfAihq6_Ib (дата звернення 23.06.2024)
63. Проект «Google представив 3D-тур музеями України». Офіційний веб-портал газети «Дзеркало тижня». URL : https://dt.ua/TECHNOLOGIES/google-predstaviv-3d-tur-muzeyami-ukrayini-248813_.html (дата звернення 09.10.2024)

64. Проект «Сучасні методи роботи музею». Український кризовий медіа-центр. URL : <http://uacrisis.org/ua/69896-u-vinnitsi-vidbuvsya-iv-vorkshop-suchasni-metodi-roboti-muzeyu-proektu-muzejvidkrito-na-remont> (дата звернення 07.11.2024)
65. Ревіталізовані: Топ-6 промислових об'єктів України, які отримали нове життя. URL: <https://discover.ua/inspiration/revitalizovani-top-6-promyslovykh-obyektiv-ukrayiny-otrymalynove-zhyttya> (дата звернення 24.08.2024)
66. Рунге В. Ф., Манусевич Ю. П.. Ергономіка в дизайні середовища. М., 2005. С. 327.
67. Русаков С. Феномен арт-ринку як проблема сучасної культурології. Київ, НАККІМ. 2019.
68. Савицька О.С. Гнучке планування виставкових комплексів. Регіональні проблеми архітектури та будівництва. Одеса. Архітектурний інститут ОГАСА, 2003. С. 152-155.
69. Савицька О.С. Принципи архітектурно-планувальної організації виставкових комплексів: автореф. дис. ... канд. арх.: спец. 18.00.02 «Архітектура будівель і споруд». Київ. 2005. С. 29.
70. Савйовський В. В. Ревіталізація — екологічна реконструкція міської забудови. Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури. 2014. № 8. С. 47–52. DOI: http://nbuv.gov.ua/jpdf/Vpabia_2014_8_10.pdf. (дата звернення: 12.04.2024).
71. Сафронова О.О., Агліуллін Р.М., Чебикіна М.В., Вознюк А.М. Особливості дизайну громадських приміщень в умовах реновації інженерних споруд баштового типу. Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. 2016. № 6. С. 221-229. DOI: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vknutdtn_2016_6_29 (дата звернення: 15.06.2024).
72. Сергій Махно. Естетика простоти: Вінсент Ван Дуйсен. URL: <https://makhnostudio.com/uk/blogs/the-aesthetics-of-simplicity-vincent-van-duysen/> (дата звернення 13.07.2024).

73. Семикіна Т. І. Інноваційні технології у формуванні архітектурного простору як синтезований продукт мистецтва і раціональності. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. Київ: КНУБА. 2011.
74. Сич О.А. Ревіталізація як складова стратегії розвитку міста. Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, серія «Економічна», вип. 99, 2020. С. 66-73.
75. Стара Одеса в фотографіях. Будівництво кінотеатру «Зоряний». URL: <https://viknaodessa.od.ua/old-photo/?stroitelstvo-kinoteatra-zvezdnyy> (дата звернення: 16.05.2024).
76. Стили дизайну інтер'єру. URL: <https://mauris-design.in.ua/styli-interyeru/> (дата звернення: 22.04.2024).
77. Стратегія розвитку культурних індустрій в Україні до 2025 року. *Міністерство культури та інформаційної політики України*. Київ. 2020.
78. Трекові ліхтарі Flos. URL: https://www.archiproducts.com/en/products/flos/extruded-aluminium-track-light-infra-structure_286758 (дата звернення: 30.10.2024)
79. Числетт Хеллен. Золоті правила дизайну: Стиль Келлі Хоппен. М., 2005. С.178.
80. Шевчук М. Реставрація, реконструкція, ревіталізація: чим відрізняються архітектурні роботи та навіщо вони потрібні. 2022. URL: <https://www.obozrevatel.com/ukr/realty/restavratsiyarekonstruktsiya-revitalizatsiya-chim-vidriznyayutsya-arhitekturni-roboti-ta-navischo-voni-potribni.htm> (дата звернення 22.04.2024)
81. Що таке громадський простір і чому він нам потрібен: Оксана та Андрій Хір, *Formaline studio*. URL: <https://varosh.com.ua/idei/shho-take-gromadskij-prostir-i-chomu-vin-nam-potriben/> (дата звернення: 10.09.2024).
82. Яковець І. О., Овчаренко В. Ю. Арт-простір у контексті формування креативного простору міст. Культурно-мистецькі аспекти в сучасній картині світу. 2019. С. 202.

ДОДАТКИ

*Кисіль Ю. Р., магістр, Булгакова Т. В., доц.
Київський національний університет технологій та дизайну*
**ОСОБЛИВОСТІ ДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРУ МИСТЕЦЬКОГО ПРОСТОРУ В
УМОВАХ АДАПТАЦІЇ ІСНУЮЧОЇ БУДІВЛІ**

*Kysel Y. R., Master, Bulhakova T. V., Assoc. p.
Kyiv National University of Technologies and Design*
**FEATURES OF INTERIOR DESIGN OF ART SPACE IN THE CONDITIONS
OF ADAPTATION OF THE EXISTING BUILDING**

Анотація. Метою дослідження є визначення особливостей дизайну інтер'єру мистецького простору, створеного шляхом адаптації існуючої будівлі з урахуванням функціональних вимог, естетичних потреб та архітектурної спадщини. В даній роботі визначено підходи до інтеграції архітектурної спадщини в дизайн сучасних мистецьких просторів; визначено особливості функціонального зонування приміщень для мистецьких подій; виявлено сучасні тенденції в дизайні інтер'єру мистецьких центрів в адаптованих будівлях на основі аналізу успішних реалізованих проєктів мистецьких просторів, створених шляхом адаптації старих будівель в Україні та за кордоном.

Ключові слова: дизайн інтер'єру, адаптація будівлі, мистецький простір, функціональність, архітектурна спадщина, інноваційні рішення, багатofункціональність.

Abstract. This study aims to identify the specific interior design features for an art space created by adapting an existing building, considering functional requirements, aesthetic needs, and architectural heritage. This work defines approaches to integrating architectural heritage into the design of contemporary art spaces; identifies the characteristics of functional zoning for spaces used in art events; and reveals current trends in the interior design of art centers housed in adapted buildings. The analysis is based on successful projects of art spaces created by adapting historic buildings in Ukraine and abroad.

Keywords: interior design, building adaptation, art space, functionality, architectural heritage, innovative solutions, multifunctionality.

Вступ. В сучасних умовах відродження історичних будівель для нових культурних і мистецьких цілей стає все більш актуальним. У цьому контексті дизайн інтер'єру відіграє ключову роль, адже він має забезпечити комфорт і функціональність простору, не порушуючи його історичної автентичності. Адаптація старих будівель під нові функції — процес складний, що потребує ретельного аналізу та планування.

Аналіз літератури демонструє кілька підходів до адаптації старих будівель. Зокрема, у роботах таких дослідників, як Чарльз Дженкс [3] і Рем Колхас [4], підкреслюється значення взаємодії між новим і старим в архітектурі та дизайні. Дженкс акцентує на "архітектурному метаболізмі", що дозволяє змінювати і пристосовувати простір відповідно до нових викликів, зберігаючи при цьому його автентичність [3]. Колхас, у свою чергу, фокусується на постмодерністському підході до інтеграції сучасних матеріалів і технологій у старі конструкції [4].

Важливими є також праці українських дослідників, таких як Ганна Федорівна [16], яка розглядає питання збереження культурної спадщини при реконструкції будівель [16, с. 34-45]. Оксана Рудакевич [15] вказує на вплив сучасних технологій на адаптацію архітектурної спадщини, відзначаючи їхню здатність гармонійно інтегруватися у старі будівлі, забезпечуючи необхідні умови для їхньої функціональності. Дослідження Марини Левченко [12], присвячене особливостям проектування мистецьких просторів в історичних будівлях, де основна увага приділяється пошуку балансу між естетикою та функціональністю простору.

Важливий внесок також роблять такі дослідники, як Василенко Л. М. [10], яка досліджує принципи сталого дизайну інтер'єрів, що дозволяють інтегрувати екологічні та естетичні вимоги, та Захарченко І. С. [11], що аналізує досвід європейських країн у створенні мистецьких просторів у адаптованих будівлях. Також в даному дослідженні згадані наукові праці Суджика Д. [7], Ходжа Г. [2], Чигири О.В. [18]

Постановка завдання. Основною метою цієї роботи є дослідження особливостей дизайну інтер'єру мистецьких просторів, що розміщуються в адаптованих будівлях. Для досягнення цієї мети необхідно визначити підходи до інтеграції архітектурної спадщини в дизайн сучасних мистецьких просторів; визначити особливості функціонального зонування приміщень для мистецьких подій; визначити сучасні тенденції в дизайні інтер'єру мистецьких центрів в адаптованих будівлях на основі аналізу успішних мистецьких просторів, створених шляхом адаптації старих будівель в Україні та за кордоном

Результати дослідження.

1. Інтеграція архітектурної спадщини в дизайн сучасних мистецьких просторів. Дослідження показали, що успішна адаптація старих будівель під сучасні мистецькі простори базується на збалансованому підході до збереження історичної автентичності та впровадження сучасних функцій. Ключовими підходами до інтеграції спадщини є збереження архітектурних деталей (наприклад, оригінальних фасадів, арок, колон), використання автентичних матеріалів та акцентування на історичних елементах через нові інтер'єрні рішення. Вдалими прикладами є реконструкції, де старі елементи не лише зберігаються, але й стають центральними в композиції сучасного простору [12, с. 12-19]. Це дозволяє підкреслити зв'язок між минулим і сучасністю, роблячи простір унікальним та неповторним. Наприклад, проект Tate Modern у Лондоні показав, як можна перетворити старий індустріальний об'єкт у сучасний культурний центр, не втрачаючи його автентичності (Рис. 1).



Джерело: побудовано автором на підставі [4]



Рис. 1. Фото будівлі та інтер'єру галереї Tate Modern (Лондон, Англія)

2. Мистецькі простори, як нова функція старих будівель

Формування мистецьких просторів в умовах адаптації існуючих будівель стає дедалі важливішим аспектом сучасної архітектури та дизайну. Це процес, що поєднує в собі збереження культурної спадщини з додаванням нових функцій та сучасних технологій. Мистецькі простори, як нова функція старих будівель, відображають сучасні запити на трансформацію історичних і промислових об'єктів у місця для культурної діяльності та творчості. Такі простори зазвичай потребують змін у плануванні та інтер'єрі для того, щоб відповідати новим вимогам комфорту, безпеки та функціональності, не порушуючи при цьому історичної автентичності споруд [18, с. 256].

Одним з основних сучасних підходів до адаптації є інтеграція сучасних матеріалів і технологій у старі конструкції. Наприклад, скло, сталь, а також інноваційні освітлювальні рішення широко використовуються для адаптації інтер'єрів [11, с.52–61]. Ці елементи дозволяють створювати відкриті, гнучкі простори, які відповідають потребам сучасного мистецького процесу. Важливою особливістю є використання модульних конструкцій та мобільних перегородок, що забезпечують можливість швидкої трансформації простору під різні типи подій — від виставок до творчих майстер-класів.

Сучасні тенденції в адаптації будівель під мистецькі простори також включають використання технологій «розумного» управління приміщеннями, що дозволяє оптимізувати використання енергоресурсів, а також інтеграцію мультимедійних технологій для створення інтерактивних виставок і перформансів. Важливим чинником є створення комфортного середовища як для митців, так і для відвідувачів.

3. Особливості функціонального зонування приміщень для мистецьких подій. Аналіз функціонального зонування показав, що сучасні мистецькі простори повинні бути максимально гнучкими, щоб підтримувати різні формати подій — від виставок до перформансів і майстер-класів [1]. Головними вимогами до такого зонування є модульність і можливість швидкої трансформації простору.

Наприклад, успішне зонування забезпечується через мобільні перегородки, модульні меблі та використання багатоцільового освітлення. Це дозволяє легко змінювати функціональне призначення зон, не порушуючи загальної концепції дизайну. Такий підхід був застосований на заводі «Арсенал» у Києві, де приміщення можуть трансформуватися залежно від проведених заходів — від виставок до конференцій і концертів (Рис.2).



Джерело: побудовано автором на підставі [13]

Рис.2. Фото будівлі та інтер'єру Мистецького арсеналу (Київ, Україна)

Центр Помпиду (Париж) є прикладом багатофункціонального мистецького простору, де інтегровані різні зони для експозицій, виставок, конференцій та культурних заходів. У цій будівлі використано відкриті площі, що дозволяють гнучко змінювати планування відповідно до потреб. Велика увага приділяється візуальному сприйняттю простору — завдяки скляним фасадам і відкритим поверхням забезпечується зв'язок між інтер'єром і зовнішнім світом. Це дає змогу організовувати заходи різного масштабу та формату, що особливо важливо для мистецьких просторів (Рис 3).



Джерело: побудовано автором на підставі [17]



Рис. 3. Фото інтер'єру багатофункціонального мистецького простору центру Помпиду (Париж, Франція)

3. Приклади успішних мистецьких просторів, створених шляхом адаптації старих будівель в Україні та за кордоном. Успішні проекти з адаптації старих будівель під мистецькі простори демонструють різноманітність підходів до реставрації та реконструкції. В Україні, одним із яскравих прикладів є арт-завод «Платформа» в Києві, де колишній індустріальний об'єкт перетворено на багатофункціональний простір для проведення фестивалів, виставок та інших культурних подій (Рис. 4).

На міжнародному рівні варто відзначити проект музею сучасного мистецтва Tate Modern у Лондоні, де колишню електростанцію адаптували під музей із мінімальним втручанням у оригінальну структуру будівлі. Інший приклад, такий як музей сучасного мистецтва MAXXI в Римі, демонструє, як інноваційні рішення можуть співіснувати з історичною архітектурою (Рис.5).



Джерело: побудовано автором на підставі [9]



Рис.4. Фото арт-заводу «Платформа» (Київ, Україна)



Джерело: побудовано автором на підставі [5]

Рис. 5. Вхід у музей на збереженому фасаді казарми Монтелло (Рим, Італія)

Адаптація старих будівель до сучасних мистецьких потреб часто потребує використання інноваційних технологій, таких як інтегровані системи освітлення, акустики та клімат-контролю [1]. У прикладі музею Whitney в Нью-Йорку було застосовано рішення, які забезпечують не тільки комфорт для відвідувачів, але й захист експонатів від перепадів температури та вологості. Водночас важливу роль відіграють екологічні підходи, такі як використання відновлювальних матеріалів та зменшення енергоспоживання. Використання LED-освітлення та енергоефективних систем вентиляції дозволяє зменшити вуглецевий слід будівлі, що є актуальним у сучасному контексті сталого розвитку (Рис.6).



Джерело: побудовано автором на підставі [14]



Рис. 6. Музей Whitney (Нью-Йорк, США)

У світі існує чимало прикладів успішної адаптації будівель під мистецькі простори. Варто згадати галерею Zeitz MOCAA у Кейптауні, створену в колишньому зерносковищі, де архітектори вирізали внутрішню частину будівлі для створення унікальних просторів (Рис.7). Ці приклади показують, як можна зберегти архітектурну спадщину, інтегрувавши її у сучасні мистецькі простори, що функціонують за новими стандартами [8].



Джерело: побудовано автором на підставі [8]

Рис. 7. Галерея Zeitz МОСАА (Кейптаун, Південно-Африканська Республіка)

5. Використання екологічного підходу та сучасних технологій в адаптації старих будівель під мистецькі центри. Одним з основних трендів сучасної адаптації старих будівель є впровадження екологічних рішень та технологій. Дослідження показали, що використання енергоефективних систем (LED-освітлення, сонячні панелі, системи автоматизованого управління кліматом) дозволяє не тільки знизити експлуатаційні витрати, але й забезпечити комфортні умови для відвідувачів [2].

Успішні приклади адаптації з використанням екологічних підходів можна побачити на прикладі центру Pompidou-Metz у Франції, де впроваджено системи природної вентиляції, що зменшують енергоспоживання будівлі (Рис. 8). В Україні екологічні підходи також використовуються, зокрема в проектах реконструкції колишніх промислових об'єктів, де особливу увагу приділяють переробці будівельних матеріалів та використанню «зелених» технологій.



Джерело: побудовано автором на підставі [6]

Рис. 8. Центр Pompidou-Metz (Мец, Франція)

Висновки. Дизайн інтер'єру мистецького простору в умовах адаптації існуючої будівлі вимагає глибокого розуміння як історичної, так і сучасної архітектури. Інтеграція архітектурної спадщини дозволяє зберегти унікальність будівлі, тоді як функціональне зонування та гнучкість простору забезпечують його багатофункціональність. Використання сучасних технологій і екологічних підходів дозволяє створювати комфортні умови як для митців, так і для відвідувачів. Приклади таких проектів, як арт-завод «Платформа» в Києві та Tate Modern у Лондоні, демонструють ефективність інтеграції нових рішень у історичні об'єкти. Екологічні підходи та енергоефективні технології є важливою складовою адаптації, що забезпечує стійкість будівель і комфорт для відвідувачів. Поєднання цих факторів дозволяє створювати унікальні, функціональні та культурно цінні простори.

Список використаної літератури

1. Banham R. The Architecture of the Well-Tempered Environment. London: Architectural Press, 1984. 320 c.
2. Hodge G. Tate Modern: Building a Museum for the 21st Century. London: Tate Publishing, 2000. 128 c.
3. Jencks Ch. The Language of Post-Modern Architecture. 6th ed. London: Academy, 1991. 204 p.
4. Koolhaas R., Mau B. S, M, L, XL. New York: Monacelli Press, 1998. 1344 pp.
5. MAXXI. Найбільший об'єкт у портфоліо Захі Хадіда. URL: <https://pragmatika.media/maxxi-samvi-kрупni-obekti-v-portfolio-zahi-hadida/> (дата звернення 22.10.2024)
6. Shigeru Ban Architects. Centre Pompidou Metz. URL: <https://www.world-architects.com/en/shigeru-ban-architects-toledo/project/centre-pompidou-metz> (дата звернення 31.10.2024)
7. Sudjic D. The Edifice Complex: How the Rich and Powerful Shape the World. New York: Penguin Press, 2006. 496c.
8. Zeitz MOCAA: A Contemporary Museum in a Grain Silo. URL: <https://www.archdaily.com/877496/zeitz-mocaa-a-contemporary-museum-in-a-grain-silo>. (дата звернення 01.11.2024)
9. Арт-завод Платформа. URL: <https://bzh.life/mesta-i-veshi/art-zavod-platforma-v-kyevi-zapracovuvav-vak-krativnij-klastar/> (дата звернення 20.10.2024)
10. Васильченко Л. М. Сталый дизайн інтер'єрів: естетика та функціональність. Дня архітектури. Львів. 2019. 232с.
11. Захарченко, І. С. Мистецькі простори в адаптованих будівлях: досвід європейських країн. Архітектурний журнал. 2021. №2(11). С. 52–61.
12. Левченко М. Особливості проектування мистецьких просторів в історичних будівлях. Дизайн та архітектура. 2019. №4(9). С. 12–19.
13. Мистецький Арсенал. Історія створення. URL: <https://artarsenal.in.ua/istoriya/> (дата звернення 15.10.2024)
14. Музей американського мистецтва Whitney. URL: <https://archi.ru/projects/world/4446/muzei-amerikanskogo-iskusstva-vini-novoe-zdanie> (дата звернення 20.10.2024)
15. Рудаківич О. Вплив сучасних технологій на адаптацію архітектурної спадщини. Архітектурний вісник. 2017. №1(12). С. 58–63.
16. Федорізна Г. Збереження культурної спадщини у процесі адаптації старих будівель. Український архітектурний журнал. 2010. №2(5). С. 34–45.
17. Центр Жоржа Помпідю. Сучасні архітектурні стилі. URL: <https://planetofhotels.com/guide/ru/franciya/parizh/centr-zhorgzha-pompidu> (дата звернення 29.09.2024)
18. Чигир О. В. Архітектурна спадщина та дизайн сучасні тенденції адаптації. Архітектура і культура. Київ. 2020. 256 с.

Додаток Б**Ілюстративний матеріал до дипломної магістерської роботи**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ

Факультет дизайну
Кафедра дизайну інтер'єру і меблів

ІЛЮСТРАТИВНИЙ МАТЕРІАЛ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

на тему:

**Розробка дизайну інтер'єру мистецького простору
в умовах ревіталізації**

Спеціальність 022 Дизайн
Освітня програма Дизайн середовища

Виконала: студентка групи МгДс1-23 Кисіль Ю.Р.
Науковий керівник к.т.н., доц. Булакова Т.В.
Рецензент д. филос. Агліулін Р.М.

Київ 2024

Зміст

A-03 Вихідні дані
A-04 Технічне завдання
A-05 Обірний план 1-го поверху
A-06 Обірний план 2-го поверху
A-07 План демонтажу 1-го поверху
A-08 План демонтажу 2-го поверху
A-09 План монтажу стін 1-го поверху
A-10 План монтажу стін 2-го поверху
A-11 План зонування 1-го поверху
A-12 План зонування 2-го поверху
A-13 План розташування меблів 1-го поверху
A-14 План розташування меблів 2-го поверху
A-15 План підлоги 1-го поверху
A-16 План підлоги 2-го поверху
A-17 План стелі 1-го поверху
A-18 План стелі 2-го поверху
A-19 План розміщення освітлювальних приладів 1-го поверху
A-20 План розміщення освітлювальних приладів 2-го поверху
A-21 План прив'язки вимикачів 1-го поверху
A-22 План прив'язки вимикачів 2-го поверху
A-23 План розміщення розеток 1-го поверху
A-24 План розміщення розеток 2-го поверху
A-25 План прив'язки сантехнічного обладнання 1-го та 2-го поверхів
A-26 Креслення деталі
A-27 Розгортка 1/1
A-28 Розгортка 2/2
A-29 Розгортка 3/3
A-30 Розгортка 4/4
A-31 Специфікація освітлювальних приладів
A-32 Специфікація меблів
A-33 Специфікація меблів 2
A-34 Паспорт кольорів
A-35 Візуалізація 1
A-36 Візуалізація 2
A-37 Візуалізація 3
A-38 Візуалізація 4
A-39 Візуалізація 5

Вихідні дані



в день відкриття кінотеатру 1976р



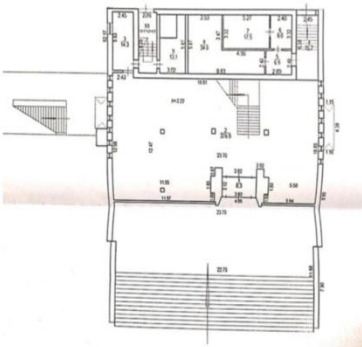
фото кінотеатру 2019р.

Загальна площа будівлі: 3385 м².
Загальна площа 1-го поверху - 1126,13 м². Висота приміщення 3.200 м.
Загальна площа 2-го поверху - 1128,71 м². Висота приміщення 6.300 м.
Площа 1-го поверху під проєктування - 440,33 м². Висота приміщення 3.200 м.
Площа 2-го поверху під проєктування - 442,41 м². Висота приміщення 6.300 м.

Місцезнаходження на карті



План 1-го поверху



A-03		Дипломна магістерська робота	
Керівник	Булгакова Т.В.	Розробка дизайну інтер'єру мистецького простору в умовах ревіталізації	
Виконала	Кисіль Ю.Р.		
		Вихідні дані	КНУДА
		1: 100	

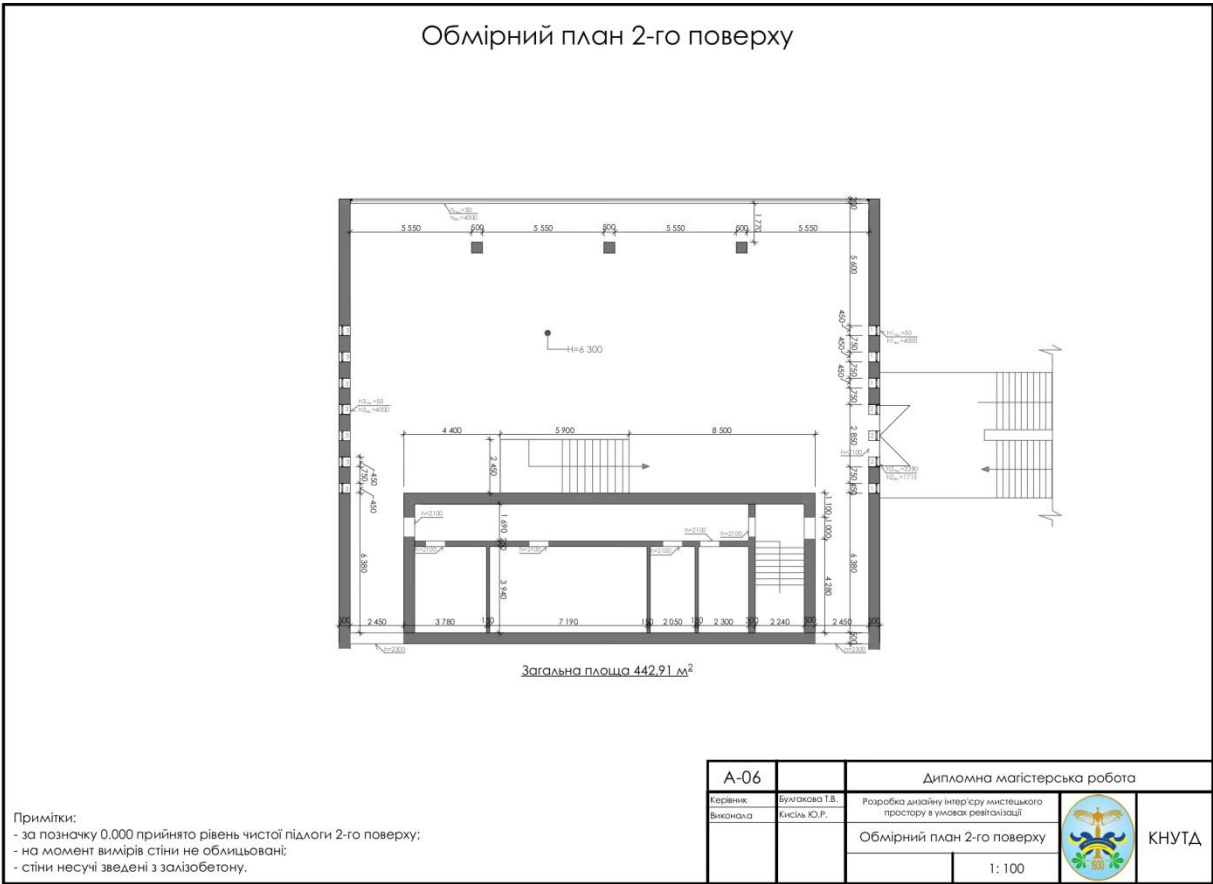
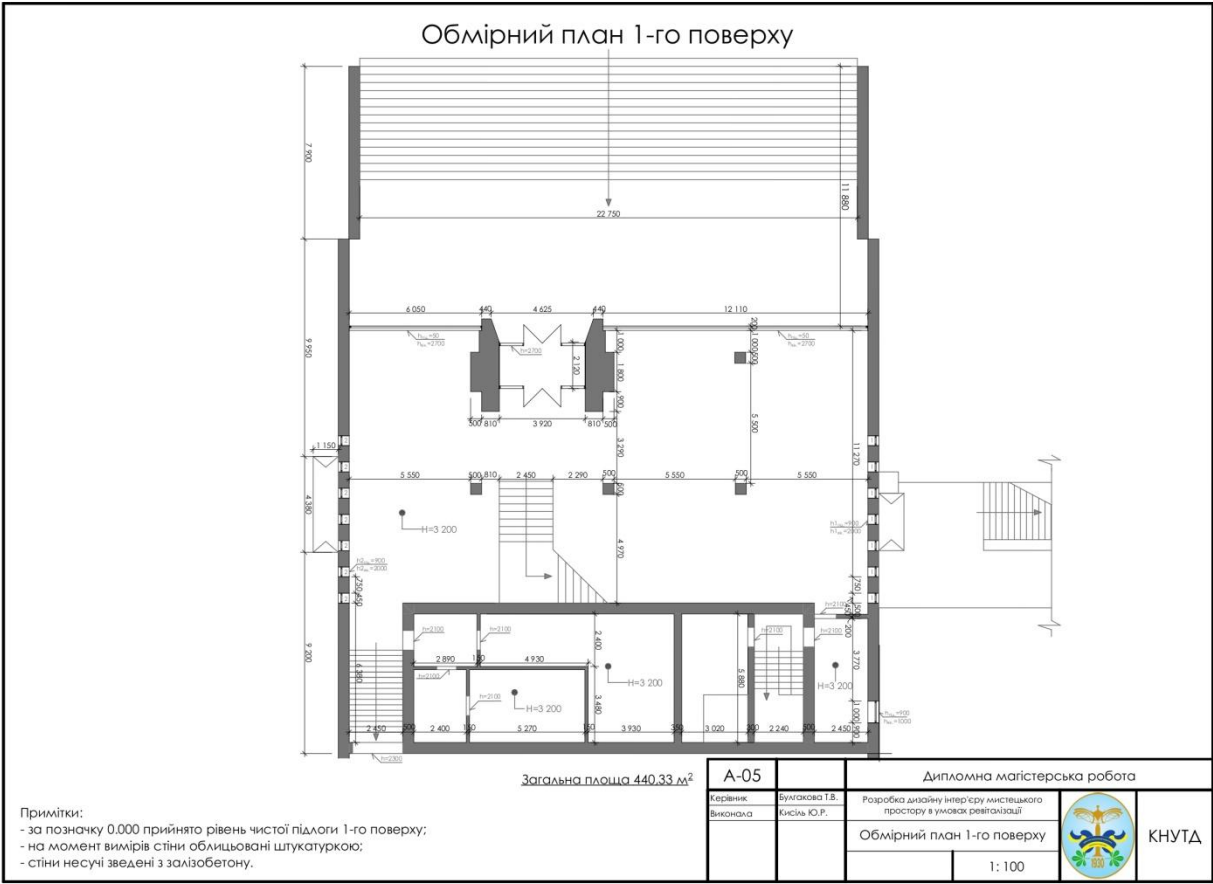
Технічне завдання

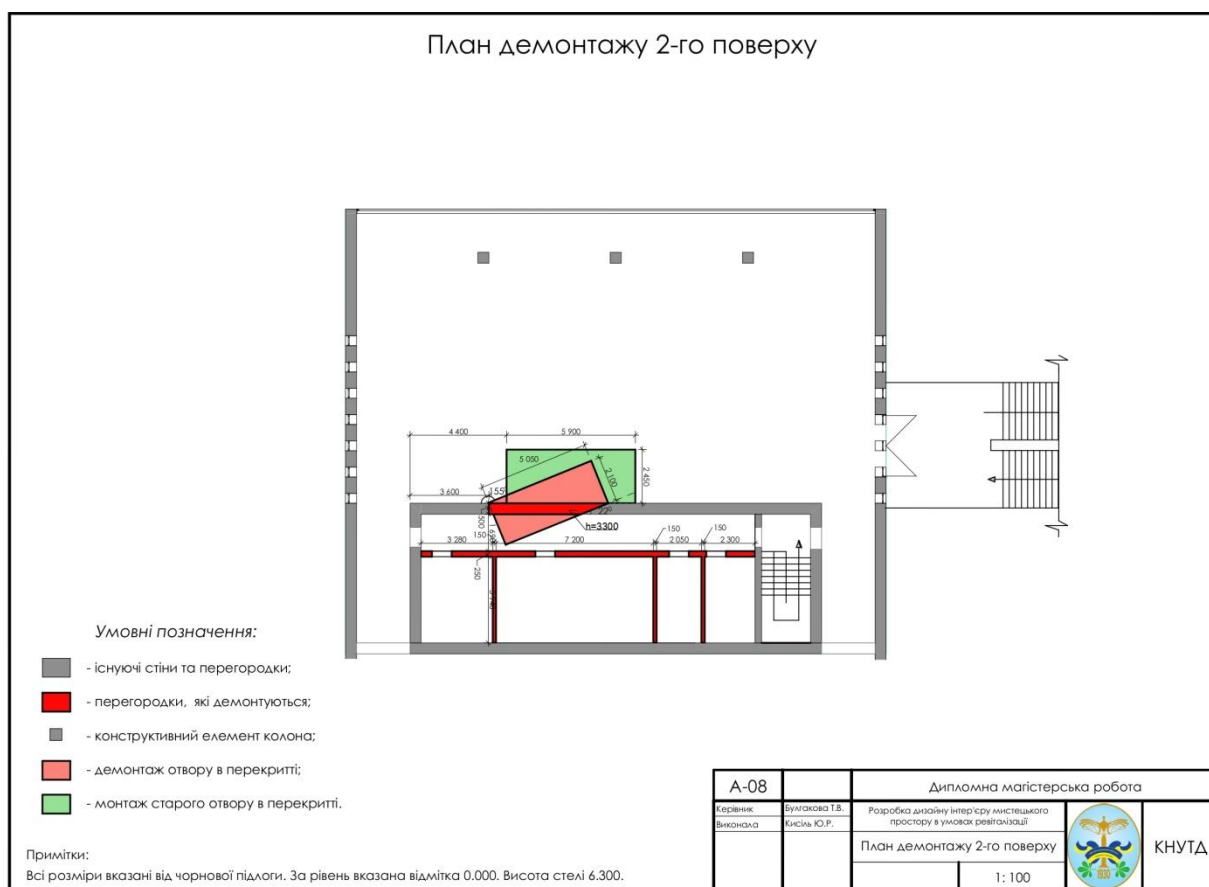
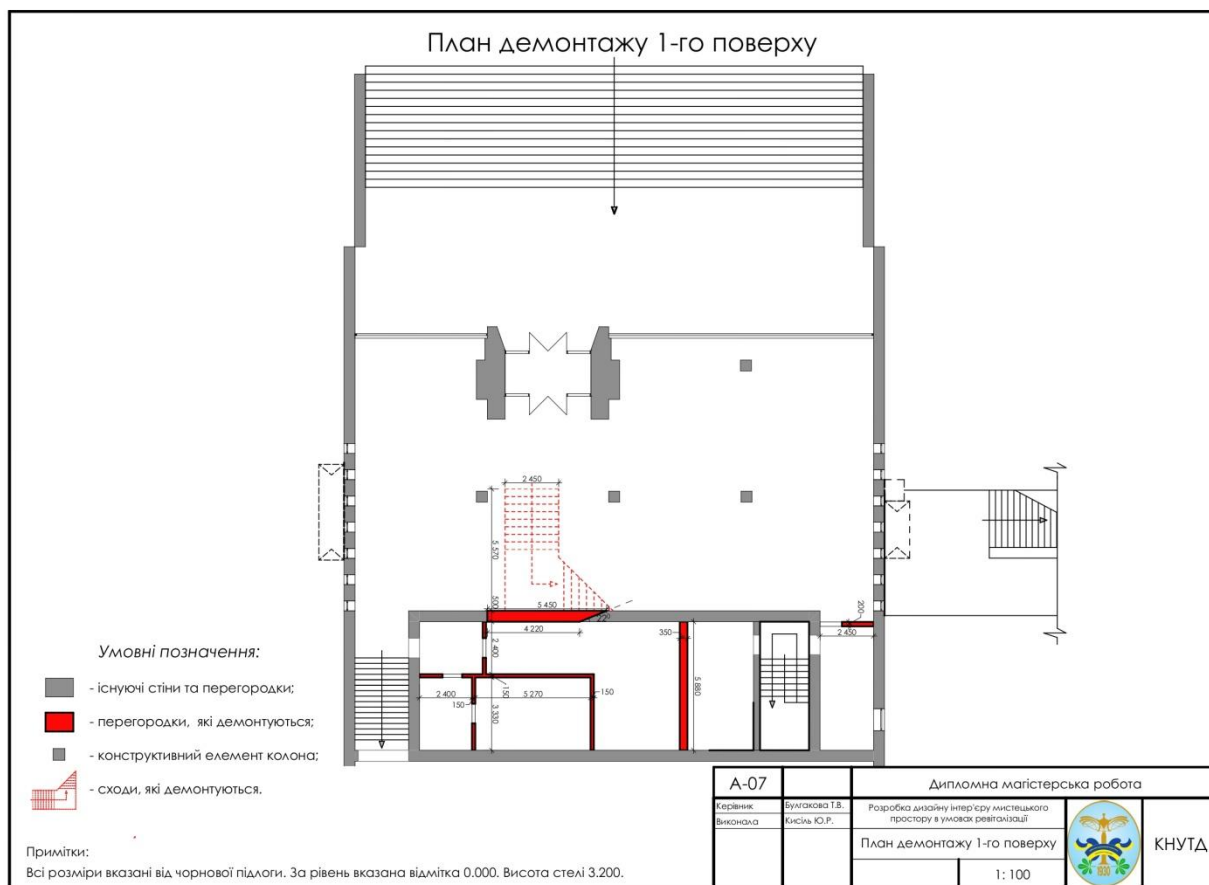
Об'єкт розробки: Кінотеатр «Зоряний»
Адреса об'єкта: вул. Героїв оборони Одеси, 60А, м. Одеса

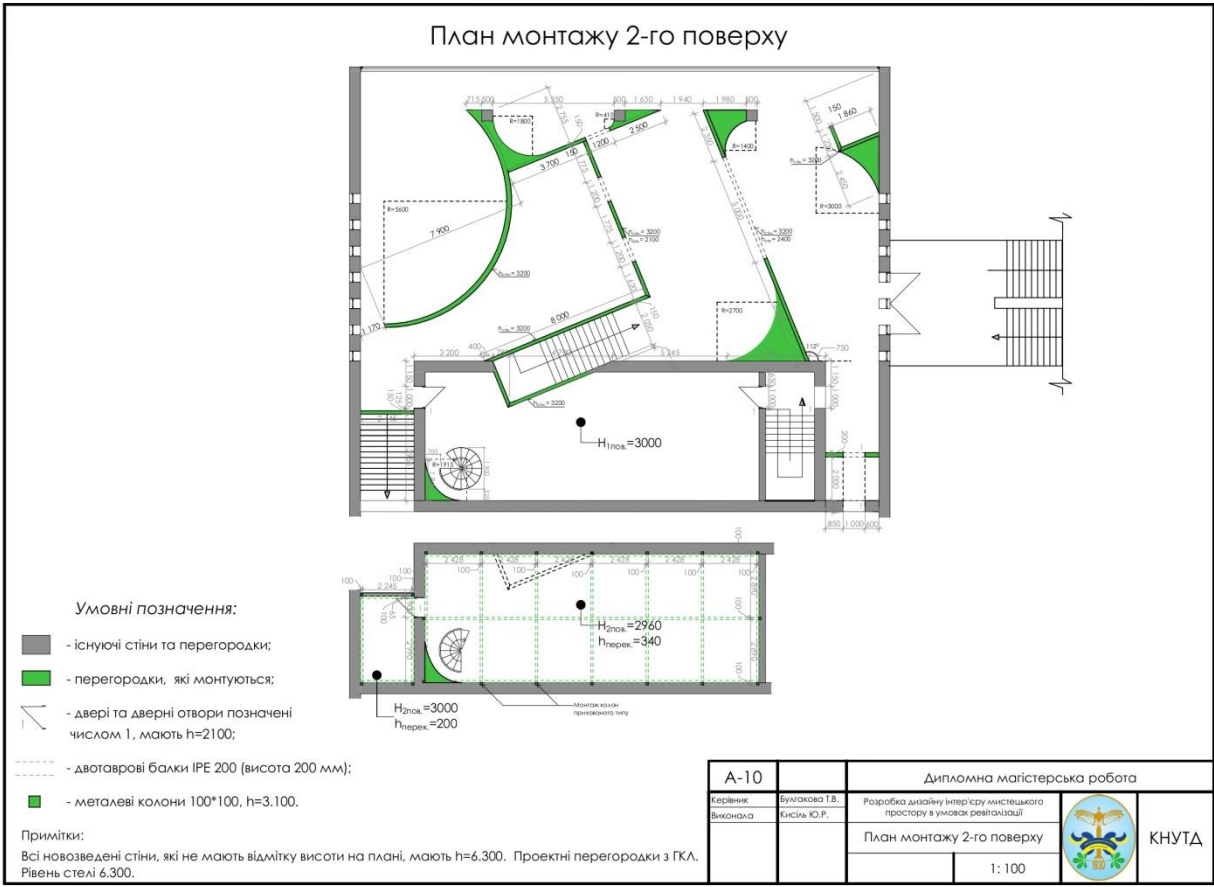
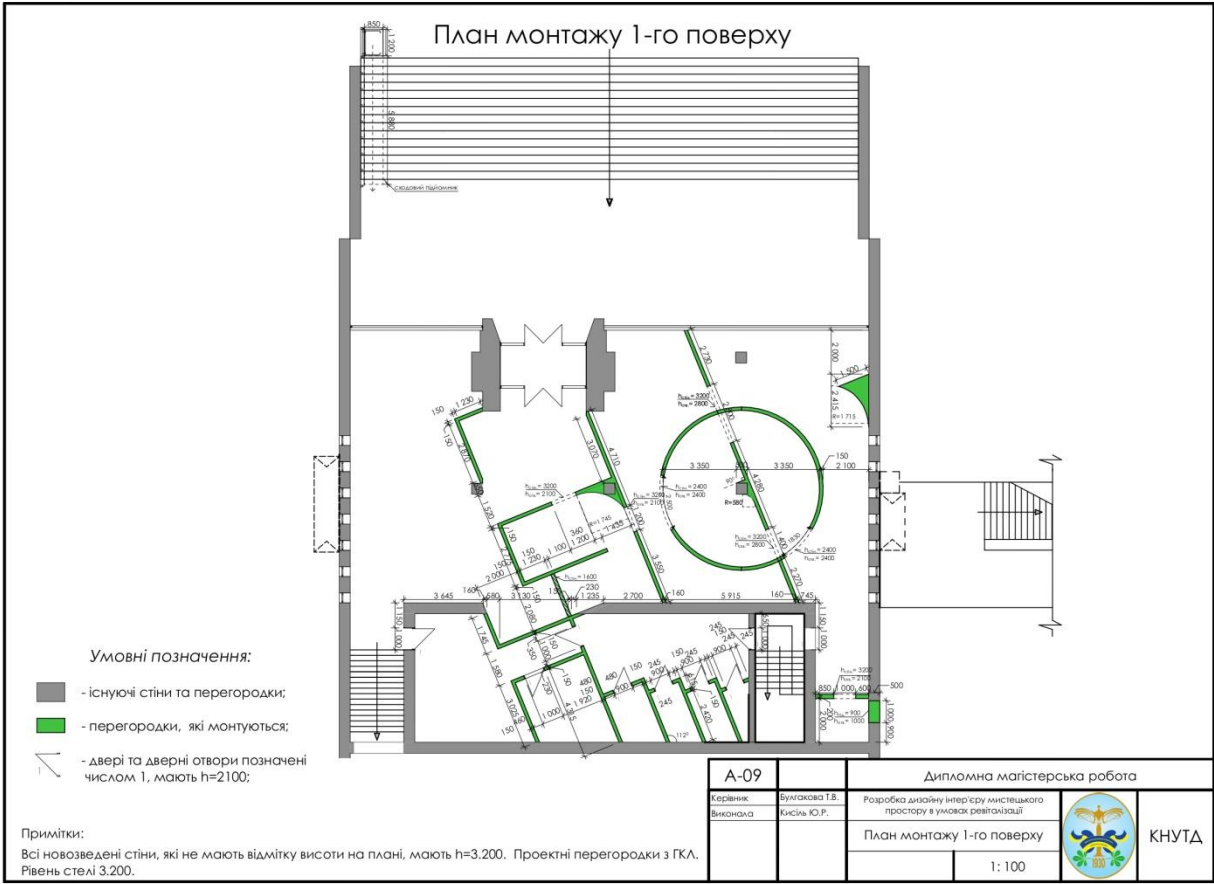
Площа обраного приміщення:
Площа 1-го поверху під проєктування - 440,33 м². Висота приміщення 3.200 м.
Площа 2-го поверху під проєктування - 442,41 м². Висота приміщення 6.300 м.

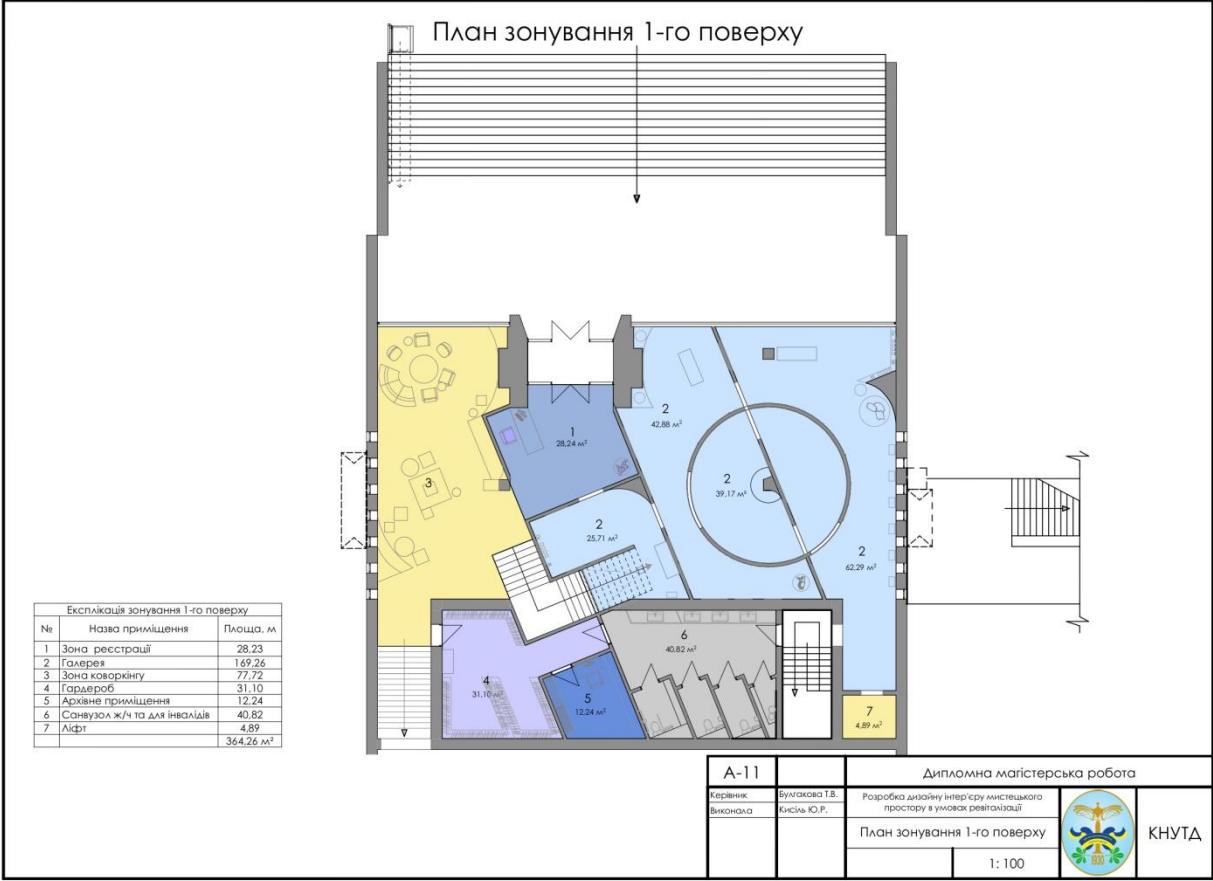
Завдання на проєктування:
Будівля знаходиться у зручній зоні міста Одеси (Суворовський район), поруч із важливою транспортною розв'язкою, що забезпечує легкий доступ як для пішоходів, так і для автотранспорту. На відстані до 500 метрів розташовані супермаркети, ТРЦ, парковки та гаражі, житловий масив, парк, аптеки, заклади громадського харчування (ресторани, кафе, бари), а також комерційного призначення, яке могло б залучати різноманітну аудиторію.
Проект арт-простору передбачає створення унікального місця для творчої діяльності та культурного розвитку. Концепція базується на принципах ревіталізації, тобто відновлення будівлі з урахуванням її історичної та архітектурної значимості. Ключовою ідеєю є збереження промислової естетики та поєднання її з сучасними функціональними елементами для творчості. Зонування повинно забезпечити максимальну функціональність кожного сегмента простору.
Композиційно-просторова організація та художні рішення арт-простору повинні формуватися на збереженні історичної цінності будівлі та впровадженні сучасних функціональних рішень. Основними принципами для розробки концепції є гармонія між старим і новим, гнучкість простору та відповідність функціональним потребам сучасного арт-простору. Естетику проєкту підкреслити використанням природного освітлення, сучасного декору та інтерактивних рішень.
Предметно-просторове наповнення інтер'єру має включати в себе меблі, обладнання та арт-об'єкти, які доповнюють загальну концепцію дизайну. Сучасні технології дозволять створювати середовище, що одночасно є комфортним, функціональним і візуально привабливим.

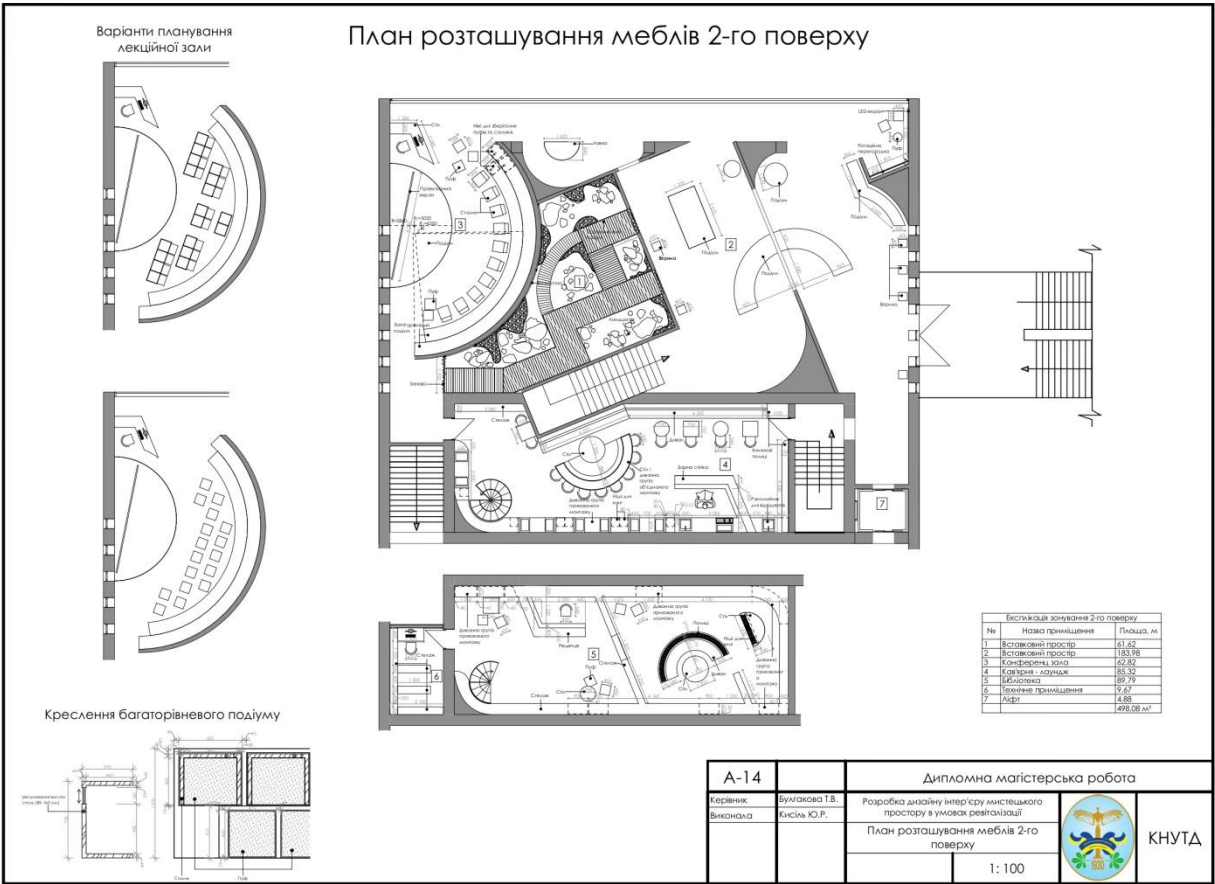
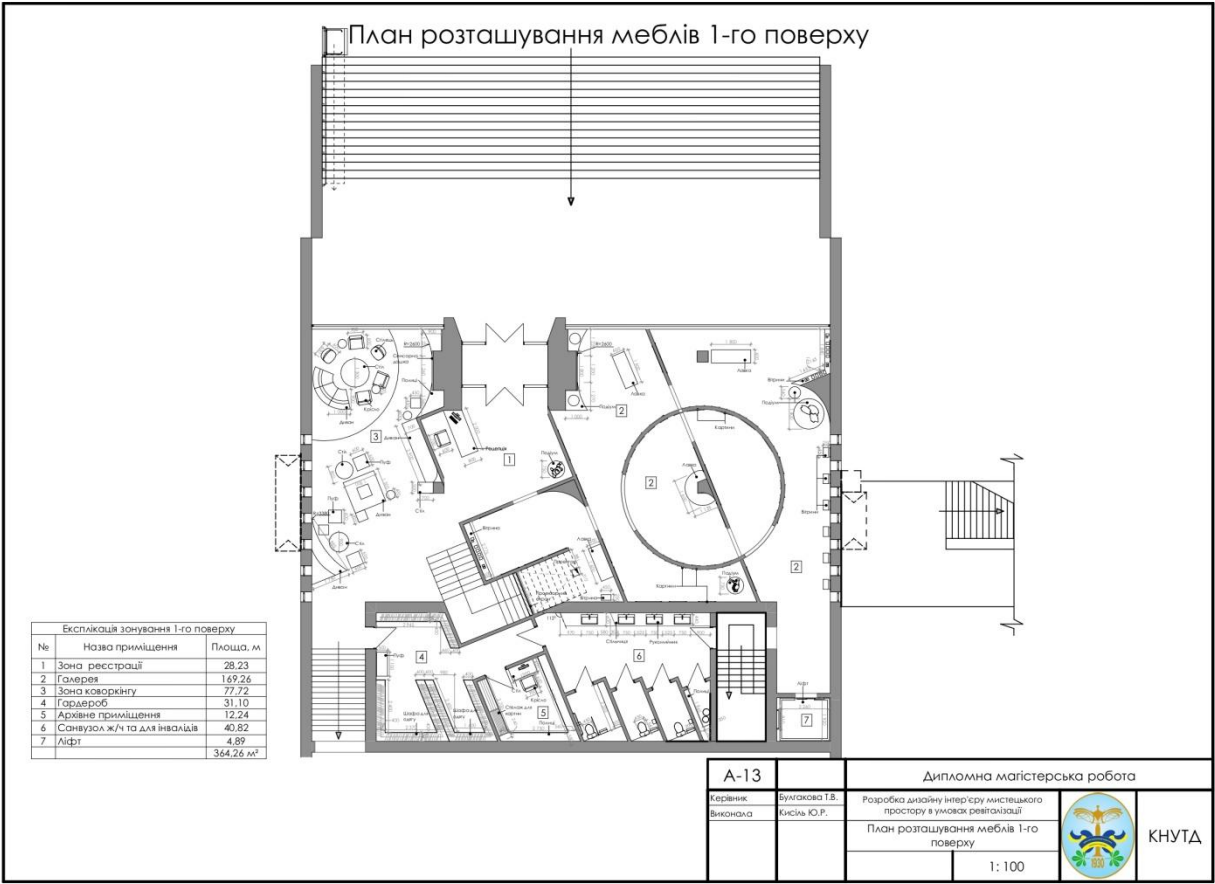
A-04		Дипломна магістерська робота	
Керівник	Булгакова Т.В.	Розробка дизайну інтер'єру мистецького простору в умовах ревіталізації	
Виконала	Кисіль Ю.Р.		
		Технічне завдання	КНУДА
		1: 100	

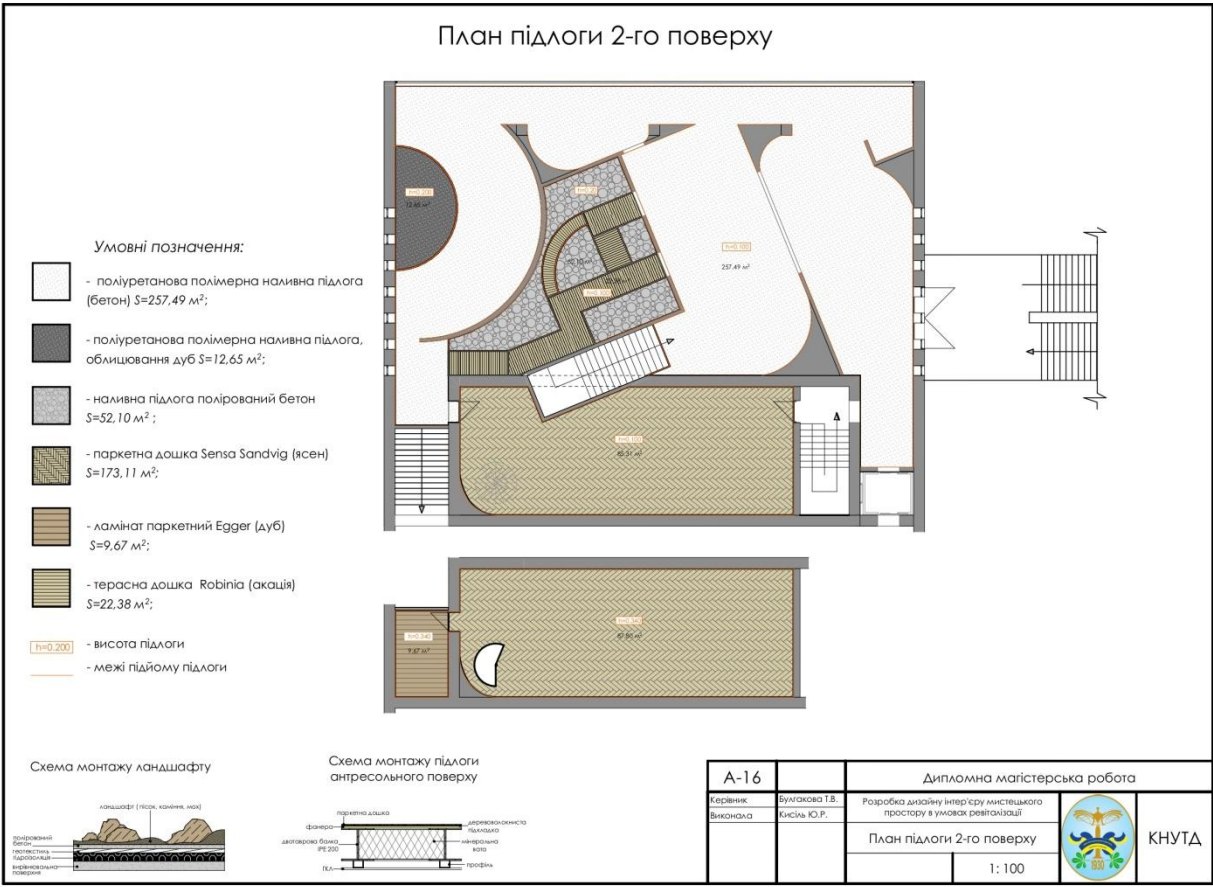
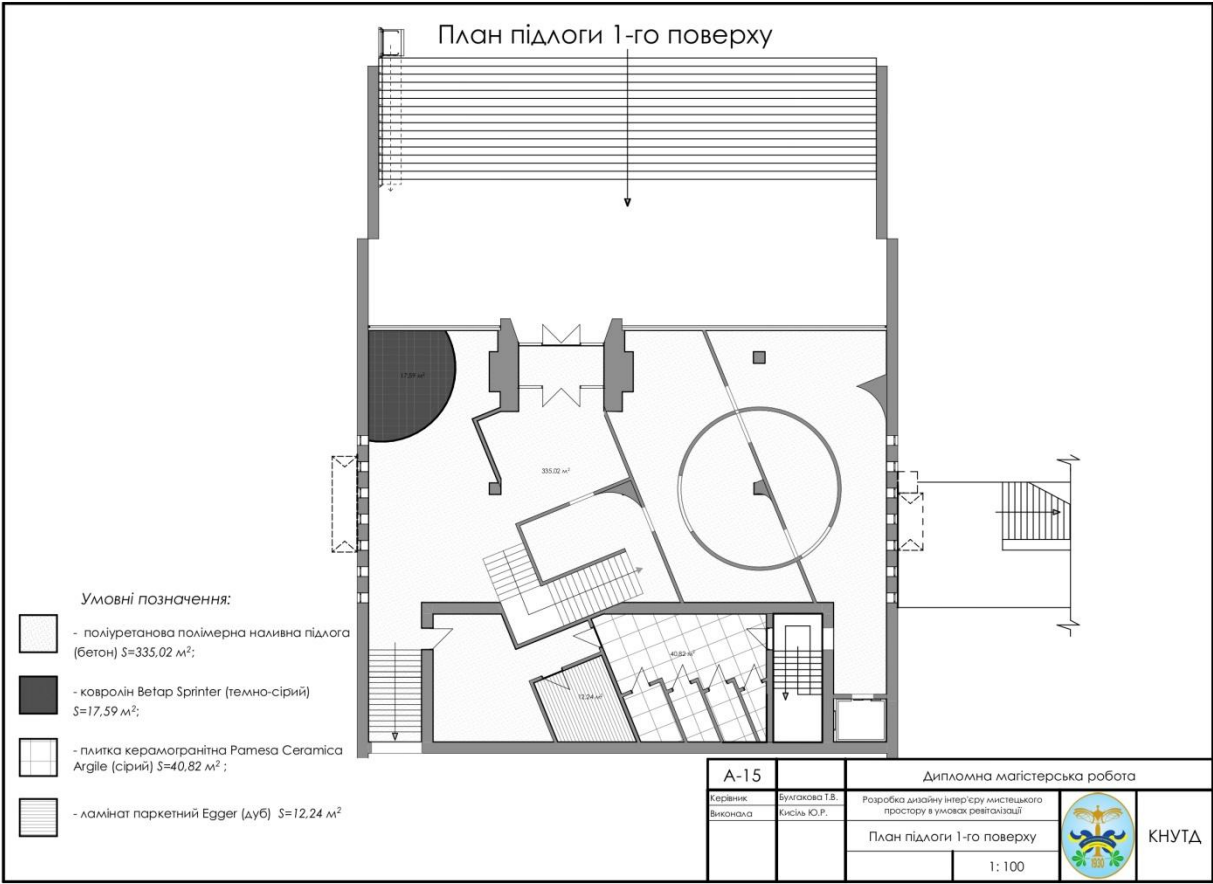


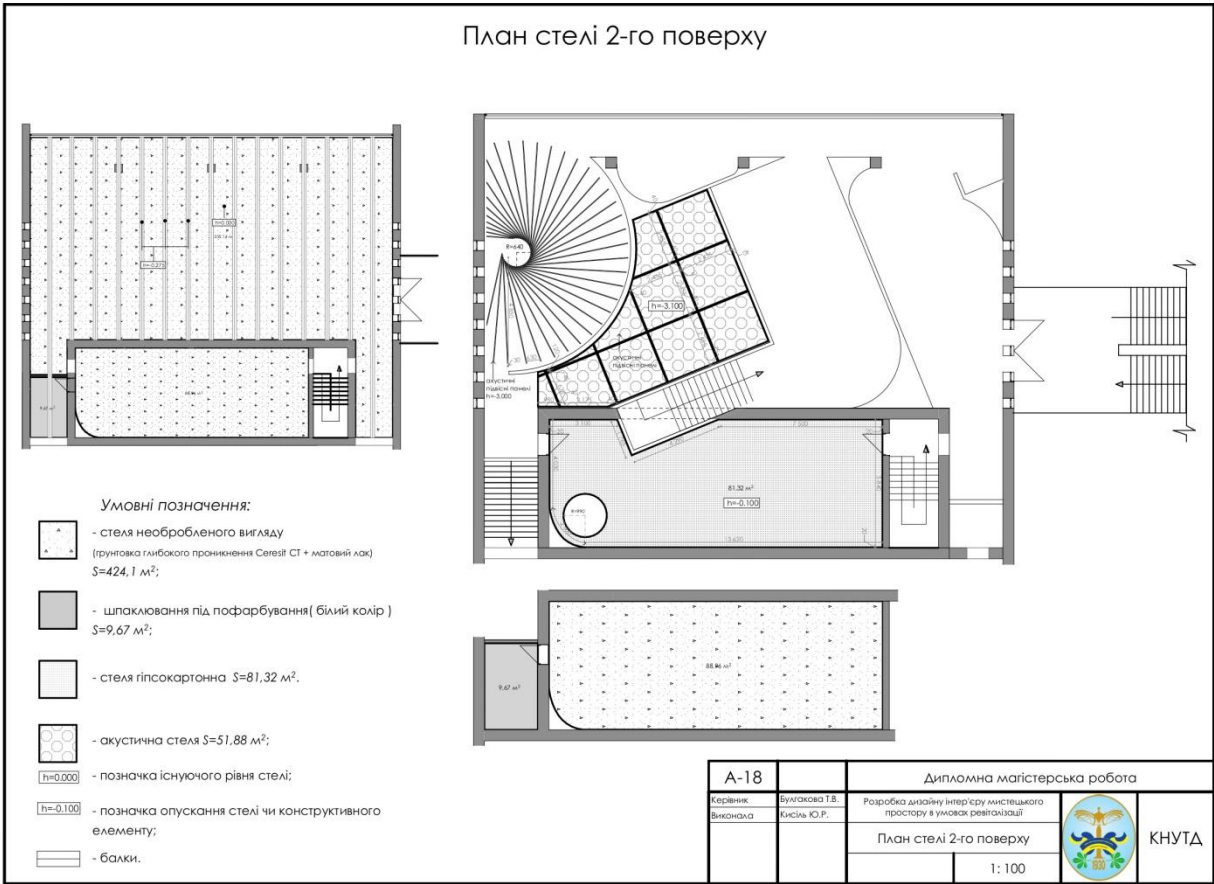
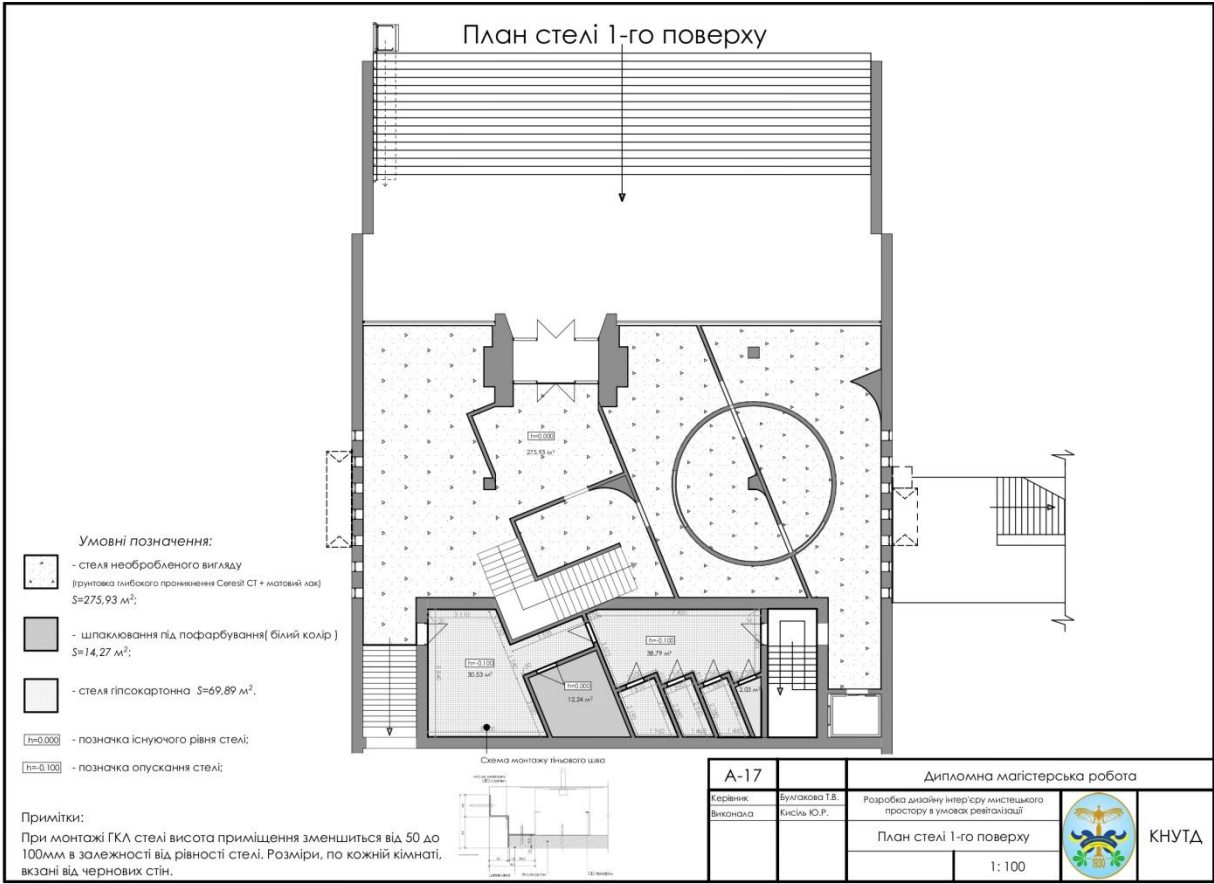




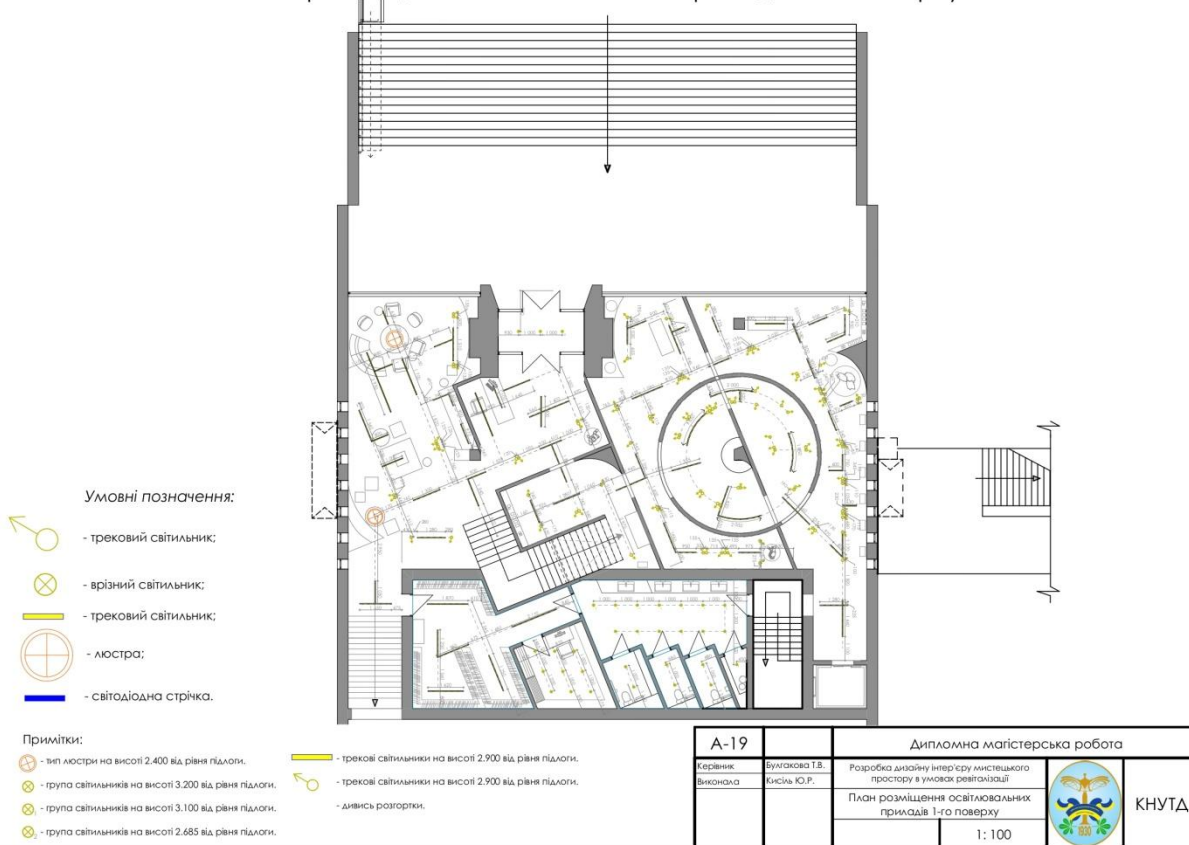




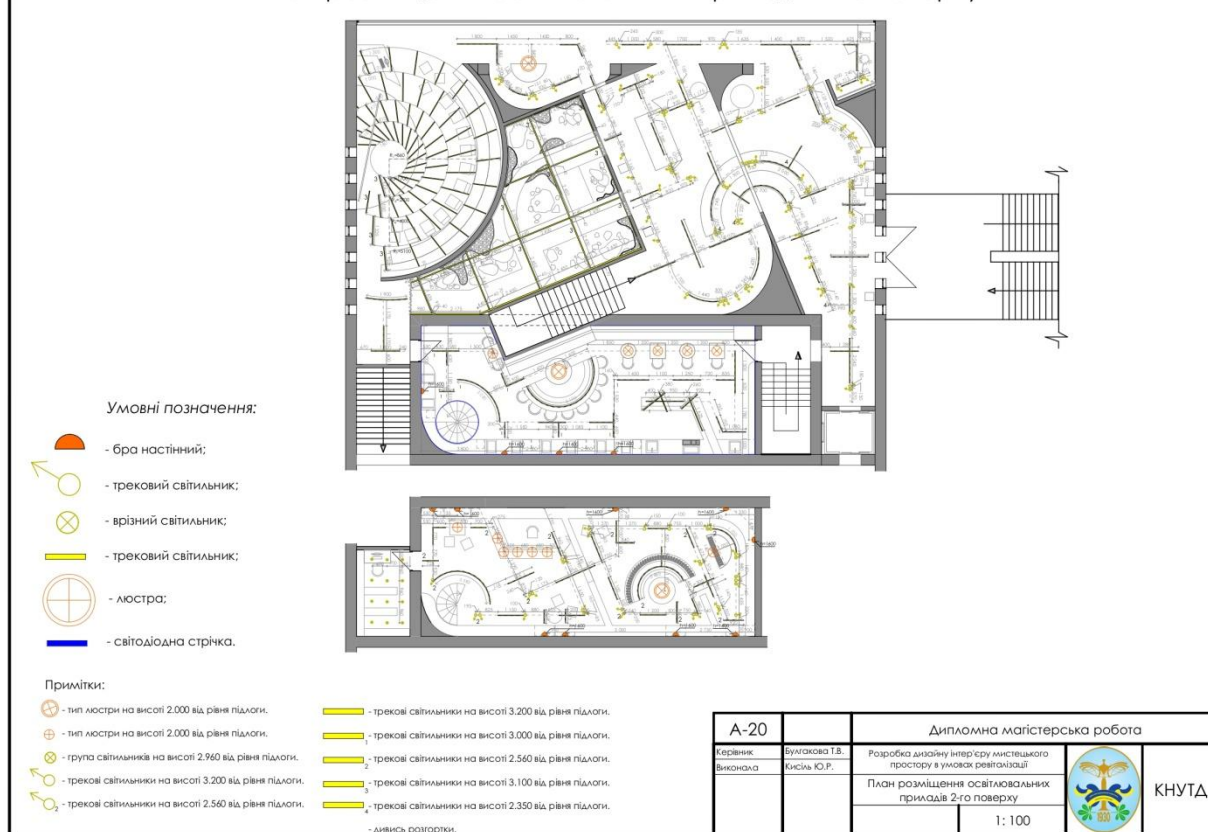


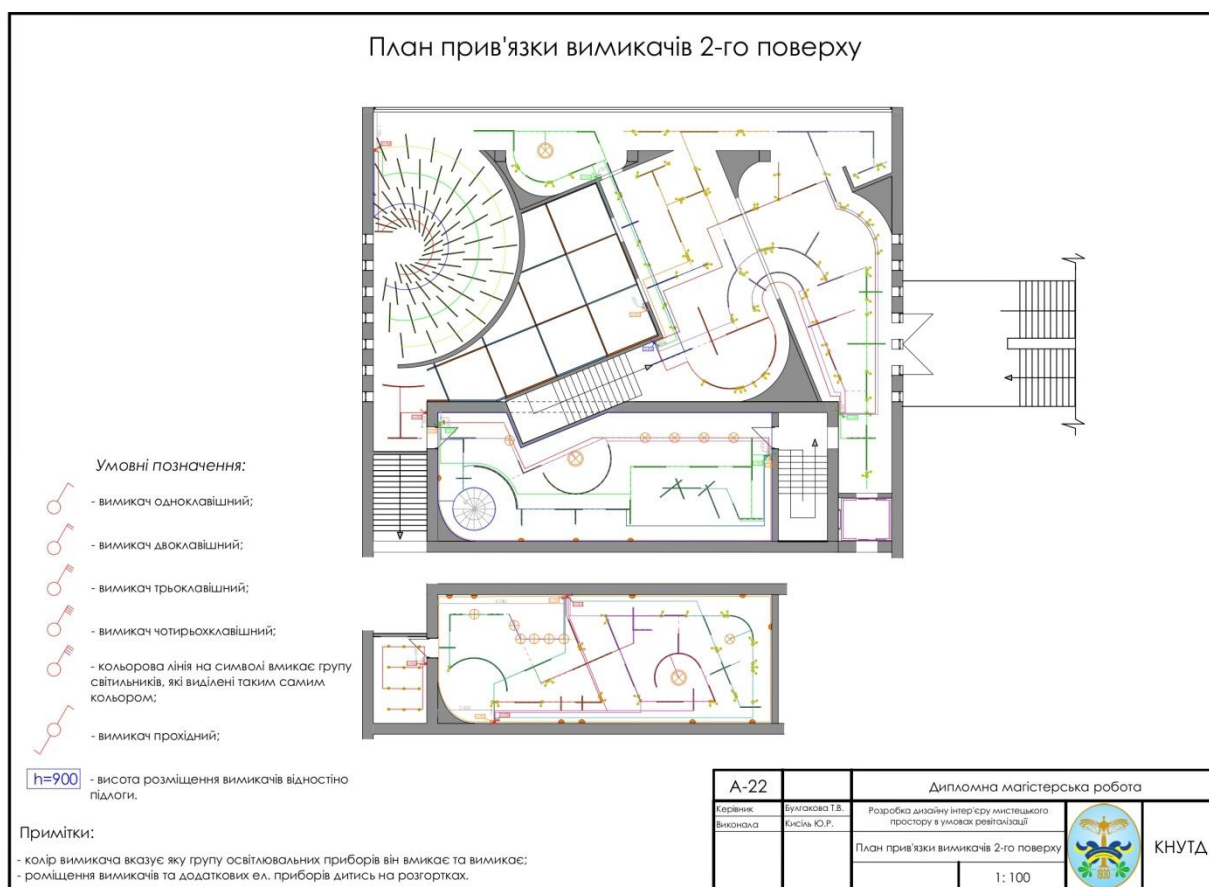
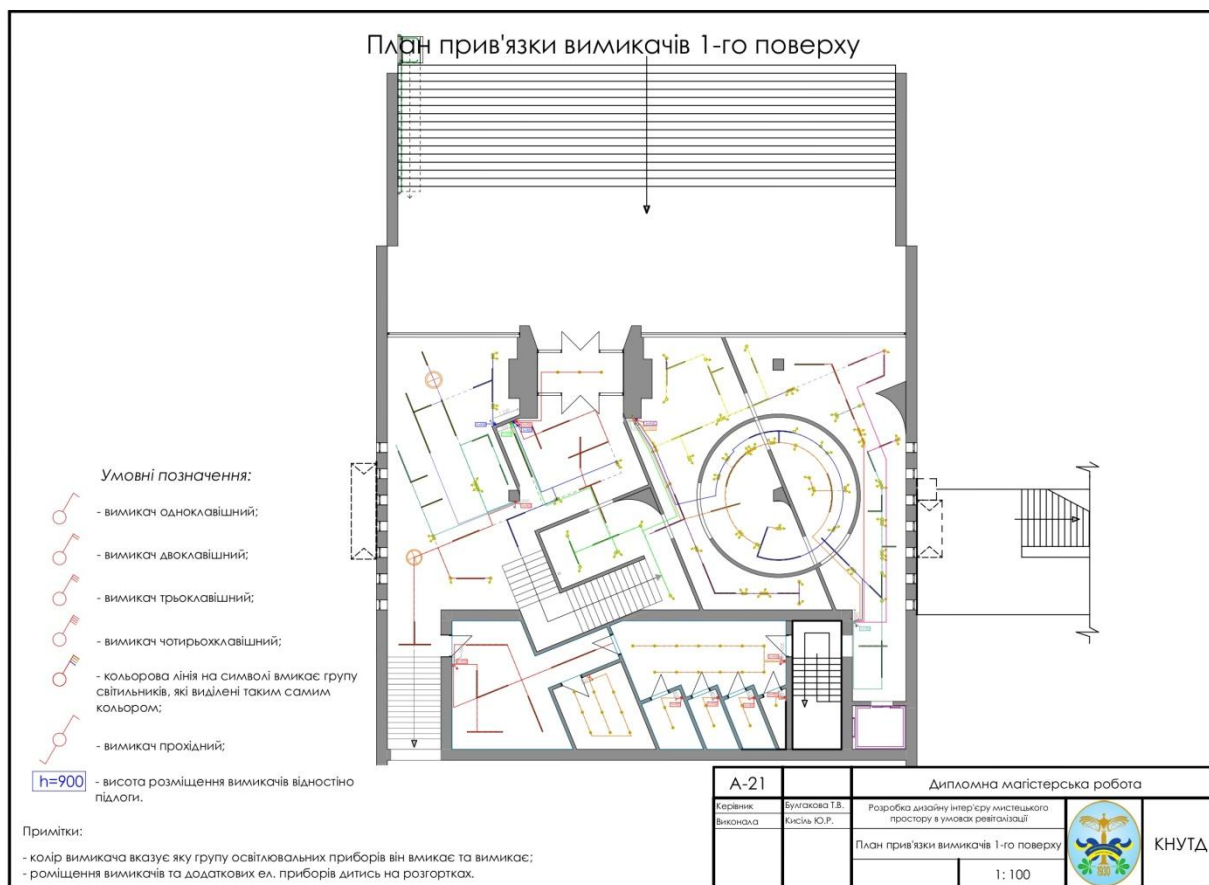


План розміщення освітлювальних приладів 1-го поверху



План розміщення освітлювальних приладів 2-го поверху



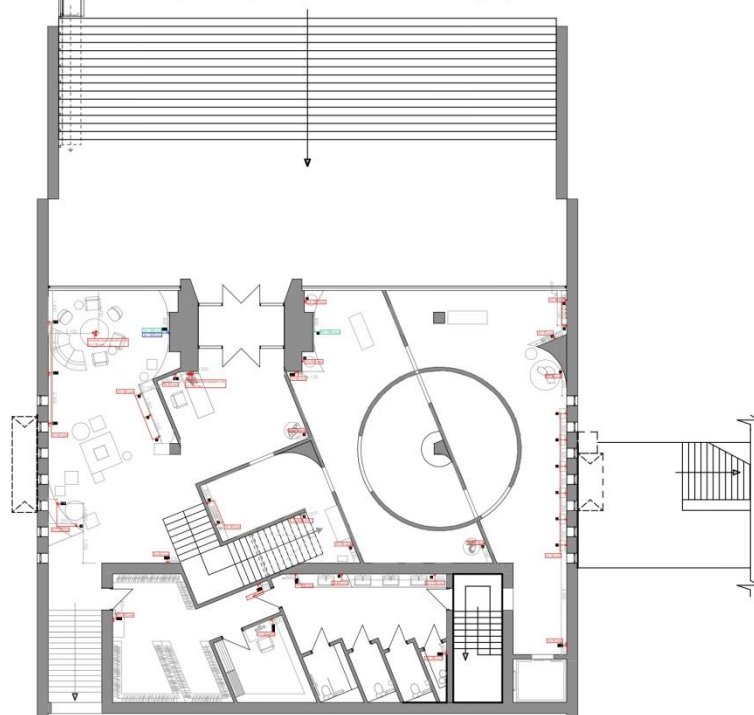


План розміщення розеток 1-го поверху

- Умовні позначення:
-  - розетка інтернет;
 -  - розетка TV;
 -  - розетка;
 -  - розетка вмонтована в стіл;
 -  - розетка трохярусна;
 -  - розетка двохярусна.

Примітки:

- прив'язка розеток по центру;
- висоти обладнання вказано на плані.



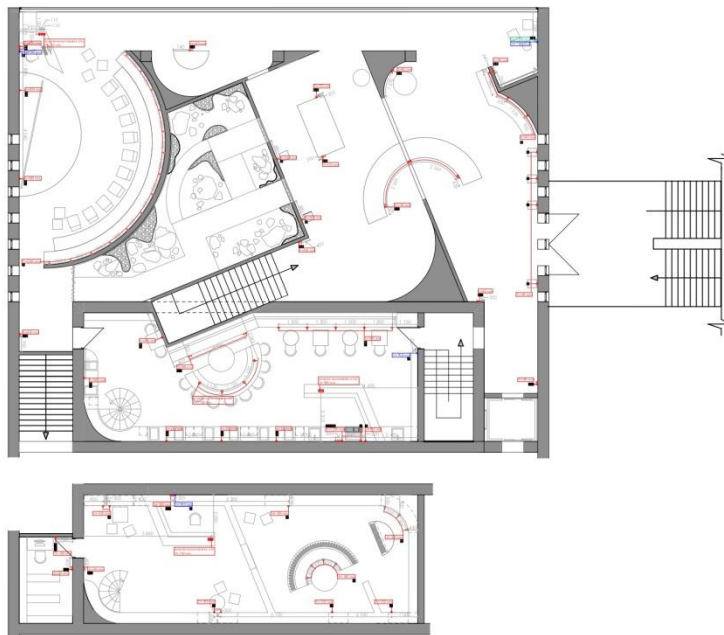
A-23		Дипломна магістерська робота	
Керівник	Булмакова Т.В.	Розробка дизайну інтер'єру мистецького простору в умовах ревітації	
Виконала	Кисіль Ю.Р.		
		План розміщення розеток 1-го поверху	КНУТА
		1: 100	

План розміщення розеток 2-го поверху

- Умовні позначення:
-  - розетка інтернет;
 -  - розетка TV;
 -  - розетка;
 -  - розетка вмонтована в стіл;
 -  - розетка трохярусна;
 -  - розетка двохярусна.

Примітки:

- прив'язка розеток по центру;
- висоти обладнання вказано на плані.

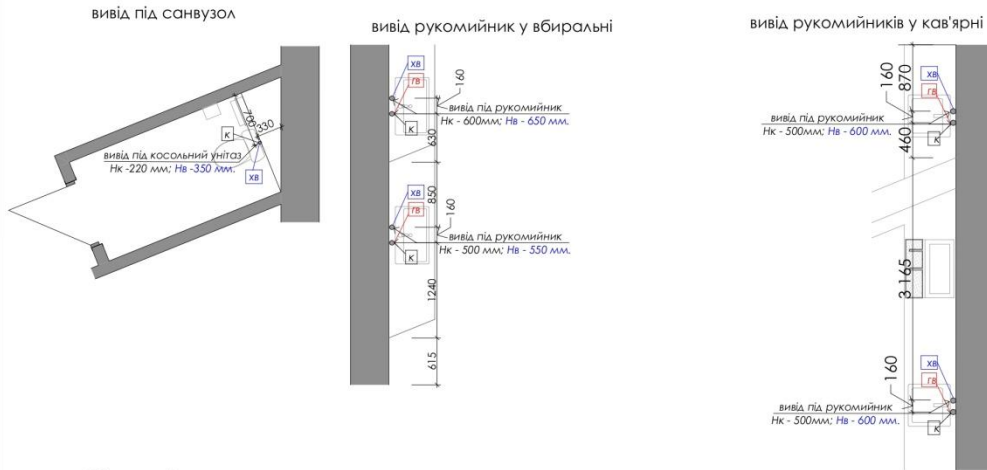


A-24		Дипломна магістерська робота	
Керівник	Булмакова Т.В.	Розробка дизайну інтер'єру мистецького простору в умовах ревітації	
Виконала	Кисіль Ю.Р.		
		План розміщення розеток 2-го поверху	КНУТА
		1: 100	

План прив'язки сантехнічного обладнання 1-го та 2-го поверхів

План прив'язки сантехнічного обладнання 1-го поверху

План прив'язки сантехнічного обладнання 2-го поверху



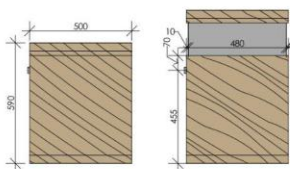
Умовні позначення:

- К - каналізаційний випуск; НК-...мм - висота випуску каналізації;
ХВ - випуск холодної води; НВ-...мм - висота випуску води.
ГВ - випуск гарячої води;

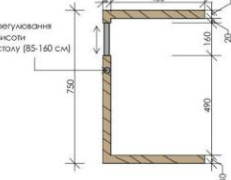
А-25		Дипломна магістерська робота	
Керівник	Булакова Т.В.	Розробка дизайну інтер'єру мистецького простору в умовах ревітації	 КНУД
Виконала	Кисіль Ю.Р.	План прив'язки сантехнічного обладнання 1-го та 2-го поверхів	
		1:100	

Креслення розкладного столу

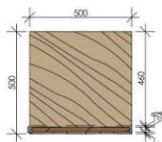
Вид спереду



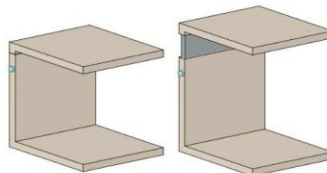
Вид збоку



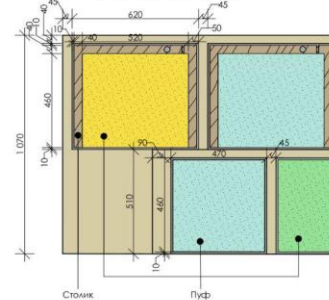
Вид зверху



Аксометрія



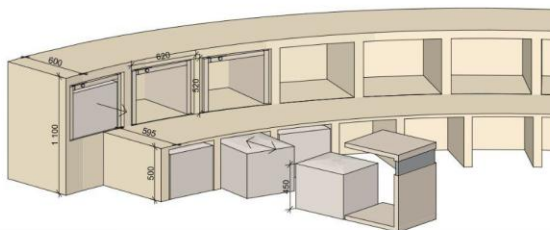
Розміщення столу у конструкції у формі амфітеатру



Матеріали



Аксометрія амфітеатру



А-26		Дипломна магістерська робота	
Керівник	Булакова Т.В.	Розробка дизайну інтер'єру мистецького простору в умовах ревітації	 КНУД
Виконала	Кисіль Ю.Р.	Креслення розкладного столу	
		1:100	

Специфікація освітлювальних приладів

№	Найменування	Артикул	Виробник	Зображення
1	Esthetic Magnetic Трековий поворотний світильник 5W 3000K	a065416	Elektrostandard	
2	Світлодіодна система для трекових систем Factor Linear 1500, Diffuser, чорний	AB696-B553-AB16	Данія (диз. Дмитрій Белером)	 
3	Світильник підвісний Circular, чорний	1680539	Данія (Designed by Studio WM For AUDIO COPENHAGEN)	
4	Esthetic Magnetic Шинопровід накладний	a065427	Elektrostandard	 
5	Бра DRACO ZumaLine	A6015-1	ZumaLine	 
6	Спот потолочний Nowodvorski POINT PLEXI LED white	6525	Nowodvorski	

A-27		Дипломна магістерська робота	
Керівник	Булгакова Т.В.	Розробка дизайну інтер'єру мистецького простору в умовах ревітації	
Виконав	Кисель Ю.Р.		
		Специфікація освітлювальних приладів	КНУД
		1: 100	

Специфікація меблів 1

№	Найменування	Артикул	Виробник	Зображення
1	Двосторонній модульний диван "Хіллс 1"	Ф109	Bukki	
2	Круглий стіл "Олд" із масиву дерева ясен	-	Меблі Life	
3	Пуф Pouf 2 Lucky 28	82473857	PidVushko	
4	Пуф Fluffy	08724966	AMF	
5	Кресло Oliva	5755	https://his.ua/product/kreslo-oliva	
6	Крісло Wudus Flex кутове 72x72	00121284	Wudus	
7	Дизайнерський стілець "Арт" з м'яким сидінням	DS-057	Lofty	
8	Стілець LIVING	5141	Диз. Дмитро Занько	
9	Напівбарний стілець ZIGGY Коричневий	90893055	LaForma	
10	Квадратний стіл для кафе "Серія 1"	SDR-01	Lofty	

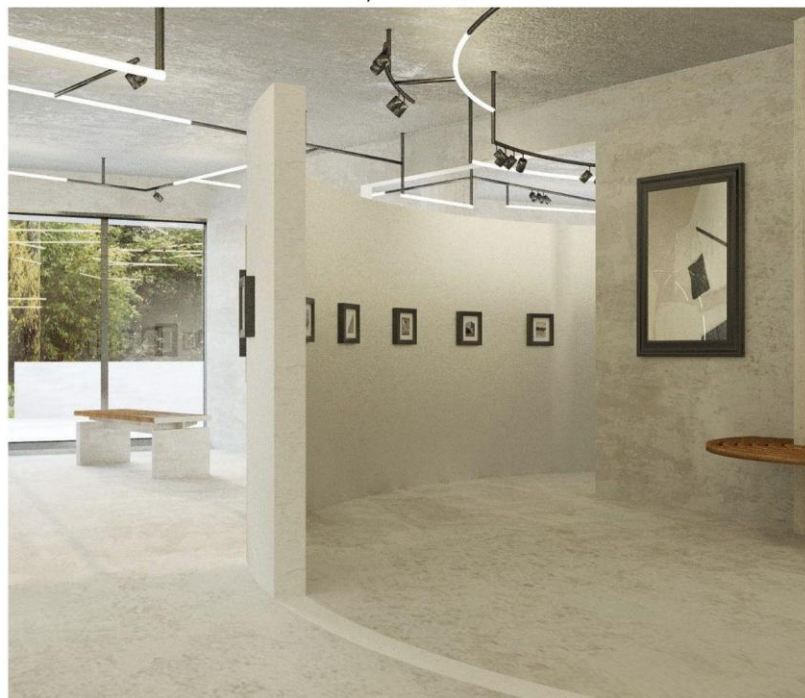
A-28		Дипломна магістерська робота	
Керівник	Булгакова Т.В.	Розробка дизайну інтер'єру мистецького простору в умовах ревітації	
Виконав	Кисель Ю.Р.		
		Специфікація меблів 1	КНУД
		1: 100	

Специфікація меблів 2

№	Найменування	Артикул	Виробник	Зображення
11	Стіл Soul Light	6266	https://itk.ua/product/stol-soul-light?utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_campaign=itk.ua&utm_term=&gclid=CjwKAEABuAUIBhQw-otHST2hjoat5CkorsuAGf6_E1rW2k1VfVce74c_DQREGoAoXEAkw_wc8	
12	Кавовий стіл НАКОН 30x30 Натуральний	90935735	LaForma	
13	Кавовий стіл Yinan D48 Чорний	90929389	LaForma	
14	Кресло Plywood Черный	44936173	HATTA	
15	Пуф квадратний м'який Cube	COR-23	VYROBY	

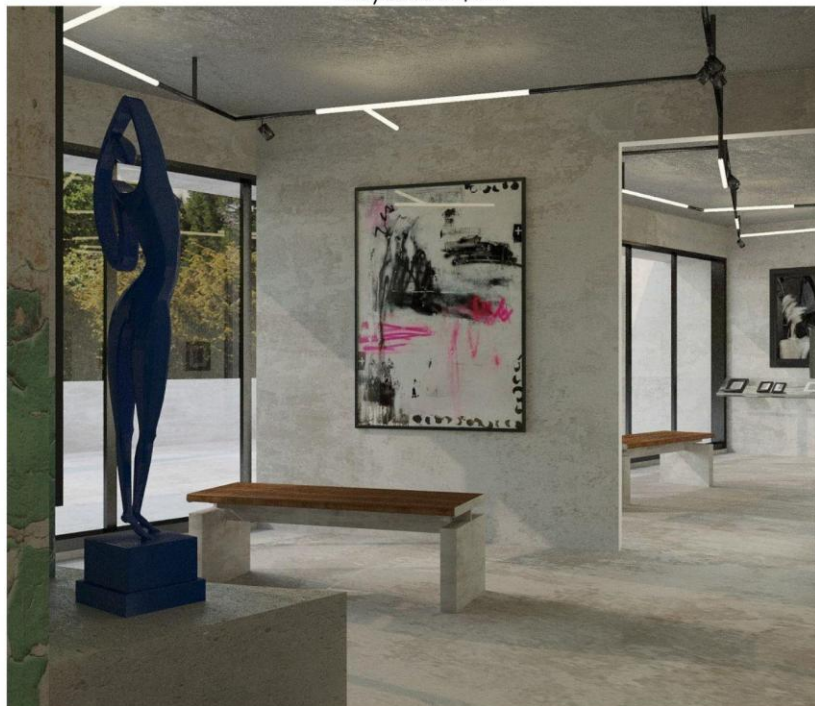
A-29		Дипломна магістерська робота	
Керівник	Булгокова Т.В.	Розробка дизайну інтер'єру мистецького простору в умовах ревітації	
Виконав	Кисель Ю.Р.		
		Специфікація меблів 2	КНУДА
		1: 100	

Візуалізація 1



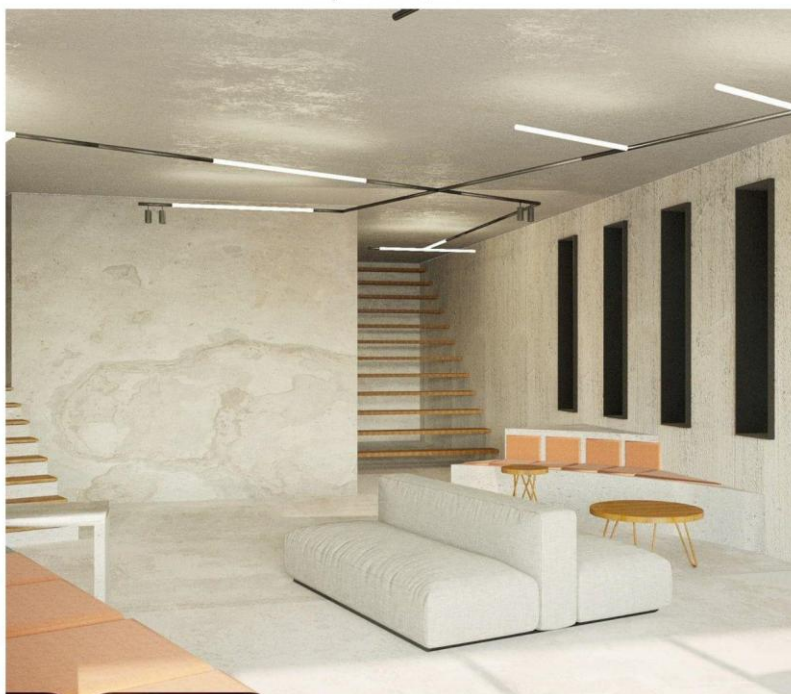
A-30		Дипломна магістерська робота	
Керівник	Булгокова Т.В.	Розробка дизайну інтер'єру мистецького простору в умовах ревітації	
Виконав	Кисель Ю.Р.		
		Візуалізація 1	КНУДА
		1: 100	

Візуалізація 2



A-31		Дипломна магістерська робота	
Керівник	Булгакова Т.В.	Розробка дизайну інтер'єру мистецького простору в умовах ревіталяції	
Виконав	Кисель Ю.Р.		
		Візуалізація 2	КНУДА
		1: 100	

Візуалізація 3



A-32		Дипломна магістерська робота	
Керівник	Булгакова Т.В.	Розробка дизайну інтер'єру мистецького простору в умовах ревіталяції	
Виконав	Кисель Ю.Р.		
		Візуалізація 3	КНУДА
		1: 100	

Візуалізація 4



A-33		Дипломна магістерська робота	
Керівник	Булгакова Т.В.	Розробка дизайну інтер'єру мистецького простору в умовах ревіталяції	
Виконав	Кисіль Ю.Р.		
		Візуалізація 4	КНУДА
		1:100	

